

Program ochrony środowiska

**GMINY
DOBRE MIASTO**
na lata 2006 – 2011

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	4
1.1 WPROWADZENIE	4
1.2 PODSTAWA OPRACOWANIA	4
1.3 GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU	4
1.4 CEL PROGRAMU	4
1.5 ZAWARTOŚĆ PROGRAMU	5
2. CHARAKTERYSTYKA I OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA, ZASOBÓW NATURALNYCH ORAZ TECHNICZNEJ INFRASTRUKTURY OCHRONY ŚRODOWISKA. ...	6
2.1 KRAJOBRAZ, KLIMAT I FORMY UŻYTKOWANIA TERENU.....	6
2.2 GOSPODARKA.....	7
2.3 DEMOGRAFIA I PROCESY SPOŁECZNE	8
2.4 ZASOBY I RÓŻNORODNOŚĆ PRZYRODNICZA OBSZARU GMINY	8
2.4.1 Zasoby wodne	8
2.4.2 Obszary chronione, pomniki przyrody, strefy ciszy.....	9
2.5 INFRASTRUKTURA TECHNICZNO – INŻYNIERYJNA.....	11
2.5.1 Drogi	11
2.5.2 Zaopatrzenie w wodę	12
2.5.3 Kanalizacja i oczyszczanie ścieków	13
2.5.4 Składowiska odpadów stałych i ich utylizacja	14
2.5.5 Urządzenia ochrony powietrza	14
3. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA GMINNYCH PROGRAMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA.....	16
3.1 ZASADY OGÓLNE	16
3.2 LIMITY KRAJOWE UJĘTE W „II POLITYCE EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA”	17
3.3 PODZIAŁ LIMITÓW KRAJOWYCH NA LIMITY WOJEWÓDZKIE I POWIATOWE	18
3.4 ŹRÓDŁA INFORMACJI WYMAGANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGRAMÓW GMINNYCH	18
3.5 PROGRAMY REGIONALNE I LOKALNE NA SĄSIEDNICH OBSZARACH.....	19
4. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	20
4.1 UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE PROGRAMU	20
4.1.1 Polityka Ekologiczna Państwa.....	20
4.1.2 Integracja z Unią Europejską.....	21
4.1.3 Polityka i strategia województwa warmińsko – mazurskiego....	23
4.1.4 Uwarunkowania wynikające z planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko – mazurskiego.....	24
4.1.5 Założenia ochrony środowiska dla powiatu olsztyńskiego.....	25

4.1.6	Najważniejsze akty prawne w zakresie ochrony środowiska....	25
5.	ZAŁOŻENIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DOBRE MIASTO DO 2011 ROKU	27
5.1	GMINNE LIMITY RACJONALNEGO WYKORZYSTANIA ZASOBÓW NATURALNYCH I POPRAWY STANU ŚRODOWISKA	27
5.2	NADRZĘDNY CEL PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DOBRE MIASTO	28
5.3	PRIORYTETY EKOLOGICZNE	28
6.	OKRESLENIE CELÓW GŁÓWNYCH I SZCZEGÓŁOWYCH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	30
6.1	ZASOBY I STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	30
6.2	POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA	33
6.3	EDUKACJA EKOLOGICZNA	40
7.	HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ	41
8.	MONITORING I ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM, W TYM PROGRAMEM	50
8.1	MONITORING STANU ŚRODOWISKA.....	50
8.2	MONITORING POLITYKI EKOLOGICZNEJ.....	50
8.3	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM	50
8.4	HARMONOGRAM WERYFIKACJI CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ ORAZ TERMINÓW PRZYGOTOWYWANIA RAPORTÓW Z WYKONANIA PROGRAMÓW	51
8.5	EDUKACJA EKOLOGICZNA	51
8.6	UPOWSZECHNIANIE INFORMACJI O STANIE ŚRODOWISKA I WYKONANIU PROGRAMU.....	52
9.	PIŚMIENNICTWO I MATERIAŁY WYKORZYSTANE DO OPRACOWANIA PROGRAMU.....	54

1. WSTĘP

1.1 Wprowadzenie

Program ochrony środowiska ma za zadanie pomóc w rozwiązywaniu istniejących problemów, a także przeciwdziałać zagrożeniom które mogą pojawić się w przyszłości. „Program ochrony środowiska Gminy Dobrze Miasto” jest zarówno długoterminowym planem strategicznym do 2011 r., jak też planem wdrożeniowym na lata 2006-2009.

W myśl art. 17 Ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz.U. z 2001r. Nr 62, poz. 627, z póź. zm.) niniejszy program ochrony środowiska został opracowany zgodnie z polityką ekologiczną państwa. Wdrożenie programu umożliwi osiągnięcie celów założonych w tej polityce oraz realizację zasad, a także stworzenie i funkcjonowanie na analizowanym obszarze zintegrowanego zespołu instalacji i urzędzeń służących ochronie środowiska naturalnego, spełniającego wymagania określone w nowych przepisach o ochronie środowiska.

1.2 Podstawa opracowania

Podstawą opracowania jest umowa zawarta przez Instytut Zrównoważonego Rozwoju z Urzędem Miejskim w Dobrym Mieście.

α Podstawa prawna opracowania

Opracowanie niniejszego programu ochrony środowiska wynika z:

◇ art. 17 Ustawy z dnia 28 lipca 2005r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2005r. Nr 113, poz. 954) - nakładającego na gminę obowiązek opracowania ww. programu.

Programy są opracowywane na szczeblu gminnym. Projekt gminnego programu ochrony środowiska uchwała Rada Gminy.

1.3 Główne założenia programu

W związku z tym, że istnieje ścisła zależność pomiędzy stanem środowiska, jakością jego poszczególnych komponentów i rozwojem gospodarczym regionu, w programie zaprezentowano:

- ⇒ podejście sektorowe, w odniesieniu do analizy aktualnego stanu środowiska oraz monitorowania jego przyszłych zmian,
- ⇒ podejście integralne, dotyczące określenia działań niezbędnych do realizacji w dziedzinie ochrony środowiska, związanych z głównymi kierunkami rozwoju gminy.

1.4 Cel programu

Program ochrony środowiska daje wytyczne dla formułowania polityki ochrony środowiska w regionie. Zawarte w nim zadania pozwolą zapewnić odpowiednie warunki życia mieszkańców przy zakładanym rozwoju gospodarczym. Długoterminowy cel programu sformułowany został następująco:

Harmonijny, zrównoważony rozwój gminy, w którym wymagania ochrony środowiska mają nie tylko istotny wpływ na przyszły charakter regionu, ale również wspierają jego rozwój gospodarczy.

1.5 Zawartość programu

- Ø Identyfikacja najważniejszych walorów środowiska naturalnego i zagrożeń wynikających z zanieczyszczenia środowiska.
- Ø Wskazanie działań inwestycyjnych, organizacyjnych oraz edukacyjnych zmierzających do poprawy stanu środowiska i zachowania równowagi ekologiczno - społeczno - gospodarczej zgodnie z wymogami polityki ekologicznej państwa i dyrektywami UE.
- Ø Oszacowanie niezbędnych nakładów na inwestycje proekologiczne oraz ustalenie priorytetów i źródeł ich finansowania.
- Ø Ułatwienie starań o pomoc finansową podejmowanych przez władze samorządowe i podmioty gospodarcze w instytucjach krajowych i zagranicznych na realizację zadań proekologicznych.

2. CHARAKTERYSTYKA I OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA, ZASOBÓW NATURALNYCH ORAZ TECHNICZNEJ INFRASTRUKTURY OCHRONY ŚRODOWISKA.

2.1 Krajobraz, klimat i formy użytkowania terenu

Położenie

Gmina Dobre Miasto położona jest w środkowej części województwa warmińsko-mazurskiego, w odległości ok. 26 km od stolicy regionu i sąsiaduje z gminami: Lubomino, Świątki, Dywity, Jeziorany oraz Lidzbark Warmiński.

Gmina zajmuje powierzchnię 259 km².

Rzeźba terenu

Według fizyczno – geograficznego podziału J. Kondrackiego (1988) obszar gminy znajduje się w obrębie Pojezierza Olsztyńskiego i charakteryzuje się dość znacznym zróżnicowaniem powierzchni na którą składa się: obszar wysoczyzny moreny dennej i czołowej (głównie zachodnia i południowo – wschodnia część gminy), obszar sandru (środkowa i północno – wschodnia część gminy), oraz doliny rzeczne (Łyna i jej dopływy Kwieła i Kirsna).

W części północnej gminy powierzchnia terenu ma charakter falisty z wysokościami rzędu 80 – 100 m n.p.m. Teren wyraźnie podnosi się w kierunku południowym, gdzie powierzchnia terenu usytuowana jest na wysokości 110 – 140 m n.p.m. Obszar najwyższej wyniesiony, pagórkowaty znajduje się w południowo – wschodniej części gminy 140 – 180 m n.p.m. W wysoczyznę wcięte są erozyjne doliny rzek które na obszarach o równinnej i lekko falistej powierzchni są dość szerokie, natomiast na obszarach o dość zróżnicowanej rzeźbie są głębokie i o stromych zboczach.

Gleby

Na powierzchni gminy przeważają utwory nieprzepuszczalne i słaboprzepuszczalne, stąd infiltracja wód opadowych jest utrudniona, a zasilanie w dużej mierze odbywa się przez dopływ boczny z terenów sąsiednich. Na powierzchni zalegają głównie gliny zwałowe powstałe w czasie fazy pomorskiej, stadiału głównego, zlodowacenia północnopolskiego. Miejscami są to piaski i żwiry dolne i górne tej samej fazy. Na terenach na północ i wschód od Dobrego Miasta oraz w rejonie wsi: Barcikowo, Podleśna, Kabikiejmy i na południe od wsi Cerkiewnik brak izolacji eksploatowanej warstwy wodonośnej od powierzchni.

Na terenie gminy największe powierzchnie zajmują gliny zwałowe oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe (sandry).

Przewaga glin zwałowych występuje w zachodniej i południowo – wschodniej części gminy. Są to gliny brązowe lub brązowo – szare, na ogół silnie ilaste i wapniste.

W rejonie Piotraszewo (północno – zachodnia część gminy) występuje glina w frakcji ilastej tzw. „glinoił”, o zabarwieniu czerwonym, tworząca prawdopodobnie pokrywę ilastą na typowej glinie zwałowej.

W środkowej i północno – wschodniej części gminy w przewadze występują piaski i żwiry wodnolodowcowe, których akumulacja związana była z odpływem wód sprzed czoła lądolodu fazy pomorskiej. Tworzą one rozległy sandr Ornety otaczający od południa Wzniesienia Górowskie. Jest to typ sandru „podpartego” okolonego od południa i wschodu wysoczyzną zbudowaną z glin zwałowych.

Struktura użytkowania gruntów

Powierzchnia użytków rolnych w gminie wynosi 13 681 ha (53%), w tym gruntów ornych 9 289 ha (68%), zaś łąk i pastwisk (użytków zielonych) 4 372 ha (32%). Sady zajmują powierzchnię ok. 20 ha. Większość gruntów ornych to gleby średnie i słabe, które są zaliczone do klas IV - VI, jedynie ok. 1 800 ha to gleby klas I - III.

Charakterystyka złóż

Na terenie gminy występuje kruszywo naturalne i kreda jeziorna. Prace geologiczno – poszukiwawcze złóż kruszywa prowadzone były na terenie gminy w rejonie Podleśnej (1954r.), żwirowni Knopin (1978r.), w rejonie Piotraszewa (1983r.), w rejonie Barcikowa (1987r.) i w rejonie Starego Dworu (1992r.). Pozytywne wyniki uzyskano jedynie w rejonie Barcikowa.

Złoże BARCIKOWO udokumentowane w formie karty rejestracyjnej w ilości zasobów 1 202,3 tys. ton. Złoże stanowią piaski, piaski ze żwirem i żwiry w formie warstw i soczewek o wyraźnych zaburzeniach glacictektonicznych i dużej zmienności w zaleganiu i jakości. Miąższość złoża od 7,2 – 21,0 m. Nadkład stanowi gleba, glina piaszczysta i piasek gliniasty grubości 0,0 – 4,0 m. Serię złożoną podścielają gliny zwałowe i mułki ilaste.

Złoże CERKIEWNIK udokumentowane w 1993 r. w ilości zasobów bilansowych w kat C₂ 1 352 tys. ton. Obszar złoża stanowi obniżenie morfologiczne wypełnione osadami holoceniowymi: piaski, ropy, mułki, torfy oraz utwory węglanowe (gytia i kreda jeziorna).

Złoże STARY DWÓR (perspektywicznie) udokumentowane w formie orzeczenia w 1992 r. Zasoby szacunkowe kredy jeziornej i gytii wapiennej wynoszą 109,3 tys. ton. Surowiec węglanowy występuje w obrębie torfowiska. Seria węglanowa, wśród której zalega warstwa złożowa osadzała się w zbiorniku wodnym przy udziale procesów chemicznych i organicznych. Z czasem wypełnione zbiorniki zarastały, co dało początek torfowiskom.

Złoże BARCIKOWO (perspektywicznie) udokumentowane w formie orzeczenia w 1991 r. Zasoby szacunkowe kredy jeziornej i gytii wapiennej wynoszą 40,6 tys. ton. Zasoby torfu (kopaliny towarzyszącej) wynoszą 370,3 tys. m³.

2.2 Gospodarka

Podmioty gospodarcze

Do najważniejszych przedsiębiorstw w gminie Dobre Miasto:

- Ø PSS „SPOŁEM”,
- Ø DFM Sp. z o.o.,
- Ø Zakład Cukierniczy „JUTRZENKA – DOBRE MIASTO”,
- Ø POL-MOT Warfama S.A.,
- Ø FELGEX Sp. Z o.o.,
- Ø „Provimi – ROLIMPEX” S.A.,
- Ø „AGROCHEM” Sp. z o.o.,
- Ø Zakład Suszenia i Uszlachetniania Warzyw Nowa Wieś Mała 46,
- Ø „RITTPOL” Sp. z o.o.,
- Ø „Wickermeier” Sp. z o.o.,
- Ø PPHU „KOWART”,
- Ø „Agrokompleks W. Giers” S.J.,
- Ø „STAGROL-WARMIA” Spółka
- Ø „RANCZO W DOLINIE”,
- Ø „MAZANEK” Sp. z o.o.

Gmina Dobre Miasto jest dość prężnie rozwijającym się ośrodkiem przemysłowym.

Rolnictwo

Rolnictwo w gminie jest silnie rozdrobnione, chociaż od jakiegoś czasu pojawiły się gospodarstwa o powierzchni powyżej 50 ha. Struktura wielkości gospodarstw jest niekorzystna, a rozdrobnienie jest znacznie większe niż przeciętnie w województwie olsztyńskim, gdzie gospodarstw do 5 ha jest tylko 4,2 %.

Struktura własności rolnej przedstawia się następująco: 6 967 ha użytków rolnych tj. 51% jest własnością prywatną, 6 525 ha, tj. 48% stanowi własność państwową w zarządzie Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, lasów państwowych itp. W tym 3 120 ha tj. 48% dzierżawionych jest osobom prywatnym.

Ogółem wyłącznie w rolnictwie pracuje 915 osób, co daje zatrudnienie ok. 7 osób na 100 ha użytków rolnych.

2.3 Demografia i procesy społeczne

Liczbę ludności z uwzględnieniem zabudowy, oraz wieku mieszkańców obrazują poniższe tabele.

TABELA NR 1
Ludność gminy Dobre Miasto z uwzględnieniem rodzaju zabudowy

Jednostka administracyjna	Typ zabudowy	Ilość budynków	Liczba mieszkańców
Obszar miejski	Wielorodzinna	181	7 410
	Jednorodzinna	696	3 519
Obszar wiejski	Wielorodzinna	41	997
	Jednorodzinna	144	1 130
	Zagrodowa	832	3 396

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście – 2006r.

TABELA NR 2
Ludność gminy Dobre Miasto z uwzględnieniem wieku

Jednostka administracyjna	Ogółem	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
Dane na dzień 30.03.2006 r.				
Gmina	5 607	1 245	3 711	651
Miasto i Gmina	16 532	3 1960	11 329	2 007
Dane na dzień 31.12.2005 r.				
Gmina	5 652	1 299	3 707	646
Miasto i Gmina	16 586	3 318	11 309	1 959
Dane na dzień 30.06 2005 r.				
Gmina	5 639	1 263	3 719	657
Miasto i gmina	16 603	3 241	11 373	1 989

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście

2.4 Zasoby i różnorodność przyrodnicza obszaru gminy

2.4.1 Zasoby wodne

Ø Wody powierzchniowe

Tereny gminy Dobre Miasto leżą w większości w zlewni rzeki Łyny, która przepływa z południa na północ przez środek omawianego obszaru. Niewielka północna część gminy w rejonie wsi Mawry należy do zlewni rzeki Pasłęki poprzez rzekę Ramę (Ramie).

Głównymi dopływami Łyny na terenie gminy są rzeki: Kwieła (Kwieta), płynąca z zachodu, z rejonu wsi Głotowo do wsi Kropin oraz rzeka Kirsna, odwadniająca lasy w północno – wschodniej części i wpływająca do Łyny we wsi Smolajny. Pozostałe dopływy to niewielkie ciek bez nazwy.

Największym jeziorem na omawianym terenie jest Limajno (o powierzchni 230,9 ha), położone na południu w rejonie wsi Swoboda. Pozostałe zbiorniki – jeziora: Pupla Duża, Pupla Mała i Kominek nie przekraczają powierzchni 10 ha.

Ø **Wody gruntowe**

Jednostką hydrogeologiczną do której należy gmina jest Region Mazurski, a głównym poziomem użytkowym w omawianym terenie są utwory czwartorzędowe. W centrum gminy wydzielono Rejon Dobrego Miasta, w którym główny użytkowy poziom wodonośny znajduje się w utworach trzeciorzędowych – w osadach miocenu i oligocenu. Występowanie wód zwykłych stwierdzono w warstwach wodonośnych utworów trzecio i czwartorzędowych, a łączna miąższość utworów wodonośnych sięga 200 – 300 m.

Generalnie wody podziemne powtarzają dział wód powierzchniowych. Spływają w kierunku północno – wschodnim do doliny Łyny. Wody najczęściej są pod ciśnieniem a zwierciadło stabilizuje się blisko lub powyżej powierzchni terenu.

W utworach czwartorzędowych poziom wodonośny ma charakter nieciągły, występuje na różnych głębokościach, często w formie soczew. Wodonośne piaski i żwiry zalegające między poziomami glin tworzą warstwy wodonośne o niewielkim zasięgu i różnej miąższości. Miąższość utworów wodonośnych w czwartorzędzie to przeważnie: 15 – 40 m. Pierwszy użytkowy poziom wodonośny występuje przeważnie na głębokościach: 30 – 60 m n.p.m., lokalnie na 10 – 30 m n.p.m. lub poniżej 100 m p.p.t.

Warunki hydrogeologiczne na większości gminy uznawane są za przeciętne. Wydajność eksploatacyjna studni jest rzędu 10 – 30 m³/h. Korzystne warunki hydrogeologiczne występują w centrum i w południowo – wschodniej części gminy. Wydajność eksploatacyjna studzien na tych terenach może sięgać: 30 – 70 m³/h.

Od dwóch lat na terenie gminy Dobre Miasto występuje susza hydrologiczna spowodowana długotrwałym okresem bez opadów atmosferycznych lub nieznacznym opadem w stosunku do średnich wieloletnich wartości, co spowodowało obniżenie poziomu wód gruntowych oraz obniżenie poziomu wody w naturalnych i sztucznych zbiornikach wodnych.

2.4.2 Obszary chronione, pomniki przyrody, strefy ciszy

Ø Obszary chronionego krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu jest formą ochrony przyrody. Obszary takie zajmują rozleglejsze tereny niż parki krajobrazowe i obejmują pełne jednostki środowiska naturalnego takie jak doliny rzeczne, kompleksy leśne, ciągi wzgórz, pola wydmowe, torfowiska. Podstawą prawną ochrony przyrody w Polsce jest *Ustawa o ochronie przyrody* z dnia 16 kwietnia 2004 roku.

Na terenie gminy Dobre Miasto znajdują się następujące obszary chronionego krajobrazu ustanowione Rozporządzeniem Nr 54 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 10 listopada 2005r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego:

- **„Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Łyny”** – znajduje się na terenie gminy Dobre Miasto i Jeziorany,

- „Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny” – znajduje się na terenie gmin: Świątki, Dobre Miasto, Dywity, Jonkowo, Barczewo i Gietrzwałd.

Ø Pomniki przyrody

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno – pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami wyróżniającymi je wśród innych tworów, a w szczególności sędziwe drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, jary, głązy narzutowe, jaskinie.

TABELA NR 3

Pomniki przyrody w gminie Dobre Miasto

Jednostka administracyjna	Pomniki przyrody
Obszar miejski	Pojedyncze drzewa: <ul style="list-style-type: none"> • Nr 765 – Lp obw. 260 cm, wys. 24 m, • Nr 766 – Lp obw. 230 cm, wys. 24 m, • Nr 767 – Lp obw. 405 cm, wys. 25 m.
Obszar wiejski	Pojedyncze drzewa: <ul style="list-style-type: none"> • Nr 18 – So obw. 310 cm, wys. 30 m, • Nr 19 – Db obw. 320 cm, wys. 28 m, • Nr 882 – 2 Bk obw. 350 cm i 310 cm, wys. 34 m • Nr 883 – Św obw. 326 cm, wys. 40 m, • Nr 886 – So obw. 332, wys. 34 m, • Nr 887 – Db obw. 380, wys. 42 m. Fragment alei: <ul style="list-style-type: none"> • Nr 771 – 777 – 4 Lp o obw. 170 – 440 cm i wys. 18 – 24 m, 2 Js obw. 245 i 250 cm, wys. 25 m, Kl obw. 170 cm, wys. 16 m.

Źródło: Program ochrony środowiska powiatu olsztyńskiego.

Ø Inne formy ochrony

- **Strefy ciszy**

Na podstawie art. 16, ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Rada Powiatu w Olsztynie podjęła Uchwałę w sprawie wprowadzenia zakazu używania motorowych jednostek pływających na jeziorach i rzekach Powiatu Olsztyńskiego. Na terenie gminy Dobre Miasto strefą ciszy objęte jest **jeziro Limajno**.

- **Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000**

Przez obszar gminy przebiega korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym, którego osią jest rzeka Łyna. Strefa ekologicznego korytarza rzeki Łyny wprowadzona została postanowieniem miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Dywity i gminy Dobre Miasto. Obejmuje tereny wzdłuż rzeki Łyny o szerokości ok. 100 – 500 m. na terenie korytarza obowiązuje zakaz lokalizacji wszelkich obiektów z wyjątkiem służących turystyce wodnej i urządzeń technicznych służących ochronie wód.

Na terenie gminy Dobre Miasto w korytarzu ekologicznym obowiązuje zakaz lokalizacji obiektów uciążliwych wymagających strefy ochrony sanitarnej powyżej 50 m z wyjątkiem urządzeń komunalnych i oczyszczalni ścieków.

2.5 Infrastruktura techniczno – inżynierska

2.5.1 Drogi

Przez obszar gminy przebiega jedna droga krajowa Nr 51. Do dróg wojewódzkich zaliczono: Nr 507 Dobre Miasto – Orneta, Nr 530 Dobre Miasto – Ostróda, Nr 593 Miłakowo – Dobre Miasto – Jeziorany.

TABELA NR 4

Wykaz dróg powiatowych i gminnych (w mieście i poza miastem) na terenie gminy Dobre Miasto

Drogi powiatowe (gmina)	Ulice miejskie	Ulice powiatowe	Drogi gminne
1364 N Prasłity – Rogiedle – utwardzona od drogi 507 do końca wsi Prasłity 1358 N Piotraszewo – Gronowo – nieutwardzona 1415 N Prasłity – Mawry do drogi Nr 1356 N – utwardzona 1364 N Prasłity – Smolajny – utwardzona 1447 N Dobre Miasto – Swobodna – Kłódka – utwardzona do Swobodnej 1428 N od drogi Nr 51 Kłódka – Cerkiewnik – Różynka – utwardzona tylko do Cerkiewnika 1449 N Olsztyn – Tuławki – Dobre Miasto – utwardzona 1451 N Orzechowo – Sętał – nieutwardzona 1418 N Dobre Miasto – Suryty – 650 m asfaltu na terenie Dobrego Miasta	ul. Artylerzystów ul. Bema ul. Chodkiewicza ul. Chłopickiego ul. Cmentarna ul. Dąbrowskiego ul. Długa ul. Gdańska ul. Górna ul. Grudziądzka ul. Kilińskiego ul. Kochanowskiego ul. Kolejowa ul. Konopnickiej ul. Kościuszki ul. Krótka ul. Lotników ul. Malczewskiego ul. Mickiewicza ul. Norwida ul. Ogrodowa ul. Pionierów ul. Piechurów ul. Pl. 1-go Sierpnia ul. Poniatowskiego ul. Poprzeczna ul. Pułaskiego ul. Reja ul. Reymonta ul. Saperów ul. Sienkiewicza ul. Sierakowskiego ul. Słoneczna ul. Słowackiego ul. Sowińskiego ul. Sucharskiego ul. Sułkowskiego ul. Świerczewskiego ul. Traugutta ul. Tuwima ul. Ułańska ul. Warszawska ul. Wybickiego ul. Zientary – Malewskiej ul. Zwycięstwa	ul. Łużycka ul. Garnizonowa	Piotraszewo – Smolajny Prasłity – Łęgno Prasłity – Nowa Wieś Mała Bzowiec – Łęgno Bzowiec – Gniewanowo Nowa Wieś Mała – Głotowo Głotowo – przez miejscowość Głotowo – Swobodna Głotowo – Knopin Swobodna – dookoła jeziora Cerkiewnik – do drogi powiatowej Knopin – Barcikowo Stary Dwór do drogi gminnej Stary Dwór do drogi zakładowej Kłódka – Kabikiejmy Dolne Kabikiejmy Dolne – Kabikiejmy Barcikowo – Kabikiejmy Kabikiejmy Dolne – Sętał Kabikiejmy do drogi powiatowej Nowe Włóki – Kabikiejmy Podleśna – Plutki Podleśna – Międzyzlesie Jesionowo – Frączki Jesionowo – Plutki Orzechowo – Frączki Orzechowo – Kochanówka

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście.

2.5.2 Zaopatrzenie w wodę

Wg danych Banku Hydro na terenie gminy są 54 wiercenia o zatwierdzonych zasobach kategorii B, które tworzą tylko 23 ujęcia wody. Największe ujęcie w gminie – na terenie Dobrego Miasta to zespół 5 studni, o łącznej wydajności 166 m³/h. Aż 20% otworów to ujęcia trzeciorzędowe, przy czym większość z nich ujmuje wodę z osadów mioceńskich. W miejscowości Smolajny wody z osadów czwarto i trzeciorzędowych ujmowane są łącznie.

Część ludności zaopatruje się w wodę z lokalnych sieci wodociągowych i publicznych ujęć wody. Własne ujęcia wody i urządzenia wodociągowe posiadają fermy hodowlane i ośrodek wypoczynkowy w miejscowości Swobodna. Ujęcia wody znajdują się w Dobrym Mieście, Knopinie, Smolajnach, Urbanowie, Barcikowie, Jesionowie, Łęgnie, Piotraszewie, Praslitach i Cerkiewniku. Na koloniach wsi znacznie oddalonych od zwartej zabudowy, mieszkańcy zaopatrują się w wodę ze studni kopanych lub wierconych. Procent zwodociągowania gminy Dobre Miasto wynosi ok. 95% (w odniesieniu do gospodarstw domowych z terenu miasta i gminy). Obecnie gmina Dobre Miasto przystąpiła do zwodociągowania zabudowy kolonijnej na terenie gminy. W pojedynczych gospodarstwach znacznie oddalonych od zwartej zabudowy wsi, gdzie ekonomicznie nieuzasadniona jest budowa sieci wodociągowej, wykonano badania geofizyczne w celu sprawdzenia głębokości występowania warstw wodonośnych. W gospodarstwach, gdzie stwierdzono głębokość zalegania warstw piaszczystych zawodnionych, pewnych do ujęcia wody do 30 m p.p.t., zostaną odwiercone studnie głębinowe.

TABELA 5
Charakterystyka ujęć wody na terenie **GMINY DOBRE MIASTO**

Nazwa ujęcia/stacja uzdatniania	Wydajność rzeczywista [m ³ /h]	Wydajność potencjalna [m ³ /h]	Średnia dobowa [m ³ /d]	Obiekt spełnia warunki pozwolenia wodnoprawnego	Woda spełnia wymogi wody do picia
BARCIKOWO	16 – 20	20 – 40	25 – 138	+	+
CERKIEWNIK	10	14 – 20	20 – 140	+	+
JESIONOWO	30 – 40	48 – 50	109 – 197	+	+
KNOPIN	30 – 50	100	50 – 1 800	+	+
ŁĘGNO	15 – 20	21 – 30	34 – 166	+	+
PIOTRASZEWO	12	18 – 20	40 – 96	+	+
PRASLITY	15 – 20	22 – 30	30 – 170	+	+
SMOLAJNY	15 – 25	25 – 30	88 – 150	+	+
WICHROWO	120 – 125	145 – 180	1 500 – 3 100	+	+
DOBRE MIASTO (UL. Olsztyńska)	40	100	1 900	+	-

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście

TABELA 6
Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie **GMINY DOBRE MIASTO**

Lp.	Nazwa ujęcia	Długość [m]	Stan techniczny sieci
1.	Barcikowo	1 500	dobry
2.	Cerkiewnik	2 400	dobry
3.	Jesionowo	32 500	dobry
4.	Knopin	3 200	średni
5.	Łęgno	11 600	średni
6.	Piotraszewo	7 900	dobry
7.	Praslity	11 100	dobry
8.	Smolajny	8 900	średni
9.	Wichrowo	38 200	średni
10.	Dobre Miasto (ul. Olsztyńska)		

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście

Jednostką organizacyjną zajmującą się eksploatacją systemów wodociągowych jest **Zakład Usług Wodnych Sp. z o.o., ul. Jeziorańska 18, 11-040 Dobre Miasto**. Jednostkowe koszty eksploatacyjne wynoszą – 1,80 zł/m³ uzdatnionej wody, cena 1 m³ wody dla mieszkańców wynosi 2,14 zł (wg obowiązujących taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Dobre Miasto w 2006r.).

TABELA 7
Obowiązujące taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę (2006r.)

Lp.	Taryfowa grupa odbiorców	Wyszczególnienie	Cena/stawka		Jednostka miary
			netto	z VAT	
1.	Gospodarstwa domowe	cena za 1 m ³ dostarczonej wody	2,14	2,29	zł/m ³
2.	Zakłady przemysłu spożywczego i farmaceutycznego	cena za 1 m ³ dostarczonej wody	2,16	2,31	zł/m ³
3.	Inny przemysł i pozostałe usługi	cena za 1 m ³ dostarczonej wody	2,18	2,33	zł/m ³

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście

2.5.3 Kanalizacja i oczyszczanie ścieków

Mieszkańcy miasta korzystają z kanalizacji komunalnej. Ścieki odprowadzane są do wysokosprawnej, mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków o przepustowości 3 300 m³/dobę, zlokalizowanej w Kosyniu. Na terenie gminy skanalizowane są miejscowości: Urbanowo Cerkiewnik, Swobodna, Knopin, Kunik, Jesionowo (częściowo) i Smolajny (częściowo).

TABELA 8
Charakterystyka oczyszczalni ścieków na terenie **GMINY DOBRE MISTO**

Nazwa obiektu	Rok oddania do użytku/rok ostatniej modernizacji	Przepustowość rzeczywista [m ³ /d]	Przepustowość maksymalna [m ³ /d]	Liczba mieszkańców podłączonych	Sposób postępowania z osadami	Opis technologii oczyszczania
Oczyszczalnia w Jesionowie	2003/-	20	40	b.d.	Przekazywane na oczyszczalnię w Kosyniu	Komora osadu, zbiornik retencyjny, reaktor biologiczny CBR-FOS, stacja dmuchaw.
Oczyszczalnia w Kosyniu	1 997/-	3 000	3 300	b.d.	Zagospodarowanie rolnicze	Przepompownia główna, punkt zlewny nieczystości płynnych, przepompownia ścieków własnych i dowożonych, krata schodkowa, krata mechaniczna, piaskownik, blok biologiczny, zbiornik roboczy PIX, stacja dmuchaw i dozowania PIX, komora koagulacji, osadnik wtórny, przepompownia osadów, zbiornik osadów nadmiernych, stacja mechanicznego odwadniania osadów nadmiernych, przepompownia odcieków.
Oczyszczalnia w Smolajnach	1989/2004	17	31	b.d.	Przekazuje na oczyszczalnię w Kosyniu	Krata płaska, zbiornik na skratki, reaktor osadu czynnego EKOMIS z przepływem ciągłym, zbiornik na osad nadmierny, budynek agregatorowy, staw ściekowy stabilizacyjny, studzienka z przelewem pomiarowym.
Oczyszczalnia w Urbanowie	2002/2004	20	42	186	Przekazuje na oczyszczalnię w Kosyniu	Studnia rozdzielcza, osadnik wstępny, komora anoksydacyjna, reaktor biologiczny, komora instalacyjna, osadnik wtórny, studnia kontrolna.

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście

Osady wywożone są do dalszej obróbki do Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Kosyniu. Pozostała nieskanalizowana część gminy posiada zbiorniki bezodpływowe.

TABELA 9
Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie **GMINY DOBRE MIASTO**

Lp.	Nazwa oczyszczalni	Długość sieci [m]	Stan techniczny sieci
1.	Jesionowo	1 000	Zły
2.	Kosyń (miasto Dobre Miasto)	24 800	Średni
3.	Smolajny	500	Dobry
4.	Urbanowo	900	Dobry

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście

Jednostką organizacyjną zajmującą się eksploatacją systemów kanalizacyjnych jest **Zakład Usług Wodnych Sp. z o.o., ul. Jeziorańska 18, 11-040 Dobre Miasto**. Jednostkowe koszty eksploatacyjne wynoszą 2,57 zł/m³ oczyszczonych ścieków. Cena odbioru 1 m³ ścieków dla mieszkańców wynosi 2,35 zł. (wg obowiązujących taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Dobre Miasto w 2006r.).

TABELA 10
Obowiązujące taryfy opłat za odprowadzone ścieki (2006r.)

Lp.	Taryfowa grupa odbiorców	Wyszczególnienie	Cena/stawka		Jednostka miary
			netto	z VAT	
1.	Gospodarstwa domowe	cena za 1 m ³ odprowadzonych ścieków	2,35	2,51	zł/m ³
2.	Zakłady przemysłu spożywczego i farmaceutycznego	cena za 1 m ³ odprowadzonych ścieków	2,35	2,51	zł/m ³
3.	Inny przemysł i pozostałe usługi	cena za 1 m ³ odprowadzonych ścieków	2,35	2,51	zł/m ³

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście

2.5.4 Składowiska odpadów stałych i ich utylizacja

Gmina Dobre Miasto nie dysponuje składowiskiem odpadów. Odpady komunalne odbierane są przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Dobrym Mieście i składowane na składowisku w Łęgajnach (gmina Barczewo).

2.5.5 Urządzenia ochrony powietrza

Ciepłownictwo

Na terenie Gminy Dobre Miasto działalność związaną z zaopatrzeniem w ciepło prowadzi **Zakład Energetyki Ciepłej Spółka z o.o., ul. Olsztyńska 19, 11-040 Dobre Miasto**.

Główną działalnością przedsiębiorstwa ZEC Sp. z o.o. jest przesył i dystrybucja ciepła zakupionego z ciepłowni, będącej własnością firmy PRATERM S.A. Warszawa, reprezentowaną przez PEC Lidzbark Warmiński (o parametrach 135/70 C), za pomocą własnych sieci ciepłowniczych. Moc zamówienia w PEC 8,846 MW.

Sieci te można podzielić następująco;

- sieć magistralna o średnicy 200 mm: w technologii kanałowej 2,4 km, napowietrzna 1 km, preizolowana 0,2 km;

- sieć rozdzielcza i przyłącza: w technologii kanałowej 3,5 km, preizolowana 0,4 km.

Sieciami tymi dostarczane jest ciepło na potrzeby ogrzewania mieszkań i instytucji (grupy odbiorców A2/1, A2/2).

ZEC kupuje również ciepło z sieci będącej własnością firmy PEC Lidzbark Warmiński, zajmując się jedynie dystrybucją (grupy odbiorców A1/1 i A1/2).

Węzły ciepłownicze wymiennikowe wszystkie będące własnością ZEC Sp. z o.o. wyposażone są w regulatory pogodowe, wszystkie opomiarowane.

ZEC posiada łącznie 7 źródeł ciepła zasilanych gazem GZ 50:

- Źródło 1 – Kotłownia Garnizonowa 17 – 0,024 MW (90/70°C), sprawność 92%, rok budowy 1997;
- Źródło 2 – Kotłownia Garnizonowa 7 – 0,094 MW (90/70°C), sprawność 92%, rok budowy 1998;
- Źródło 3 – Kotłownia Góma 1 – 0,340 MW (90/70°C), sprawność 93%, rok budowy 1998;
- Źródło 4 – Kotłownia Garnizonowa 9c – 0,450 MW (90/70°C), sprawność 92%, rok budowy 1990. W kwietniu 2000 roku kotłownia została zmodernizowana z kotłowni węglowej;
- Źródło 5 – Kotłownia Garnizonowa 20 – 0,708 MW (90/70°C), sprawność 92%, rok budowy 1995;
- Źródło 6 – Kotłownia Wojska Polskiego 22 – 0,144 MW (90/70°C), sprawność 92%, rok budowy 2002;
- Źródło 7 – Kotłownia Malczewskiego 8 – 1,44 MW (90/70°C), sprawność 94%, rok budowy 1998;

3. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA GMINNYCH PROGRAMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA

Ustawa Prawo ochrony środowiska w art. 17 i 18 stanowi, że w celu realizacji polityki ekologicznej państwa samorządy sporządzają wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, które następnie są przyjmowane do realizacji w drodze uchwały sejmiku województwa albo rady powiatu lub gminy. Programy te, podobnie jak politykę ekologiczną państwa, sporządza się na 4 lata, z tym, że przewidziane w niej działania obejmują w perspektywie kolejne 4 lata. Programy powinny określać cele ekologiczne, priorytety, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Prace nad gminnym programem ochrony środowiska winny być prowadzone przy udziale wszystkich instytucji działających na terenie gminy w sferze ochrony środowiska i zagospodarowania przestrzennego. Do prac tych należy włączyć także reprezentantów społeczeństwa w postaci przedstawicieli gminnych organów samorządu terytorialnego (radnych, członków komisji itp.), samorządu gospodarczego i ekologicznych organizacji pozarządowych (jeśli istnieją lub prowadzą swoje agendy na terenie gminy).

3.1 Zasady ogólne

Przy sporządzaniu gminnych programów ochrony środowiska należy uwzględnić ustalenia zawarte w dokumentach:

- Programie wykonawczym do II polityki ekologicznej państwa,
- Polityce ekologicznej państwa na lata 2003 - 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010,
- Programie ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego.
- Programie ochrony środowiska powiatu olsztyńskiego.

Cele i zadania ujęte w wymienionych dokumentach, a konkretniej – zawarte w nich tabele przedsięwzięć inwestycyjnych i pozainwestycyjnych, powinny być wykorzystywane przy sporządzaniu gminnych programów ochrony środowiska w trojaki sposób:

- § jako **podstawa wyjściowa** do konkretyzacji zadań w nawiązaniu do specyfiki i potrzeb danego regionu (np. do sporządzenia na szczeblu gminnym konkretnego wykazu planowanych do budowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych, oczyszczalni ścieków przemysłowych, składowisk odpadów, systemu segregacji odpadów itd.). Podstawą wyjściową dla wielu zadań będzie wykaz zadań własnych samorządów gminnych przedstawiony w **rozdziale 6** niniejszego opracowania;
- § jako **analog** do sformułowania regionalnych lub lokalnych celów, planowanych do uzyskania na danym terenie;
- § jako **inspiracja** do wprowadzenia podobnego zadania na szczeblu regionalnym bądź lokalnym, jeśli zadanie ujęte w wymienionych wyżej dokumentach jest sformułowane ogólnie bądź dotyczy szczebla krajowego, wojewódzkiego lub powiatowego.

Struktura gminnego programu ochrony środowiska powinna nawiązywać do struktury „Polityki ekologicznej państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”, a więc powinna zawierać co najmniej następujące rozdziały:

- § **racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych** (zmniejszanie materiałochłonności, energochłonności i wodochłonności gospodarki, ochrona gleb, racjonalna eksploatacja lasów, ochrona zasobów kopaliny),
- § **poprawa jakości środowiska** (ochrona wód, ochrona powietrza, gospodarowanie odpadami, hałas, pola elektromagnetyczne, bezpieczeństwo chemiczne i biologiczne, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, ochrona przyrody i bioróżnorodności),
- § **narzędzia i instrumenty realizacji programu** (ramy prawa, planowanie przestrzenne,

powiązania formalne i merytoryczne z analogicznymi programami wyższego szczebla administracyjnego, mechanizmy finansowania ochrony środowiska, dostęp do informacji i udział społeczeństwa),

§ **nakłady na realizację programu** (wielkość nakładów i źródła finansowania),

§ **kontrola realizacji programu** (procedury kontroli, mierniki realizacji programu, procedury weryfikacji programu).

Programy gminne powinny się składać z dwóch części:

§ **zadań własnych gminy** (pod zadaniami własnymi należy rozumieć te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gminy);

§ **zadań koordynowanych** (pod zadaniami koordynowanymi należy rozumieć pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie gminy, ale podległych bezpośrednio organom powiatowym, wojewódzkim, bądź centralnym).

Zadania własne powinny być w programie ujęte z pełnym zakresem informacji niezbędnej do kontroli ich realizacji (opis przedsięwzięcia, terminy realizacji, instytucja odpowiedzialna, koszty, źródła finansowania). Zadania koordynowane powinny być w programie ujęte z takim stopniem szczegółowości, jaki jest dostępny na terenie gminy. Gminny program ochrony środowiska powinien być skoordynowany ze sporządzanymi na szczeblu gminy programami sektorowymi (np. programem gospodarki leśnej, programem ratowniczo-gaśniczym sporządzanym przez gminne komendy państwowej straży pożarnej, itp.), gminnymi programami rozwoju infrastruktury (jeśli są): mieszkalnictwa, transportu, zaopatrzenia w wodę, itd., gminnym planem gospodarowania odpadami sporządzonym zgodnie z ustawą o odpadach, a także obejmującym obszar gminy programem ochrony powietrza, programem ochrony środowiska przed hałasem i programem ochrony wód (jeżeli programy takie dla obszarów obejmujących daną gminę zostały lub zostaną opracowane w związku z wymaganiami wynikającymi z ustawy Prawo ochrony środowiska).

3.2 Limity krajowe ujęte w „II Polityce ekologicznej państwa”

W „II Polityce ekologicznej państwa”, przyjętej przez Radę Ministrów w czerwcu 2000 r. a następnie przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w sierpniu 2001 r., ustalone zostały następujące ważniejsze limity krajowe, związane z racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych i poprawą stanu środowiska:

- zmniejszenie wodochłonności produkcji o 50% w stosunku do stanu w 1990 r. (w przeliczeniu na PKB i wartość sprzedaną w przemyśle);
- ograniczenie materiałochłonności produkcji o 50% w stosunku do 1990 r. w taki sposób, aby uzyskać co najmniej średnie wielkości dla państw OECD (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB);
- ograniczenie zużycia energii o 50% w stosunku do 1990 r. i 25% w stosunku do 2000 r. (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB);
- dwukrotne zwiększenie udziału odzyskiwanych i ponownie wykorzystywanych w procesach produkcyjnych odpadów przemysłowych w porównaniu ze stanem z 1990r.;
- odzyskanie i powtórne wykorzystanie co najmniej 50% papieru i szkła z odpadów komunalnych;
- pełna (100%) likwidacja zrzutów ścieków nieoczyszczonych z miast i zakładów przemysłowych;
- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych, w stosunku do stanu z 1990 r., z przemysłu o 50%, z gospodarki komunalnej (na terenie miast i osiedli wiejskich) o 30% i ze spływu powierzchniowego – również o 30%;

- ograniczenie emisji pyłów o 75%, dwutlenku siarki o 56%, tlenków azotu o 31%, niemetanowych lotnych związków organicznych o 4% i amoniaku o 8% w stosunku do stanu w 1990 r.;
- do końca 2005 r. wycofać z użytkowania etylinę i przejść wyłącznie na stosowanie benzyny bezołowiowej.

Wszystkie wymienione limity dotyczą celów do osiągnięcia najpóźniej do 2010 r. Limity powyższe nie były korygowane przy sporządzaniu „Polityki ekologicznej państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”. W programach gminnych mogą zostać ujęte w zależności od specyficznych warunków danej gminy.

3.3 Podział limitów krajowych na limity wojewódzkie i powiatowe

Brak dostatecznych podstaw planistycznych spowodował, że zarówno Rada Ministrów, przyjmując w czerwcu 2000 r. II Politykę ekologiczną państwa, jak i ustawa Prawo ochrony środowiska nie dokonały podziału limitów krajowych na limity regionalne. Dlatego też przytoczone powyżej wskaźniki liczbowe należy traktować jako wielkości orientacyjne, przeznaczone do porównań międzyregionalnych i porównań tempa realizacji celów polityki ekologicznej państwa w poszczególnych powiatach i gminach z tempem realizacji tej polityki na szczeblu krajowym.

Tylko w dwóch przypadkach może mieć miejsce określona procedura „przydziału” limitów dla poszczególnych powiatów. Chodzi o ładunki zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych i do powietrza w takim zakresie, w jakim w ramach monitoringu środowiska zostaną zidentyfikowane obszary, w których nie są osiągnięte wymagane poziomy jakości wód oraz obszary przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu. Ustalone programy działań naprawczych dla tych obszarów (w postaci programów ochrony wód i programów ochrony powietrza), mogą ustalać limity regionalne.

Nie przewiduje się natomiast żadnej procedury odgórnego ustalania limitów gminnych, poza ewentualnymi porozumieniami między Ministerstwem Środowiska a zainteresowanymi samorządami. Przypadki takie mogłyby mieć miejsce, na przykład, w odniesieniu do miast przygranicznych, jeśli wynikałoby to z umów dwustronnych z państwami sąsiednimi.

Sporządzając programy ochrony środowiska poszczególne powiaty lub gminy, kierując się interesem swoich mieszkańców, mogą ustalić własne limity powiatowe lub gminne, wzorowane na wymienionych wyżej wskaźnikach. Samorządy szczebla podstawowego powinny także sprecyzować zadania szczegółowe w zakresie ochrony środowiska dotyczące estetyki terenów ogólnodostępnych, postępowania ze zwierzętami (w tym domowymi), utrzymania obiektów użyteczności publicznej oraz posesji prywatnych itp.

3.4 Źródła informacji wymagane przy sporządzaniu programów gminnych

Przy sporządzaniu gminnych programów ochrony środowiska muszą być uwzględniane wszystkie wymagania obowiązujących przepisów prawnych, dotyczących ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych.

Przy sporządzaniu gminnych programów ochrony środowiska powinny być brane pod uwagę także różne programy rządowe, które w tym, czy innym stopniu dotyczą ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych. Są to dokumenty takiego typu jak na przykład:

- ⇒ II Polityka ekologiczna państwa,
- ⇒ Program wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa,

- ⇒ Program ochrony środowiska województwa warmińsko - mazurskiego,
- ⇒ Raport o stanie środowiska województwa warmińsko – mazurskiego,
- ⇒ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobre Miasto,
- ⇒ Strategia rozwoju gminy Dobre Miasto,
- ⇒ Program ochrony środowiska powiatu olsztyńskiego.

Gminne programy ochrony środowiska muszą spełniać (po uzyskaniu członkostwa w UE) warunki pozyskania wsparcia finansowego z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, które w głównej mierze udzielane będzie jednostkom samorządu terytorialnego na realizację inwestycji ekologicznych. Powinny więc być zgodne z dokumentami programowymi, które będą stanowiły podstawę otrzymania takiego wsparcia.

3.5 Programy regionalne i lokalne na sąsiednich obszarach

Istnieją dwa specyficzne obszary ochrony środowiska, które wymagają koordynacji poziomej między programami ochrony środowiska dla sąsiednich jednostek administracyjnych. Są to: zależność jakości pobieranej wody powierzchniowej w danej jednostce (gminie, mieście) od zrzutu ścieków w jednostkach ulokowanych w górę biegu rzeki, oraz przepływy zanieczyszczeń powietrza pomiędzy sąsiadującymi jednostkami administracyjnymi. Dlatego konieczna jest koordynacja programów ochrony wód w układzie zlewniowym oraz koordynacja programów ochrony powietrza na dużych obszarach.

W pierwszym przypadku dobrym mechanizmem tej koordynacji byłoby sporządzanie programów ochrony wód w trybie porozumienia gmin lub związku gmin o zasięgu zlewniowym. Wówczas gminne, a także powiatowe programy ochrony środowiska mogłyby być sporządzane (w części dotyczącej ochrony wód) bezpośrednio na podstawie programu zlewniowego.

W przypadku ochrony powietrza problem jest trudniejszy, gdyż skuteczność lokalnych i regionalnych strategii ograniczania emisji musiałaby być oceniana na podstawie, testowanych obecnie, odpowiednich wielkoobszarowych modeli matematycznych, uwzględniających efekty oddziaływania zarówno własnej emisji, jak i napływu zewnętrznego.

Przy opracowywaniu programów ochrony środowiska należy również zwrócić uwagę na konieczność integrowania pomiędzy gminami planów dotyczących ochrony różnorodności przyrodniczej. Jest to niezbędne w celu zachowania spójności korytarzy ekologicznych oraz planów ochrony parków narodowych i krajobrazowych oraz rezerwatów przyrody, leżących na sąsiadujących terytoriach.

Szczegółowe wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym przygotowało Ministerstwo Środowiska. Dokument jest dostępny na stronach internetowych Ministerstwa (www.mos.gov.pl).

4. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Jako założenia wyjściowe do Programu ochrony środowiska dla gminy Dobre Miasto przyjęto uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, wynikające z obowiązujących aktów prawnych, programów wyższego rzędu oraz dokumentów planistycznych uwzględniających problematykę ochrony środowiska. Niezbędne było również uwzględnienie zamierzeń rozwojowych gminy, zarówno w zakresie gospodarczym i przestrzennym, jak i społecznym.

Uwarunkowania te, w powiązaniu z aktualnym stanem środowiska w gminie były podstawą do zdefiniowania priorytetów i celów w zakresie ochrony środowiska i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych.

4.1 Uwarunkowania zewnętrzne Programu

Zasady ochrony środowiska wymuszają zachowanie kompleksowego, a zarazem sektorowego podejścia. Gmina nie jest układem zamkniętym, a poszczególne elementy środowiska zachowują ciągłość bez względu na granice terytorialne. Z tego względu, konieczne jest przyjęcie uwarunkowań wynikających z programów, planów i strategii zewnętrznych wyższego rzędu, umożliwiających szersze spojrzenie na poszczególne dziedziny ochrony środowiska.

Główne uwarunkowania zewnętrzne dla gminy Dobre Miasto w zakresie ochrony środowiska wynikają z następujących dokumentów:

- strategii trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju i województwa warmińsko - mazurskiego,
- strategii rozwoju regionalnego kraju,
- koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju i województwa warmińsko - mazurskiego,
- polityki ekologicznej państwa wraz z programem wykonawczym,
- systemu prawa ochrony środowiska w Polsce, w tym projektowanych aktów prawnych,
- międzynarodowych zobowiązań Polski w zakresie ochrony środowiska,
- zobowiązań Polski przyjętych w zakresie ochrony środowiska w ramach procesu akcesji do Unii Europejskiej,
- programu ochrony środowiska dla województwa warmińsko - mazurskiego,
- strategii i polityk sektorowych (zwłaszcza w zakresie energetyki, energetyki odnawialnej, rolnictwa i obszarów wiejskich, rozwoju regionalnego, edukacji ekologicznej, transportu, leśnictwa),
- programu ochrony środowiska dla powiatu olsztyńskiego.

4.1.1 Polityka Ekologiczna Państwa

Zasady realizacji polityki ekologicznej, cele i zadania ujęte w "Programie wykonawczym do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002 - 2010" oraz, w dostosowanej do wymagań ustawy Prawo ochrony środowiska, "Polityce ekologicznej państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 -2010", zostały przyjęte jako podstawa niniejszego Programu.

Nadrzędną zasadą przedstawioną w Polityce ekologicznej państwa jest zasada zrównoważonego rozwoju. Zrównoważony rozwój nie narusza w sposób istotny i trwały środowiska życia człowieka i godzi prawa przyrody, ekonomii oraz rozwoju społeczeństw wraz ze zrównoważeniem szans dostępu do zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom. W skrócie więc zapewnia rozwój wynikający z działalności człowieka odbywający się w harmonii z przyrodą. Najważniejszymi czynnikami, które należy uwzględnić przy programowaniu zrównoważonego rozwoju są: czynniki społeczne, ekologiczne, przestrzenne i ekonomiczne.

Rozwój zrównoważony oznacza taką filozofię rozwoju globalnego, regionalnego i lokalnego, która przeciwstawia się ekspansji opartej wyłącznie o wzrost gospodarczy.

W Polityce ekologicznej państwa jako zasady szczegółowe przyjęto:

Zasadę prewencji, oznaczającą w szczególności:

- zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń poprzez stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT),
- recykling, czyli zamykanie obiegu materiałów i surowców, odzysk, energii, wody i surowców ze ścieków i odpadów oraz gospodarcze wykorzystanie odpadów zamiast ich składowania,
- zintegrowane podejście do ograniczania i likwidacji zanieczyszczeń i zagrożeń zgodnie z zaleceniami Dyrektywy Rady 96/61/WE w sprawie zintegrowanego zapobiegania i ograniczania zanieczyszczeń (tzw. dyrektywa IPPC),
- wprowadzanie środowiskowych systemów zarządzania procesami produkcji i usługami, zgodnie z ogólnosiwiatowymi i europejskimi wymogami w tym zakresie, wyrażonymi m.in. w standardach ISO 14000 i EMAS, programach czystszej produkcji, Responsible Care, itp.

Zasadę "zanieczyszczający płaci" odnoszącą się do odpowiedzialności za skutki zanieczyszczenia i stwarzania innych zagrożeń. Odpowiedzialność tę ponosić powinny wszystkie jednostki użytkujące środowisko, a więc także konsumenci, zwłaszcza, gdy mają możliwość wyboru mniej zagrażających środowisku dóbr konsumpcyjnych.

Zasadę integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi oznaczającą uwzględnienie w politykach sektorowych celów ekologicznych na równi z celami gospodarczymi i społecznymi.

Zasadę regionalizacji, oznaczającą m.in. skoordynowanie polityki regionalnej z regionalnymi ekosystemami w Europie (np. doliny rzeczne i obszary wodno-błotne, szczególnie w strefach przygranicznych).

Zasadę subsydiarności, oznaczającą przekazywanie części kompetencji i uprawnień decyzyjnych dotyczących ochrony środowiska na właściwy szczebel regionalny lub lokalny tak, aby był on rozwiązywany na najniższym szczeblu, na którym może zostać skutecznie i efektywnie rozwiązany.

Zasadę skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej odnoszącą się do wyboru planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych ochrony środowiska a oznaczającą potrzebę minimalizacji nakładów na jednostkę uzyskanego efektu.

W Polityce Ekologicznej Państwa przedstawione zostały także cele ogólne o charakterze strategicznym i realizacyjnym, w różnych horyzontach czasowych. Jako oddzielne zagadnienie omówione zostało zagadnienie włączania aspektów ochrony środowiska do polityk sektorowych takich jak: przemysł i energetyka, transport, rolnictwo, leśnictwo, budownictwo i gospodarka komunalna, zagospodarowanie przestrzenne, turystyka, ochrona zdrowia, handel i działalność obronna. Wskazane zostały przede wszystkim cele i działania, które należy podjąć w ramach programów sektorowych, jako konieczny udział sektorów w realizacji zrównoważonego rozwoju.

4.1.2 Integracja z Unią Europejską

Przystąpienie Polski do członkostwa w Unii Europejskiej narzuca na władze samorządowe obowiązek dostosowania się do norm przez nią przyjętych, także w zakresie ochrony środowiska.

Obecnie całe ustawodawstwo polskie jest zgodne z unijnym i zorientowane głównie na ochronę poszczególnych komponentów środowiska oraz regulację procesów technologicznych i produktów w celu ochrony zdrowia człowieka i środowiska. Niezbędnym i niezwykle istotnym czynnikiem w procesie integracji europejskiej jest uwypuklenie roli planowania i zarządzania środowiskowego. VI Program działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska na lata 2001 – 2010 podkreśla, że realizacja zrównoważonego rozwoju ma nastąpić poprzez poprawę środowiska i jakości życia obywateli krajów należących do Unii Europejskiej.

Problemem szczególnej wagi dla gminy jest spełnienie standardów ekologicznych Unii Europejskiej. Będzie to oznaczało konieczność dostosowania stanu aktualnego do wymagań, szczególnie w zakresie gospodarki odpadami, gospodarki wodno – ściekowej, ochrony gleb, powierzchni ziemi i ochrony przyrody.

Bardzo istotnym zagadnieniem jest zapewnienie źródeł finansowania dla zaplanowanych działań i inwestycji. Pojedyncza gmina nie ma możliwości samodzielnego wykorzystania większych funduszy pochodzących ze źródeł Unii Europejskiej, przykładowo wymogi Funduszu Spójności pozwalają bowiem na finansowanie projektów przekraczających 10 mln euro. Wsparciem dla zwiększenia szansy na uzyskanie środków z funduszy mogą być projekty grupowe, o charakterze zintegrowanym, obejmującym grupę gmin lub nawet powiatów oraz łączące w jednym projekcie różne zagadnienia. Konieczne jest zatem zawiązywanie regionalnych struktur w celu rozwiązania ponadlokalnych problemów z zakresu ochrony środowiska i rozwoju infrastruktury, w których gmina Dobre Miasto może uczestniczyć jako beneficjent.

Niebagatelną rolę będzie pełnił w tym względzie Fundusz Spójności, dlatego istotne jest, aby na etapie programowania zadań z zakresu ochrony środowiska uwzględnić zasady i kryteria przyznawania środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej. Priorytety części środowiskowej Funduszu Spójności, istotne z punktu widzenia gminy są następujące:

Priorytet 1. Poprawa jakości wód powierzchniowych, polepszenie dystrybucji i jakości wody do picia poprzez takie działania jak:

- budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz oczyszczalni ścieków tam, gdzie przyniesie to największy efekt ekologiczny przy uwzględnieniu efektywności kosztowej,
- budowa i modernizacja urządzeń uzdatniających wodę i sieci wodociągowej (w powiązaniu z systemami sanitacji),

Priorytet 2. Racjonalizacja gospodarki odpadami i ochrona powierzchni ziemi poprzez:

- budowę, rozbudowę lub modernizację składowisk odpadów komunalnych oraz tworzenie systemów recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych (sortownie, kompostownie itp.).
- tworzenie systemów zagospodarowania osadów ściekowych, co umożliwi spełnienia wymogów dyrektywy 86/278 w sprawie osadów ściekowych,
- rekultywację terenów zdegradowanych przez działalność przemysłową.

Wspierane będą zintegrowane systemy zagospodarowania odpadów, łączące kilka elementów, np. selektywną zbiórkę, odzysk i unieszkodliwienie odpadów ulegających biodegradacji, itp. W ramach tego priorytetu będą mogły być wspierane związki komunalne, działające na rzecz poprawy w dziedzinie gospodarki odpadami.

Priorytet 3. Poprawa jakości powietrza poprzez:

- systemową konwersję palenisk domowych na rozwiązania przyjazne zdrowiu i środowisku (głównie zamiana węgla na gaz, w okresie początkowym eliminacja węgla niskiej jakości, przejście na paliwa bezdymne).

4.1.3 Polityka i strategia województwa warmińsko – mazurskiego

Najważniejszym dokumentem będącym podstawą programowania rozwoju województwa jest „Strategia rozwoju województwa warmińsko - mazurskiego”. Wojewódzkie programy, w tym program ochrony środowiska, są realizacją strategii rozwoju województwa. Z tego powodu w pracach nad Programem wykorzystano cele i zadania związane z ochroną środowiska i użytkowaniem zasobów naturalnych, sprecyzowane w ramach priorytetów "Strategii ...".

Cele strategiczne w „Strategii...” sformułowano w ośmiu obszarach rozwoju, przyjętych jako priorytetowe dla województwa warmińsko – mazurskiego, tj.:

1. wspieranie przedsiębiorczości,
2. edukacja,
3. infrastruktura techniczna,
4. restrukturyzacja obszarów wiejskich,
5. rozwój turystyki,
6. atrakcyjność zamieszkania,
7. środowisko przyrodnicze,
8. dziedzictwo i kultura.

Dla gminy z punktu widzenia ochrony środowiska największe znaczenie będą miały następujące cele strategiczne i operacyjne:

Obszar rozwoju: Wspieranie przedsiębiorczości

Cele operacyjne:

1. Skuteczna polityka wspierania małych i średnich przedsiębiorstw na poziomie samorządu, która polegać będzie między innymi na pomocy w dostosowywaniu się producentów do norm, standardów, systemów zarządzania jakością, środowiskiem, bezpieczeństwem i higieną pracy (ISO), zarządzania przez jakość (TQM) przyjętych w Unii Europejskiej,

Obszar rozwoju: Infrastruktura techniczna

Cele operacyjne:

1. Zwiększenie zewnętrznej dostępności transportowej oraz wewnętrznej spójności regionu
2. Prawidłowa gospodarka wodna i sprawny system infrastruktury technicznej przeciwpowodziowej i melioracyjnej

Powyższy cel operacyjny, dotyczy bezpośrednio Dobrego Miasta oraz powiatu olsztyńskiego. Powinien być osiągnięty za pomocą:

- *tworzenia sprawnie działającego systemu regulującego stosunki wodne oraz zabezpieczenie przeciwpowodziowe,*
- *modernizacji i unowocześnienia urządzeń osłony przeciwpowodziowej,*
- *modernizacji i rozbudowy istniejących urządzeń melioracyjnych.*

3. Infrastruktura techniczna na rzecz ochrony środowiska zgodna z normami Unii Europejskiej

Obszar rozwoju: Restrukturyzacja obszarów wiejskich

Cele operacyjne:

1. Dobrze funkcjonujące i efektywnie produkujące gospodarstwa rolne
2. Rozwinięta infrastruktura techniczna na terenach wiejskich
3. Podniesienie poziomu wykształcenia
4. Racjonalne wykorzystanie potencjału przyrodniczego regionu

Obszar rozwoju: Rozwój turystyki

Cele operacyjne:

1. Maksymalne i dynamiczne wykorzystanie predyspozycji turystycznych regionu
2. Zwiększenie kapitału inwestycyjnego w turystyce

Obszar rozwoju: Środowisko przyrodnicze

Cele operacyjne:

1. Wykorzystanie współpracy międzynarodowej dla ochrony środowiska
2. Dobry stan i jakość wód
3. Poprawa jakości i ochrony powierzchni ziemi
4. Poprawa jakości i ochrona powietrza
5. Hałas w normie
6. Zachowane walory krajobrazowe
7. Monitoring środowiska
8. Wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa – właściwa edukacja ekologiczna

4.1.4 Uwarunkowania wynikające z planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko – mazurskiego

Naczelnym celem polityki zagospodarowania przestrzennego prowadzonej przez samorząd województwa jest kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno – przestrzennej województwa sprzyjającej zrównoważonemu wykorzystaniu cech, zasobów i walorów przestrzeni z rozwojem gospodarczym, wzrostem poziomu i jakości życia oraz trwałym zachowaniem właściwości środowiska dla potrzeb obecnego i przyszłych pokoleń.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego wymienia między innymi wśród celów generalnych zagospodarowania przestrzennego województwa:

- Kształtowanie struktur przestrzennych województwa zapewniających spójność regionu i likwidację dysproporcji rozwoju społeczno – gospodarczego, uwzględniających zasady zrównoważonego rozwoju;
- Podnoszenie konkurencyjności, innowacyjności i atrakcyjności regionu;
- Ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego.

Natomiast za naczelne zasady gospodarowania przestrzenią w „Planie...” uznaje się:

- utrzymanie w rozwoju zrównoważonym środowiska przyrodniczego i zurbanizowanego poprzez zastosowanie właściwej skali i stopnia koncentracji zagospodarowania przestrzeni;
- wielofunkcyjny rozwój struktur przestrzennych zarówno w miastach jak i na terenach wiejskich;
- nadrzędność rozwoju jakościowego nad ilościowym we wszystkich aspektach zagospodarowania przestrzennego.

W pracach nad Programem ochrony środowiska wykorzystano zapisy dokonane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko - Mazurskiego, a zwłaszcza celów

i kierunków działania oraz konkretnych zadań dotyczących polityki przestrzennej w zakresie ochrony zasobów i walorów środowiska przyrodniczego, infrastruktury systemu transportowego oraz infrastruktury technicznej ochrony środowiska.

4.1.5 Założenia ochrony środowiska dla powiatu olsztyńskiego

Naczelną zasadą przyjętą w Programie ochrony środowiska dla powiatu olsztyńskiego jest zasada zrównoważonego rozwoju umożliwiająca lepsze zagospodarowanie istniejącego potencjału powiatu (zasobów środowiska, surowców naturalnych, obiektów, sprzętu, jak i ludzi oraz wiedzy).

Cele główne i szczegółowe dla powiatu olsztyńskiego:

ü Zasoby i stan środowiska przyrodniczego:

- Cel 1 – Wysokie walory krajobrazowe
- Cel 2 – Skuteczna ochrona przyrody
- Cel 3 – Bogactwo florystyczne i faunistyczne powiatu
- Cel 4 – Równowaga gatunkowa
- Cel 5 – Lasy dostosowanie do potrzeb i możliwości środowiska
- Cel 6 – Jakość gleb powyżej lub na poziomie wymaganych standardów
- Cel 7 – Eksploatacja kopalin zgodna z zasadami zrównoważonego rozwoju
- Cel 8 – Racjonalne zużycie wody, minerałów i energii
- Cel 9 – Udział energii z odnawialnych zasobów energetycznych do co najmniej 7,5 % w 2010 r., a 3,6 % w roku 2006

ü Poprawa jakości środowiska:

- Cel 1 – Dobry stan wód
- Cel 2 – Sprawny system osłony przeciwpowodziowej
- Cel 3 – Czyste powietrze
- Cel 4 – Dobry klimat akustyczny
- Cel 5 – Ograniczanie zagrożeń środowiska powodowanych przez odpady
- Cel 6 – Sprawny system ochrony środowiska przed awariami
- Cel 7 – Sprawny system kontroli dystrybucji, składowania i stosowania chemikaliów w celu zapewnienia pełnego bezpieczeństwa zdrowia ludzi i środowiska
- Cel 8 – Poziomy pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych

ü Edukacja ekologiczna w powiecie.

- Cel 1 – Skuteczna edukacja ekologiczna i wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa

4.1.6 Najważniejsze akty prawne w zakresie ochrony środowiska

Podstawowymi aktami prawnymi w dziedzinie ochrony środowiska są następujące ustawy:

- ∅ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2001. 62. 627 z późniejszymi zmianami);
- ∅ Ustawa z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz.U. 2001.99.1079 ze zmianami);
- ∅ Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. 95.16.78);

- ∅ Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity D.U. 2000.56.679 z późniejszymi zmianami);
- ∅ Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. 2001.115. z późniejszymi zmianami);
- ∅ Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U.94.27.96 z późniejszymi zmianami);
- ∅ Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2001.72.747 z późniejszymi zmianami);
- ∅ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U.2001.62.628 z późniejszymi zmianami).

5. ZAŁOŻENIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DOBRE MIASTO DO 2011 ROKU

Naczelną zasadą przyjętą w Programie ochrony środowiska dla gminy Dobre Miasto jest zasada zrównoważonego rozwoju umożliwiająca lepsze zagospodarowanie istniejącego potencjału gminy (zasobów środowiska, surowców naturalnych, obiektów, sprzętu, jak i ludzi oraz wiedzy).

Na podstawie kompleksowego raportu o stanie środowiska oraz źródłach jego przekształcenia i zagrożenia przedstawiono poniżej propozycję działań programowych umożliwiających spełnienie zasady zrównoważonego rozwoju poprzez koordynację działań w sferze gospodarczej, społecznej i środowiskowej. Daje to możliwość planowania przyszłości gminy w perspektywie kilkunastu lat i umożliwia aktywizację społeczeństwa gminy - zwiększenie inicjatywy i wpływu społeczności na realizację działań rozwojowych.

Cele i działania proponowane w programie ochrony środowiska powinny posłużyć do tworzenia warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa, które polegać będą w pierwszej kolejności na niepogarszaniu stanu środowiska przyrodniczego na danym terenie, a następnie na jego poprawie. Realizacja wytyczonych celów w programie powinna spowodować zrównoważony rozwój gospodarczy, polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie gminy Dobre Miasto.

5.1 Gminne limity racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych i poprawy stanu środowiska

W związku z racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych i koniecznością ograniczenia wprowadzania zanieczyszczeń do środowiska ustalone zostały limity krajowe (do osiągnięcia do 2010 roku), przedstawione w "II Polityce ekologicznej państwa. Limity te nie zostały zmienione w "Polityce ekologicznej państwa na lata 2003 - 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 - 2010". W skali kraju są one następujące:

- zmniejszenie wodochłonności produkcji o 50% w stosunku do stanu w 1990 r. (w przeliczeniu na PKB i wartość sprzedaną w przemyśle),
- ograniczenie materiałochłonności produkcji o 50% w stosunku do 1990 r. w taki sposób, aby uzyskać co najmniej średnie wielkości dla państw OECD (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB),
- ograniczenie zużycia energii o 50% w stosunku do 1990 r. i o 25% w stosunku do 2000 r. (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB),
- dwukrotne zwiększenie udziału odzyskiwanych i ponownie wykorzystywanych w procesach produkcyjnych odpadów przemysłowych w porównaniu ze stanem z 1990 r.,
- odzyskanie i powtórne wykorzystanie co najmniej 50% papieru i szkła z odpadów komunalnych,
- pełna likwidacja zrzutów ścieków nieoczyszczonych z miast i zakładów przemysłowych,
- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych, w stosunku do stanu z 1990 r., z przemysłu o 50%, z gospodarki komunalnej (na terenie miast i osiedli wiejskich) o 30% i ze spływu powierzchniowego - również o 30%,
- ograniczenie emisji pyłów o 75%, dwutlenku siarki o 56%, tlenków azotu o 31%, niemetanowych lotnych związków organicznych o 4% i amoniaku o 8% w stosunku do stanu z 1990 r.

Z uwagi na brak podstaw planistycznych nie można obecnie dokonać podziału limitów krajowych na regionalne. Dlatego też, dla gminy Dobre Miasto założono realizację polityki długoterminowej, sprzyjającej osiągnięciu wymienionych w limitach krajowych działań i ograniczenia emisji zanieczyszczeń, natomiast szczegółowe wytyczne przyjęto jedynie dla gospodarki odpadami, zgodnie ze sporządzonym Planem gospodarki odpadami.

5.2 Nadrzędny cel Programu ochrony środowiska dla gminy Dobre Miasto

Nadrzędny cel Programu ochrony środowiska dla gminy Dobre Miasto sformułowano następująco:

**Zrównoważony rozwój gminy DOBRE MIASTO, regionu i jego
mieszkańców**

5.3 Priorytety ekologiczne

Kompleksowość zagadnień ochrony środowiska na terenie gminy wymusiła wyznaczenie celów strategicznych, długo i krótkoterminowych, a także przyjęcie zadań z zakresu wielu sektorów ochrony środowiska. Spośród nich dokonano wyboru najistotniejszych zagadnień, których rozwiązanie przyczyni się w najbliższej przyszłości do poprawy stanu środowiska na terenie gminy. Wyboru priorytetów ekologicznych dokonano w oparciu o diagnozę stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy, uwarunkowania zewnętrzne (obowiązujące akty prawne) i wewnętrzne, a także inne wymagania w zakresie jakości środowiska.

Wybór priorytetowych przedsięwzięć ekologicznych na terenie gminy Dobre Miasto na lata 2006 – 2008 przeprowadzono przy zastosowaniu następujących kryteriów organizacyjnych i środowiskowych.

Kryteria o charakterze organizacyjnym

- wymiar przedsięwzięcia (ponadlokalny i publiczny),
- zaawansowanie przedsięwzięcia w realizacji,
- konieczność realizacji przedsięwzięcia ze względów prawnych,
- zabezpieczenia środków na realizację lub o możliwość uzyskania dodatkowych zewnętrznych środków finansowych (z Unii Europejskiej z innych źródeł zagranicznych lub krajowych),
- efektywność ekonomiczna przedsięwzięcia,
- znaczenie przedsięwzięcia w skali regionalnej,
- spełnianie wymogów zrównoważonego rozwoju - zgodność przedsięwzięcia dla rozwoju gospodarczego gminy.

Kryteria o charakterze środowiskowym

- możliwość likwidacji lub ograniczenia najpoważniejszych zagrożeń dla środowiska i zdrowia ludzi,
- zgodność z celami ekologicznymi i zasadniczymi kierunkami zadań wynikających ze Strategii rozwoju,
- zgodność z celami i priorytetami ekologicznymi określonymi w „Polityce ekologicznej państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2007-2010”,
- zgodność z międzynarodowymi zobowiązaniami Polski w zakresie ochrony środowiska,
- skala dysproporcji pomiędzy aktualnym i prognozowanym stanem środowiska a stanem wymaganym przez prawo,
- skala efektywności ekologicznej przedsięwzięcia (efekt planowany, tempo jego osiągnięcia),
- wieloaspektowość efektów ekonomicznych przedsięwzięcia (możliwość jednoczesnego osiągnięcia poprawy stanu środowiska w zakresie kilku elementów środowiska),
- w odniesieniu do gospodarki odpadami istotnym kryterium była zgodność proponowanych zadań z wymogami kształtowania nowoczesnej gospodarki odpadami poprzez priorytetowe traktowanie tworzenia systemów, działań w zakresie zbiórki i transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Priorytety ekologiczne dla gminy Dobre Miasto

Kierując się podanymi powyżej kryteriami, wyznaczono następujące główne i szczegółowe cele dla gminy Dobre Miasto z zakresu ochrony środowiska:

Cel główny: Zasoby i stan środowiska przyrodniczego:

Cele szczegółowe:

Cel 1 – Wysokie walory krajobrazowe

Cel 2 – Skuteczna ochrona przyrody

Cel 3 – Bogactwo florystyczne i faunistyczne gminy

Cel 4 – Równowaga gatunkowa

Cel 5 – Lasy dostosowanie do potrzeb i możliwości środowiska

Cel 6 – Jakość gleb powyżej lub na poziomie wymaganych standardów

Cel 7 – Eksploatacja kopalin zgodna z zasadami zrównoważonego rozwoju

Cel 8 – Udział energii z odnawialnych zasobów energetycznych do co najmniej 7,5 % w 2010 r., a 3,6 % w roku 2006

Cel główny: Poprawa jakości środowiska:

Cele szczegółowe:

Cel 1 – Dobry stan wód

Cel 2 – Czyste powietrze

Cel 3 – Dobry klimat akustyczny

Cel 4 – Ograniczanie zagrożeń środowiska powodowanych przez odpady

Cel 5 – Sprawny system ochrony środowiska przed awariami

Cel 6 – Sprawny system kontroli dystrybucji, składowania i stosowania chemikaliów w celu zapewnienia pełnego bezpieczeństwa zdrowia ludzi i środowiska

Cel główny: Edukacja ekologiczna w gminie.

Cel szczegółowy:

Cel 1 – Skuteczna edukacja ekologiczna i wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa

Są to elementy, co do których w pierwszym rzędzie winny być podjęte działania zmierzające do poprawy aktualnego stanu środowiska. Istotnym elementem wpływającym na stan środowiska jest też racjonalna gospodarka odpadami. Problematyka ta została szerzej opisana w równoległe opracowanym „Planie gospodarki odpadami dla gminy Dobre Miasto na lata 2006-2015”.

6. OKRESLENIE CELÓW GŁÓWNYCH I SZCZEGÓŁOWYCH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

6.1 Zasoby i stan środowiska przyrodniczego

Cel 1 – Wysokie walory krajobrazowe

Cel 2 – Skuteczna ochrona przyrody

Cel 3 – Bogactwo florystyczne i faunistyczne gminy

Cel 4 – Równowaga gatunkowa

Działania:

- ✓ uwzględnienie w planowaniu przestrzennym zasad ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej;
- ✓ wdrażanie na obszarach cennych przyrodniczo proekologicznych form gospodarowania:
 - § ekologicznego i zintegrowanego,
 - § rozwój eko- i agroturystyki;
- ✓ wyznaczenie korytarzy ekologicznych i właściwe ich zagospodarowanie:
 - § zalesianie i zadrzewianie,
 - § tworzenie korytarzy łączących jeziora, w oparciu o ekosystemy bagienne i drobne zbiorniki wodne,
 - § budowę przejść dla zwierząt na trasach komunikacyjnych i przepławek na rzekach, w miejscach gdzie jest to konieczne;
- ✓ opracowywanie programu tworzenia obszarów zieleni i zadrzewień,
- ✓ renaturyzacja zniszczonych cennych ekosystemów i siedlisk przyrodniczych, szczególnie wodno – błotnych i rzecznych,
- ✓ zwiększenie udziału terenów pokrytych trwałą roślinnością, szczególnie w zlewniach bezpośrednich jezior,
- ✓ respektowanie potrzeb ochrony krajobrazu podczas prowadzenia inwestycji liniowych,
- ✓ ochrona obszarów naturalnej retencji i dolin rzecznych, powiększanie i odtwarzanie śródpolnych zadrzewień, zakrzewień i drobnych zbiorników wodnych,
- ✓ minimalizowanie skutków antropopresji poprzez uwzględnianie ochrony walorów szaty roślinnej i świata zwierzęcego w planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach lokalizacyjnych,
- ✓ stosowanie oraz wspieranie czynnej ochrony rzadkich oraz zagrożonych gatunków zwierząt poprzez:
 - § budowę i ochronę miejsc lęgowych,
 - § odtworzenie i utrzymywanie siedlisk (ptaków wodno – błotnych),
 - § stała redukcja niektórych drapieżników szczególnie w cennych ostojach,
- ✓ uwzględnienie ochrony jezior i rzek oraz ich obrzeży w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wprowadzenie zakazu poruszania się łodzi motorowych i skuterów wodnych na wybranych jeziorach,
- ✓ ochrona stanu śródpolnych remiz, oczek wodnych, torfowisk i bagien,
- ✓ wykorzystanie programów rolno – środowiskowych jako instrumentu ochrony cennych gatunków na terenach rolniczych.

Cel 5 – Lasy dostosowanie do potrzeb i możliwości środowiska

Gminę Dobre Miasto cechuje wysoka lesistość ok. 33% ogólnej powierzchni gminy. Największym kompleksem na terenie gminy jest kompleks Lasów Wichrowskich o ciągłej powierzchni ponad 7 tys. ha – w tym część poza terenem gminy. Oprócz nich występują kompleksy 100 – 500 ha zwłaszcza wokół jeziora Limajno oraz liczne kompleksy kilkudziesięciu i kilkuhektarowe – szczególnie w części południowo – zachodniej i zachodniej. Bardzo licznie występują śródpolne kępy (na pograniczu kwalifikacyjnym lasów i zadrzewień), szczególnie wzdłuż naturalnych cieków płynących w wąwozach.

Pozycję dominującą zajmują drzewostany iglaste. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna. Udział gatunkowy jest następujący: sosna – 63%, świerk – 14%, brzoza – 9%, dąb – 7%, olcha – 6%, inne – 1%.

Działania:

- ✓ zalesienie gruntów (zwłaszcza marginalnych) w zlewniach jezior, obszarach wododziałowych zagrożonych erozją, obszarach źródłiskowych, terenach zbiorników wód podziemnych bez izolacji,
- ✓ ochrona i powiększenie biologicznej różnorodności lasów, w tym genetycznej i gatunkowej,
- ✓ zachowanie naturalnych ekosystemów leśnych,
- ✓ intensyfikacja działań na rzecz wykorzystanie lasów do rozwoju edukacji ekologicznej społeczeństwa,
- ✓ wykorzystanie walorów lasów do rozwoju ekoturystyki przy zachowaniu zasad ich ochrony
- ✓ wytypowanie obszarów leśnych o wysokich walorach poznawczych oraz budowa i utrzymanie infrastruktury służącej celom poznawczo – dydaktycznym i turystycznym,

Cel 6 – Jakość gleb powyżej lub na poziomie wymaganych standardów

Na terenie gminy Dobre Miasto istnieje możliwość rozwoju intensywnej gospodarki rolnej ze względu na przewagę gleb wysoko urodzajnych. Są to gleby brunatne głównie III klasy bonitacyjnej. Największe obszary tych gleb występują w części zachodniej gminy oraz w okolicach wsi Piotraszewo, Cerkiewnik, Stary Dwór. Gleby słabe, piaszczyste V i VI klasy bonitacyjnej występują głównie w południowej części gminy w rejonie wsi Kabikiejmy, Barcikowo, Knopin, Podleśna, Międzylesie i w części północnej w okolicy wsi Smolajny, Prasłity.

Działania:

- ✓ upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej zgodnie z Kodeksem Dobrej Praktyki Rolniczej,
- ✓ podjęcie działań zmniejszających poziom zakwaszenia gleb,
- ✓ przeciwdziałanie erozji gleb poprzez wprowadzenie trwałej pokrywy roślinnej oraz stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych,
- ✓ wykonywanie i utrzymywanie urządzeń melioracyjnych z zachowaniem zróżnicowanych biocenoz, w ścisłym dostosowaniu do właściwości przyrodniczo – rolniczych gleb,
- ✓ zakaz lokalizacji nowych form zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na obszarach cennych przyrodniczo oraz terenach zbiorników wód podziemnych bez izolacji.

Cel 7 – Eksploatacja kopalin zgodna z zasadami zrównoważonego rozwoju

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w którym ważną rolę odgrywa rolnictwo, leśnictwo i turystyka, w dużym stopniu ogranicza ten teren jako obszar rozwoju kopalnictwa surowców mineralnych.

Istnieje możliwość podjęcia eksploatacji udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego Barcikowo. Złóża kredy jeziornej o zasobach szacunkowych: Stary Dwór i Barcikowo są niewielkie i nadają się do wykorzystania tylko na potrzeby lokalne. Nie przewiduje się natomiast eksploatacji udokumentowanego złoża kredy jeziornej Cerkiewnik z uwagi na jego lokalizację w strefie ochrony środowiska przyrodniczego rz. Łyny (obszar chronionego krajobrazu) i wykorzystywanie tego terenu jako łąki i pastwiska.

Na terenie gminy złoża nie są eksploatowane. Eksploatowane od 1978r. złożo kruszywa naturalnego Barcikowo zostało zaniechane w 1993 r., z przyczyn ekonomicznych. Niektóre wyrobiska poeksploatacyjne zostały wykorzystane na „dzikie” śmietniska.

Zarejestrowano na terenie gminy 8 odkrywek piasku ze żwirem w których od lat miejscowa ludność okresowo, dorywczo eksploatuje niewielkie ilości surowca na własne potrzeby. Część odsłoneń jest już od dawna zaniechana i częściowo zarośnięta. Należy zadbać by wyrobiska nie były miejscem gromadzenia odpadów.

Złożo perspektywiczne kredy jeziornej Barcikowo należy zakwalifikować jako złożo częściowo kolizyjne z uwagi na lokalizację w obszarze chronionego krajobrazu. Udokumentowane w kat. C₂ złożo kredy jeziornej Cerkiewnik należy zakwalifikować jako kolizyjne z uwagi na lokalizację w strefie ochrony środowiska przyrodniczego rzeki i brak zgody na zmianę użytkowania (łąki, pastwiska) przez właścicieli gruntów.

Za kształtowanie polityki ochrony złóż i kopalin oraz gospodarowanie tymi zasobami są Minister Środowiska, wojewodowie i starostowie. Obecnie, najistotniejszym zadaniem w przypadku złóż eksploatowanych jest maksymalne wykorzystanie kopalin w granicach udokumentowania, a następnie zgodna z zasadami ochrony środowiska rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych, w celu przywrócenia pierwotnej wartości terenu.

Zasady korzystania z kopalin uregulowane są przepisami ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku *Prawo geologiczne i górnicze* (z późniejszymi zmianami). Ustawa ujmuje zagadnienia związane z własnością kopalin, użytkowaniem oraz koncesjonowaniem. Ponadto, ujęta jest również ochrona środowiska, w tym złóż kopalin i wód podziemnych, w związku z wykonywaniem prac geologicznych i wydobywaniem kopalin.

Obowiązek rekultywacji spoczywa na użytkowniku złoża. Obowiązek ten musi zostać wypełniony w ciągu 5 lat od zakończenia działalności wydobywczej. Rolą organów administracji publicznej jest określenie warunków prowadzenia takiej działalności, jej zakończenia i rozliczenia. Tam, gdzie jest to możliwe, preferować się będzie wodno - leśny kierunek rekultywacji z przeznaczaniem na cele rekreacyjne. Należy podjąć ścisłą współpracę z użytkownikami złoża w celu takiego prowadzenia eksploatacji, aby docelowo uzyskać od razu atrakcyjny teren (akwen) rekreacyjny. W przypadku, gdy nie jest możliwe wskazanie przedsiębiorcy, który wydobywał złożo, bądź jego następcy prawnego, obowiązek rekultywacji ciąży na budżecie państwa i działającym w jego imieniu ministrze właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Kompetencje i zadania gminy w zakresie gospodarki i ochrony kopalin są następujące:

- uwzględnianie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego udokumentowanych złóż kopalin i wód podziemnych w granicach ich projektowanych stref ochronnych,
- sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego (uchwała),
- możliwość odstąpienia od sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego dla kopalin pospolitych (decyzja),
- uzgodnienie planu ruchu likwidowanego zakładu górniczego (postanowienie)

- ponoszenie 50% kosztów sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego

Działania:

- ✓ ochrona terenów szczególnie cennych przyrodniczo przed eksploatacją kopalni.

Cel 8 – Udział energii z odnawialnych zasobów energetycznych do co najmniej 7,5% w 2010 r.

Obecnie wykorzystanie energii odnawialnej w Unii Europejskiej kształtuje się na poziomie 6 %. Planuje się wzrost tego udziału do 12% w perspektywie roku 2010. W Polsce zakłada się, że w 2010 roku udział zużycia energii odnawialnej będzie na poziomie 7,5 % (wynika to z Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 maja 2003 roku w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku zakupu energii elektrycznej i ciepła z odnawialnych źródeł energii oraz energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła).

Na terenie gminy istnieją duże możliwości szerszego wykorzystania energii odnawialnej. Możliwe jest także stosowanie w szerokim zakresie metod przetwarzania energii biomasy (np. słomy, drewna) na energię użyteczną, głównie ciepłą (kotły opalane biomasą), a także wykorzystania energii geotermalnej. Możliwe byłoby wykorzystanie energii słonecznej poprzez instalację baterii słonecznych. Do celów energetycznych może być również wykorzystywany gaz powstający w wyniku fermentacji metanowej osadów ściekowych. Duże znaczenie ma wykorzystanie energii wiatrowej i wodnej.

Działania:

- ✓ prowadzenie działań promocyjnych i doradczych związanych z wdrażaniem pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł,
- ✓ budowa instalacji umożliwiających wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

6.2 Poprawa jakości środowiska

Cel 1 – Dobry stan wód

Jakość wód płynących przez teren gminy jest zła. Rzeka **Łyna** badana była w 2003 r. Na terenie gminy Dobre Miasto zlokalizowane są dwa przekroje pomiarowo – kontrolne: powyżej Dobrego Miasta w Knopinie i poniżej Dobrego Miasta w Kosyniu. Na terenie gminy rzeka Łyna jest odbiornikiem ścieków z trzech oczyszczalni Zakładu Usług Wodnych Spółka z o.o. w Dobrym Mieście. Łyna objęta jest monitoringiem w roku obecnym.

TABELA NR 11
Klasyfikacja wód rzeki Łyny w latach 1998 – 2003

Lp.	Rok badań	Lokalizacja przekroju	Km biegu rzeki	Ocena fizykochemiczna	Wskaźniki decydujące o ocenie fizykochemicznej	Ocena sanitarna	Saprobowość sestonu	Ocena ogólna
1.	1998 2000 2003	Powyżej Dobrego Miasta, Knopin	185,8	NON NON NON	NO ₂ NO ₂ NO ₂	NON NON NON	II II II	NON NON NON
2.	1998 2000 2003	Poniżej Dobrego Miasta, Kosyń	177,0	NON NON NON	NO ₂ NO ₂ NO ₂ , P _{og.}	NON NON NON	III II III	NON NON NON

Źródło: „Informacje o stanie środowiska oraz działalności inspekcyjnej WIOŚ w obszarze gminy Dobre Miasto” – WIOŚ Olsztyn 2006r.

Rzeka Kirsna była objęta monitoringiem w 2003 r. Nie była wówczas odbiornikiem ścieków. W latach 2002 – 2003 trwała budowa oczyszczalni ścieków w Jesionowie.

TABELA NR 12
Klasyfikacja wód rzeki Kirsny w 2003 r.

Lp.	Rok badań	Lokalizacja przekroju	Km biegu rzeki	Ocena fizykochemiczna	Wskaźniki decydujące o ocenie fizykochemicznej	Ocena sanitarna	Saprobowość sestonu	Ocena ogólna
1.	2003	Powyżej ujścia do Łyny, Smolajny	0,4	III	P _{og.}	III	II	III

Źródło: „Informacje o stanie środowiska oraz działalności inspekcyjnej WIOŚ w obszarze gminy Dobre Miasto” – WIOŚ Olsztyn 2006r.

Jezioro Limajno objęte było monitoringiem w 2005 r. Zespół cech morfometryczno – zlewniowych wskazuje na umiarkowaną podatność zbiornika na degradację. Ocena ogólna pozwala zaliczyć wody jeziora do II klasy czystości. Najmniej korzystne, pozaklasowe są wskaźniki: średnie nasycenie hypolimnionu tlenem, fosforany w warstwie nadsennej latem i przewodność elektrolityczna właściwa; najbardziej korzystne to: BZT₅ oraz fosfor całkowity, azot mineralny i azot całkowity w warstwie powierzchniowej.

Występowanie wód zwykłych (o mineralizacji do 500 mg/dm³, twardych i średiotwardych) stwierdzono w warstwach wodonośnych utworów czwarto i trzeciorzędowych. Jakość wód jest zróżnicowana. Dominują wody średniej jakości, które wymagają nieskomplikowanego uzdatnienia ze względu na ponadnormatywne zawartości związków żelaza i manganu. Lokalnie, w rejonie Dobrego Miasta występują wody gorsze, wymagające skomplikowanego uzdatnienia (związki żelaza, manganu i wysoka twardość wody).

W utworach kredy górnej (na głębokości ok. 600 m), istnieje możliwość wystąpienia wód zmineralizowanych - ponad 2 mg/dm³.

Długofalowym celem polityki ekologicznej Polski w zakresie gospodarki wodnej jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód, tak pod względem jakościowym jak i ilościowym oraz dotrzymanie normatywnych wymagań dla ścieków i innych zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska wodnego. Działania z tego zakresu zdeterminowane są zobowiązaniami akcesyjnymi Polski. Sektor ochrony jakości wód związany z gospodarką wodno – ściekową jest najbardziej rozwiniętym elementem polityki środowiskowej w Unii Europejskiej, stąd też wdrażanie

postanowień poszczególnych dyrektyw i rozporządzeń (ujętych w Prawie wodnym i Prawie ochrony środowiska) jest największym wyzwaniem (także finansowym) dla władz samorządowych.

Dla gminy Dobre Miasto najistotniejsze będzie spełnienie wymagań dyrektyw dotyczących:

- oczyszczania ścieków komunalnych – Dyrektywa 91/271/EWG
- ochrony wód przed zanieczyszczeniami – Dyrektywa 91/676/EWG (tzw. azotanowa, okres dostosowawczy do 2008 r.)
- standardów jakości wód – Dyrektywa 75/440/EWG (jakość wód powierzchniowych będących źródłem wody pitnej), Dyrektywa 76/160/EWG (normy dla wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych), Dyrektywa 78/659/EWG (jakość wód niezbędna dla ryb), Dyrektywa 79/923/EWG (jakość wód niezbędna dla skorupiaków), Dyrektywa 98/83/EC (jakość wód do picia)

Analiza aktualnego stanu środowiska gminy wykazała, że priorytetowym zadaniem w zakresie ochrony środowiska będzie poprawa jakości wód powierzchniowych. Zanieczyszczenie wód rzek oraz jezior ma w dużej mierze charakter allochtoniczny, dlatego dla osiągnięcia tego celu konieczne będzie podjęcie szerokiej współpracy regionalnej z jednostkami położonymi na obszarze zlewni wód powierzchniowych.

W działaniach długoterminowych gmina będzie zwracała szczególną uwagę na dalszą poprawę gospodarki wodno-ściekowej, ze szczególnym naciskiem na uporządkowanie systemu oczyszczania i odprowadzania ścieków. Docelowo planuje się objęcie systemem kanalizacji i wodociągów całego obszaru gminy.

Do roku 2011 przewiduje się w odniesieniu do gospodarki wodnej całkowitą likwidację zrzutu ścieków nieoczyszczonych z terenu gminy, ochronę wód podziemnych, a szczególnie głównych zbiorników tych wód oraz współpracę z gminami sąsiednimi w celu ograniczenia zanieczyszczeń doprowadzanych do wspólnych cieków wodnych.

Nie przewiduje się, by w perspektywie do roku 2011 poprawiła się jakość głównych wód na terenie gminy, z uwagi na liczne źródła zanieczyszczeń poza jej granicami.

Wynegocjowane przez Polskę okresy przejściowe w zakresie gospodarki wodno – ściekowej w zakresie dyrektywy Rady 91/271/Eec i prawa wodnego zakładają, że w do roku 2010 aglomeracje o liczbie RLM powyżej 15 000 wyposażone będą w sieci kanalizacyjne zakończone oczyszczalniami ścieków. Na terenie gminy nie ma obecnie takich aglomeracji. Aglomeracje o RLM od 2 000 do 15 000 powinny być wyposażone w sieć kanalizacyjną do roku 2015 – obowiązywać to będzie wszystkie gminy powiatu olsztyńskiego.

Zwiększona zostanie skuteczność ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem poprzez ograniczenie przenikania ich z powierzchni terenu oraz ochronę miejsc szczególnie wrażliwych (ustanawianie stref ochronnych, likwidacja nieczynnych ujęć wody, szczególnie nieeksploatowanych studni kopanych). Zadania te uwzględniane będą w planach zagospodarowania przestrzennego.

Działania:

- ✓ poprawa stosunków wodnych poprzez zmniejszenie nierównomierności przepływu cieków,
- ✓ właściwe zagospodarowanie obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych i stref ochronnych ujęć wód,
- ✓ budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz systemów kanalizacji poprzez:
 - § modernizację oczyszczalni nie spełniających norm jakościowych ścieków oczyszczonych określonych w pozwoleniu wodnoprawnym,
 - § budowę systemów kanalizacji sanitarnej, w pierwszej kolejności na terenach zwodociągowanych,
 - § rozwiązanie gospodarki wodno – ściekowej na terenach wiejskich nie posiadających oczyszczalni,

- § budowę systemów kanalizacji sanitarnej na terenach wiejskich, w miejscowościach zwodociągowanych zwłaszcza w skupiskach zabudowy rekreacyjnej zlokalizowanej nad jeziorem Limajno,
- § wyposażenie istniejących sieci kanalizacji deszczowej w urządzenia podczyszczające oraz budowę systemów kanalizacji deszczowej na terenach zurbanizowanych,
- § budowę lokalnych oczyszczalni ścieków w zabudowie rozproszonej z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska,
- § rozbudowę gospodarki osadami ściekowymi na terenie gminy
- ✓ tworzenie wokół jeziora i rzek stref ochronnych, zagospodarowanych trwałą zielenią,
- ✓ zwiększenie lesistości oraz rozbudowa systemu małej retencji,
- ✓ renaturyzacja polegająca głównie na odtworzeniu mokradła, zwiększeniu zadrzewień i lesistości oraz rozbudowie systemu małej retencji,
- ✓ rekultywacja i udrożnienie zdegradowanych i zanieczyszczonych systemów wodnych.

Cel 2 – Czyste powietrze

Teren gminy Dobre Miasto nie był objęty badaniami monitoringowymi jakości powietrza atmosferycznego. Pomiary wykonane na terenie powiatu olsztyńskiego pozwalają zakwalifikować obszar gminy do klasy A – stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają wartości dopuszczalnych. Jakość powietrza w znacznym stopniu oddziałuje na poziom życia. Obecnie w skali kraju do najważniejszych, niekorzystnych zjawisk wymuszających działanie w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem zalicza się:

- ü zanieczyszczenie środowiska substancjami niebezpiecznymi (metale ciężkie: kadm, ołów, rtęć, trwałe związki organiczne, drobne cząstki zawieszone),
- ü zakwaszenie gleb i wody na skutek emisji dwutlenku siarki, tlenków azotu i amoniaku,
- ü eutrofizację ekosystemów wodnych spowodowaną między innymi wymywaniem z powietrza związków azotu,
- ü zmniejszenie ochronnej warstwy ozonowej, powodujące zmiany klimatyczne, wywołane wzrostem zawartości w atmosferze dwutlenku węgla, metanu i tlenków azotu,
- ü wzrost stężenia ozonu w przyziemnej warstwie atmosfery spowodowany przemianami fotochemicznymi w powietrzu, zanieczyszczonym między innymi tlenkami azotu oraz lotnymi związkami organicznymi,
- ü pogorszenie jakości powietrza w miastach.

Stopień zanieczyszczenia powietrza związany jest między innymi z wielkością zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery (zarówno ze źródeł naturalnych, jak i antropogenicznych). Zanieczyszczenia antropogeniczne związane są głównie z procesami spalania paliw stałych, płynnych i gazowych (elektrownie, elektrociepłownie, indywidualne paleniska, środki transportu). Zanieczyszczenia emitowane są również przez przemysł hutniczy i chemiczny (rafinerie, zakłady nawozów sztucznych) oraz rolnictwo (fermy hodowlane, rozpylanie nawozów i środków ochrony roślin).

Na terenie gminy Dobre Miasto najistotniejszym źródłem zanieczyszczeń powietrza są lokalne kotłownie i piece domowe, opalane węglem o często niskiej jakości. Paliwa stałe są i jeszcze przez długi okres czasu będą podstawowym nośnikiem energii (głównie ze względów ekonomicznych), wobec czego szczególną uwagę należy zwrócić na zagadnienia ograniczenia emisji zanieczyszczeń w procesie ich spalania, a więc na kierunki modernizacji samych źródeł ciepła, substytucję paliw, wprowadzenie nowych technik i technologii spalania, a także sprawdzone metody oczyszczania spalin i unieszkodliwianie odpadów paleniskowych.

W celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń należy dążyć do zmiany w strukturze grzewczej gminy, jednakże jest to trudne z uwagi na duże koszty przedsięwzięć modernizacyjnych. Znaczną poprawę można uzyskać w wyniku prowadzenia edukacji ekologicznej mieszkańców, na temat szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych, co obecnie jest częstą praktyką.

W późniejszym okresie należy zwrócić uwagę na możliwość wykorzystania czystych źródeł energii oraz źródeł odnawialnych. Do źródeł energetycznych o charakterze odnawialnym należy np. biomasa roślinna. Źródłem biomasy wykorzystywanej dla celów energetycznych mogą być odpady tartaczne oraz drewno odpadowe z wyrębu i czyszczenia lasów. Perspektywnie dodatkowym źródłem biomasy mogą być uprawy energetyczne wierzby krzewiastej prowadzone na nieużytkach i terenach niezagospodarowanych, wilgotnych czy zalewowych czy też słoma pszeniczna.

Emisja komunikacyjna jest najbardziej uciążliwa dla mieszkańców ulic położonych przy ruchliwych trasach komunikacyjnych i w gęstej zabudowie mieszkalnej. Nie jest obecnie możliwa zmiana organizacji ruchu dla najbardziej uciążliwych dróg w gminie (np. drogi krajowe i wojewódzkie), również wiele działań poprawiających stan powietrza jest niezależnych od władz gminnych (stan techniczny samochodów, jakość benzyny, płynność i organizacja jazdy, stan techniczny dróg). Na terenie gminy istotne znaczenie ma turystyka weekendowa, przyczyniająca się do zanieczyszczenia powietrza na terenach atrakcyjnych turystycznie. Z tego względu istotne jest promowanie turystyki rowerowej, budowa nowych ścieżek rowerowych, pieszych i konnych, a także organizacja tzw. dojazdów kombinowanych (dojazd do miejsca przeznaczenia środkami komunikacji zbiorowej, następnie możliwość wynajęcia roweru).

Źródłem zanieczyszczenia powietrza jest także działalność gospodarcza, szczególnie przemysł. W celu ograniczenia emisji przemysłowej podejmowane powinny być działania przez samych sprawców zanieczyszczeń, m.in. zainstalowanie urządzeń ochronnych, wdrożenie nowych technologii.

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Przyjmuje się, że dla gminy najprostszą i najefektywniejszą metodą ochrony środowiska będzie racjonalizacja wytwarzania i użytkowania ciepła w wyniku bezpośredniego ograniczenia zużycia paliwa lub zmiany jego charakteru.

W działaniach na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń powietrza emitowanych przez gospodarke cieplną wyróżnić można dwa kierunki działań:

- *energooszczędność* poprzez termoizolacyjne modernizacje budynków mieszkalnych, publicznych i innych.

W pierwszej kolejności zadaniami tymi objąć należy bloki mieszkalne zbudowane z wielkiej płyty. Nie bez znaczenia będzie dokonana przy tej okazji poprawa estetyki tych budynków dzięki wymianie okien i drzwi oraz zmianie elewacji. W przedsięwzięciach termoizolacyjnych, realizowanych przez gminę, spółdzielnie mieszkaniowe i właścicieli budynków, współudział (w tym finansowy) mógłby mieć także powiat.

- *modernizacja systemów ogrzewania* – szczególnie małych kotłowni oraz indywidualnych palenisk domowych.

Zadanie to będzie realizowane głównie przez właścicieli budynków, także dla podwyższenia komfortu i uzyskania odczuwalnych oszczędności finansowych. Nie sposób tu jednak wskazać określone rozwiązania, gdyż w gospodarce cieplnej duże znaczenie mają uwarunkowania rynkowe. Rozwój centralnych systemów na większą skalę, w szczególności uzależniony jest od ceny paliwa gazowego.

Działania:

- ✓ likwidacja lokalnych kotłowni o dużej emisji poprzez rozbudowę sieci ciepłowniczej,
- ✓ zamiana kotłowni węglowych na mniej obciążające atmosferę,
- ✓ instalowanie wysokosprawnych urządzeń ciepłowniczych i budowa nowoczesnych sieci ciepłowniczych,

- ✓ termomodernizacja budynków,
- ✓ dalsza gazyfikacja gminy,
- ✓ stworzenie zachęt ekonomicznych do stosowania źródeł energii odnawialnej oraz paliw niskoemisyjnych (np. zwolnienia podatkowe),
- ✓ ograniczenie emisji ze środków transportu,
- ✓ stosowanie form transportu mało obciążającego powietrze atmosferyczne poprzez usprawnienie systemu komunikacyjnego (obwodnice, komunikacja publiczna, modernizacja dróg),
- ✓ opracowanie gminnego planu zaopatrzenia w ciepło, z uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii.

Cel 3 – Dobry klimat akustyczny

W 2005 r. WIOŚ w Olsztynie przeprowadził kontrolę w zakładzie „Multi Las” Sp. z o.o. Podczas kontroli dokonano pomiarów dźwięku przenikającego do środowiska, nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnych.

Hałas stanowi jedno ze źródeł zanieczyszczenia środowiska, wzrastające w ostatnich latach w związku z rozwojem komunikacji, uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją. Odczuwany jest przez ich mieszkańców jako jeden z najbardziej uciążliwych czynników wpływających ujemnie na środowisko i samopoczucie. Hałas wywołuje zmęczenie, złe samopoczucie, utrudnia wypoczynek, może prowadzić do częściowej lub całkowitej utraty słuchu. Ponadto powoduje poważne zmiany psychosomatyczne, jak zagrożenie nadciśnieniem, zaburzenia nerwowe, zaburzenia w układzie kostno - naczyniowym.

Hałasem nazywa się każdy dźwięk, który w danych warunkach jest określony jako szkodliwy, uciążliwy lub przeszkadzający, niezależnie od jego parametrów fizycznych. Odczucie hałasu jest więc bardzo subiektywne i zależy od wrażliwości słuchowej poszczególnych jednostek. Zespół zjawisk akustycznych zachodzących w środowisku, określony za pomocą parametrów akustycznych czasu i przestrzeni nazywa się umownie klimatem akustycznym środowiska zewnętrznego. Uciążliwość hałasu dla organizmu zależy od natężenia dźwięku, jego częstotliwości i czasu trwania.

Wyróżnia się trzy główne rodzaje hałasu, według źródła powstawania:

- hałas przemysłowy powodowany przez urządzenia i maszyny w obiektach przemysłowych i usługowych,
- hałas komunikacyjny pochodzący od środków transportu drogowego, kolejowego i lotniczego,
- hałas komunalny występujący w budynkach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej.

Hałas komunikacyjny

Do najpowszechniejszych i najbardziej uciążliwych źródeł hałasu należy komunikacja drogowa. Środki transportu są ruchomymi źródłami hałasu decydującymi o parametrach klimatu akustycznego przede wszystkim na terenach zurbanizowanych. Poziomy dźwięku środków komunikacji drogowej są wysokie i wynoszą 75-90 dB, przy dopuszczalnych natężeniach hałasu w środowisku w otoczeniu budynków mieszkalnych do 55 dB w porze nocnej i do 65 dB w porze dziennej.

Hałas osiedlowy i mieszkaniowy

Szacuje się, że w skali kraju aż 25% mieszkańców jest narażona na ponadnormatywny hałas w mieszkaniach występujący w wyniku stosowania „oszczędnych” materiałów i konstrukcji budowlanych. Hałas wewnątrz osiedlowy spowodowany jest przez pracę silników samochodowych, wywożenie śmieci, dostawy do sklepów, głośną muzykę radiową. Do tych hałasów dołącza się niejednokrotnie bardzo uciążliwy hałas wewnątrz budynku, spowodowany wadliwym funkcjonowaniem instalacji wodno-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania, dźwigów, hydroforów, zsypów. Bardzo często powodem hałasu wewnątrz budynków mieszkalnych jest lokalizacja w pomieszczeniach piwnicznych lokali usługowych typu intrologatornie, pub czy dyskoteka. Według polskiej normy, poziom hałasu pochodzący od instalacji i urządzeń budynku może wynosić w ciągu dnia 30-40 dB, nocą 25-30 dB.

Podstawowym obowiązkiem jest inwentaryzacja miejsc, gdzie występują przekroczenia hałasu i dokładne rozpoznanie sytuacji akustycznej w gminie. Wiąże się to z wykonaniem badań uciążliwości akustycznej i docelowo opracowaniem mapy akustycznej uciążliwych miejsc w gminie. Konieczna jest również koordynacja działań (także policji) w celu badania pojazdów powodujących szczególnie hałas, a także systematyczne usprawnianie ruchu drogowego, budowę obwodnic tranzytowych, budowę nowych odcinków dróg i modernizację nawierzchni istniejących.

W planowaniu przestrzennym należy przyjąć zasadę stosowania natężenia hałasu jako jednego z kryteriów lokalizacji nowych inwestycji.

W miejscach szczególnie narażonych na hałas, zlokalizowanych w pobliżu gęstej zabudowy mieszkaniowej konieczne będzie zastosowanie środków zmniejszających negatywny wpływ hałasu, a więc budowa ekranów akustycznych lub zasadzenie pasów zwartej zieleni izolacyjnej (gęste krzewy i drzewa).

Przy modernizacji dróg i ulic należy zwrócić szczególną uwagę na dobór nawierzchni właściwej dla rzeczywistej prędkości pojazdów. Zastosowanie cichych nawierzchni drogowych poprawi warunki akustyczne w środowisku zewnętrznym o około 5 dB. Nie zapewni to jednak warunków komfortu akustycznego w tych punktach, w których poziom dźwięku przed zastosowaniem działań ochronnych jest większy niż 65 dB w porze dziennej i 55 dB w porze nocnej. Jedyną dostępną metodą redukcji hałasu pozostaje wymiana okien na dźwiękoizolacyjne, które zapewnią warunki komfortu akustycznego wewnątrz pomieszczeń zamkniętych.

Działania:

- ✓ utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego,
- ✓ uwzględnienie w planach przestrzennego zagospodarowania ochrony przed hałasem stosownie do wymogów ustawy Prawo Ochrony Środowiska,
- ✓ wprowadzenie ograniczeń używania motorowych jednostek pływających na wodach powierzchniowych, jeżeli jest to konieczne dla zachowania warunków akustycznych,
- ✓ wprowadzenie koniecznych zmian w inżynierii ruchu drogowego (budowa obwodnic, poprawa nawierzchni ulic i dróg), budowa tras rowerowych na terenach zurbanizowanych,
- ✓ zastosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem urządzeń, maszyn, linii technologicznych, wymiana na urządzenia o mniejszej emisji hałasu.

Cel 4 – Ograniczanie zagrożeń środowiska powodowanych przez odpady

Działania:

- ✓ przeciwdziałanie powstawaniu nowych nielegalnych składowisk oraz ograniczenie występowania odpadów rozproszonych (zaśmiecanie środowiska),
- ✓ ograniczenie ilości powstających odpadów i zmniejszenie ich toksyczności,
- ✓ dobre prawo oraz konsekwentna i skuteczna egzekucja przepisów prawa,
- ✓ optymalne zagospodarowanie odpadów.

Cel 5 – Sprawny system ochrony środowiska przed awariami

Cel 7 – Sprawny system kontroli dystrybucji, składowania i stosowania chemikaliów w celu zapewnienia pełnego bezpieczeństwa zdrowia ludzi i środowiska

Działania:

- ✓ wyposażenie jednostek ratowniczo – gaśniczych w specjalistyczny sprzęt do likwidacji skutków awarii.

6.3 Edukacja ekologiczna

Cel 1 – Skuteczna edukacja ekologiczna i wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa

Działania:

- ✓ wspomaganie istniejącej Izby Edukacji Przyrodniczo – Leśnej Nadleśnictwa Wichrowo oraz w zależności od potrzeb tworzenie nowych ośrodków edukacji ekologicznej tego typu,
- ✓ współpraca z Nadleśnictwami w zakresie edukacji przyrodniczo-leśnej społeczeństwa,
- ✓ realizacja programów edukacji ekologicznej od przedszkola poprzez wszystkie poziomy nauczania,
- ✓ organizacja imprez i festynów ekologicznych,
- ✓ prowadzenie działalności popularyzatorskiej i wydawniczej, wspierając akcje edukacyjne:
 - § wspieranie lub tworzenie systemu infrastruktury umożliwiającej poznawanie przyrody,
 - § rozszerzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej na terenach cennych przyrodniczo,
 - § wspieranie i promowanie pszczelarstwa, rolnictwa ekologicznego oraz eko- i agroturystyki.

7. HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ

Program ochrony środowiska gminy Dobre Miasto na lata 2006 – 2010 stanowi podstawę do określenia zadań programu na lata 2006 – 2010, zestawionych w formie harmonogramu realizacji na podstawie:

- Ø wymogów wynikających z ustaw: Prawo wodne, ustawa o odpadach oraz innych przepisów prawnych dotyczących środowiska,
- Ø zapisów „Programu wykonawczego do II Polityki ekologicznej Państwa” i innych dokumentów rządowych,
- Ø programów powiatowych i innych materiałów określających pilne potrzeby likwidacji lub zmniejszenia zagrożeń dla środowiska.

Układ tematyczny harmonogramu odpowiada układowi programu ochrony środowiska na lata 2006 – 2010. Zawiera on cele oraz konieczne do ich realizacji zadania (przedsięwzięcia) ujęte w trzech częściach:

- I. Zasoby i stan środowiska, jego ochrona i racjonalne użytkowanie.
- II. Poprawa jakości środowiska.
- III. Edukacja ekologiczna.

Zadania przewidywane do realizacji w latach 2006 – 2010 związane będą głównie poprzez:

- § ochronę obszarów o najcenniejszych walorach przyrodniczo – krajobrazowych,
- § ochronę wód podziemnych i powierzchniowych,
- § poprawę jakości powietrza (ograniczenie emisji, gazyfikacja, paliwa ekologiczne, energia odnawialna),
- § eliminowanie uciążliwości hałasu,
- § rozwój edukacji ekologicznej społeczeństwa.

I. OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

Cel 1. Wysokie walory krajobrazowe.

Cel 2. Skuteczna ochrona przyrody.

Cel 3. Bogactwo florystyczne i faunistyczne regionu.

Cel 4. Równowaga gatunkowa.

Zadania (działania) podstawowe	Zadania szczegółowe (przedsięwzięcia)	Termin realizacji	Jednostki realizujące	Szacowane nakłady (tys. zł)	Źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
I.1. Uwzględnienie w zagospodarowaniu przestrzennym zasad ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej, w tym szaty roślinnej i świata zwierząt.		Zadanie ciągłe	Gmina	0,70	Budżet gminy
I.2 Wdrożenie na obszarach cennych przyrodniczo, proekologicznych form gospodarowania i dostosowanie sposobu użytkowania do określonych form, celów i przedmiotów ochrony.	Wspieranie form rolnictwa stosującego metody produkcji, które nie naruszają równowagi przyrodniczej, w tym rolnictwa ekologicznego i zintegrowanego. Rozwój eko- i agroturystyki	Zadanie ciągłe	Gmina, Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Warmińsko-Mazurska Izba Rolnicza, Urząd Marszałkowski, Wojewoda, Właściciele gruntów	51,7	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Środki własne właścicieli gruntów, WFOŚiGW, Środki budżetu województwa
I.3 Wykorzystanie programów rolno-środowiskowych, jako instrumentu ochrony cennych gatunków na terenach rolniczych, jak np.: utrzymanie niezmienionego krajobrazu w sąsiedztwie dużych kolonii bociana białego, ekstensywne wykorzystanie łąk zasiedlonych przez cietrzewie.		Zadanie ciągłe	Urząd Marszałkowski, Wojewoda, ODR, Właściciele gruntów, Gmina	3,45	Budżet Państwa, Fundusze UE, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Inne źródła
I.4 Renaturyzacja zniszczonych cennych ekosystemów i siedlisk przyrodniczych szczególnie wodno-błotnych i rzecznych.		Zadanie ciągłe	Wojewoda, Lasy Państwowe, Gmina, Właściciele, Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych RZGW	27,58	Budżet Państwa, Fundusze UE
I.5. Wyznaczenie korytarzy ekologicznych i właściwe ich zagospodarowanie.	Łączenie dużych kompleksów leśnych poprzez odpowiednie zalesianie i zadrzewianie.	Zadanie ciągłe	Wojewoda, Lasy Państwowe, Gmina, Właściciele gruntów	9,50	Środki własne LP, Budżet gminy, Środki właścicieli gruntów

I.6. Uwzględnianie ochrony jezior i rzek oraz ich obrzeży w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.		Zadanie ciągle 2003-2006	Gmina	1,2	Budżet gminy
I.7. Opracowanie gminnego programu tworzenia obszarów zieleni i zadrzewień		2006 – 2010	Gmina	1,73	Budżet gminy
I.8. Zwiększenie udziału terenów pokrytych trwałą roślinnością, szczególnie w zlewniach bezpośrednich jezior	Uwzględnienie zadań w planie zagospodarowania przestrzennego	2006 – 2010	Gmina	0,95	Budżet gminy
I.9. Respektowanie potrzeb ochrony krajobrazu podczas prowadzenia inwestycji liniowych	Uwzględnienie zadań w planie zagospodarowania przestrzennego	2006 – 2010	Gmina, jednostki gospodarcze	b.d.	Budżet gminy, jednostki gosp.
I.10. Minimalizowanie skutków antropopresji poprzez uwzględnienie ochrony walorów szaty roślinnej i świata zwierząt w planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach lokalizacyjnych		Zadanie ciągle	Gmina	b.d.	Budżet gminy PFOŚiGW Inne środki
Cel 5. Lasy dostosowane do potrzeb i możliwości środowiska.					
I.11. Zalesienie ponad 1000 ha gruntów rolnych wyłączonych z użytkowania rolniczego.		2006	Wojewoda, Starostwa, Lasy Państwowe, Gmina, Właściciele gruntów	336,0	Budżet Państwa, NFOŚiGW, Środki własne LP, Środki właścicieli gruntów, Fundusze UE, AR i MR
I.12. Rozbudowa bazy szkółkarskiej oraz infrastruktury leśnej.		Zadanie ciągle	Lasy Państwowe, Właściciele lasów, Gmina	12,9	Środki własne LP, WFOŚiGW
I.13. Wytypowanie obszarów o wysokich walorach poznawczych oraz budowa i utrzymanie infrastruktury służącej celom poznawczo-dydaktycznym i turystycznym.		Zadanie ciągle	Wojewoda, Lasy Państwowe, Gmina, Właściciele lasów	0,2	Budżet Wojewody, Środki LP, WFOŚiGW, Budżet gminy, Środki własne właścicieli lasów
Cel 6. Eksploatacja kopalni zgodna z zasadami rozwoju zrównoważonego.					
I.14. Ochrona terenów szczególnie cennych przyrodniczo przed eksploatacją kopalni.		Zadanie ciągle	Wojewoda, Minister Środowiska, Gmina	1,1	Budżet Państwa, Budżet gminy
Cel 7. Udział energii z odnawialnych zasobów energetycznych co najmniej 7,5 % w roku 2010, a 3,6 % w roku 2006.					
I.15. Podjęcie działań na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej.	Wprowadzenie problematyki energii odnawialnej do planów zagospodarowania przestrzennego.	Zadanie ciągle	Gmina	7,76	Budżet gminy

	Podjęcie działań promocyjnych i doradztwa związanych z wdrażaniem pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł.	Zadanie ciągłe	Ministerstwo Środowiska, Ministerstwo Gospodarki Zarząd Województwa, Starostwa, Gmina		Budżet Państwa, Budżet samorządu województwa, Budżety Starostw, Budżet gminy
I.16. Budowa instalacji umożliwiających wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.		Zadanie ciągłe	Inwestorzy, Gmina	103,5	WFOŚiGW, NFOŚiGW, Ekofundusz, Fundusze UE, Środki własne inwestorów
II. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA					
Cel 1. Dobry stan wód.					
II.1. Właściwe zagospodarowanie obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych i stref ochronnych ujęć wód		Zadanie ciągłe	Gmina	1,55	NFOŚiGW, Inne środki, Budżet gminy
II.2. Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz systemów kanalizacji.	Budowa kolektora sanitarnego i zewnętrznej sieci wodociągowej na trasie Urbanowo – Piotraszewo, budowa sieci kanalizacyjnej z przykanalikami w m. Piotraszewo	2006 – 2007	Gmina	4 689,965	Budżet gminy Fundusze celowe, Ekofundusze, Fundusze UE, Kredyty
	Budowa infrastruktury technicznej: kanalizacji sanitarnej w miejscowości Głotowo	2006 - 2007	Gmina	500,0	Budżet gminy, Fundusze celowe, Ekofundusze, Fundusze UE, Kredyty
	Budowa kanalizacji w miejscowości Smolajny	2007 – 2008	Gmina	2 040,0	Budżet gminy, Fundusze celowe, Ekofundusze, Fundusze UE, Kredyty
	Modernizacja miejskiej oczyszczalni ścieków w Kosyniu – budowa zakładu przerobu osadów ściekowych	2007 – 2010	Gmina	5 000,0	Budżet gminy, Fundusze celowe, Ekofundusze, Fundusze UE, Kredyty
	Budowa kanalizacji Podleśna - Jesionowo	2007 – 2008	Gmina	1 080,0	Budżet gminy, Fundusze celowe, Ekofundusze, Fundusze UE, Kredyty

II.3. Tworzenie wokół jezior i rzek stref ochronnych zagospodarowanych trwałą zielenią i niezabudowanych.		Zadanie ciągłe	Gmina Właściciele gruntów RZGW	1,55	
II.4. Rekultywacja zdegradowanych systemów wodnych.		Zadanie ciągłe	Gmina	b.d.	Budżet Państwa, Fundusze UE, Fundusze celowe, Budżety gminne
II.5. Renaturyzacja polegająca głównie na odtworzeniu mokradeł, zwiększeniu zadrzewień i lesistości oraz rozbudowie systemu małej retencji.		2006 – 2010	Starostwa, Lasy Państwowe, Właściciele gruntów, Gmina	34,5	Środki własne samorządów, Fundusze UE, Fundusze celowe
Cel 2. Czyste powietrze.					
II.6. Ograniczenie emisji ze środków transportu.	Stosowanie transportu publicznego.	Zadanie ciągłe	Gmina, Przedsiębiorstwa transportowe	b.d.	Środki własne przedsiębiorstw transportowych, Budżet gminy, Inne środki
II.7. Opracowanie gminnych planów zaopatrzenia w ciepło z uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii.		2006	Gmina	b.d.	Budżet gminy Inne środki
II.8. Likwidacja lokalnych kotłowni o dużej emisji poprzez rozbudowę sieci ciepłowniczej.		Zadanie ciągłe	Gmina, Użytkownicy	51,7	Budżet gminy, Fundusze UE, Ekofundusz, WFOŚ GW, Środki inwestorów
II.9. Zamiana kotłowni węglowych na mniej obciążające atmosferę.		Zadanie ciągłe	Użytkownicy, Gmina	206,9	Budżet gminy, Fundusze UE, Ekofundusz, WFOŚiGW, Środki inwestorów
II.10. Instalowanie wysokosprawnych urządzeń ciepłowniczych i budowa nowoczesnych sieci ciepłowniczych.		Zadanie ciągłe	Gmina Użytkownicy	34,5	Fundusze UE, Fundusze celowe, Środki własne użytkowników inwestorów
II.11. Termomodernizacja budynków.		Zadanie ciągłe	Właściciele budynków, Gmina	215,5	Środki własne właścicieli, Fundusze celowe, BOŚ,
II.12. Stworzenie zachęt ekonomicznych do stosowania źródeł energii odnawialnej oraz paliw niskoemisyjnych.			Naczelne organy władzy ustawodawczej i wykonawczej RP, Gmina		Budżet państwa

II.13. Dalsza gazyfikacja gminy		Zadania ciągłe	Gmina, użytkownicy		b.d.
Cel 3. Dobry klimat akustyczny.					
II.14. Uwzględnienie w planowaniu przestrzennym ochrony przed hałasem stosownie do wymogów ustawy Prawo ochrony środowiska, między innymi poprzez właściwe kształtowanie przestrzeni urbanistycznej.		Zadanie ciągłe	Gmina	1,55	Budżet gminy
II.15. Wprowadzenie koniecznych zmian w inżynierii ruchu drogowego (budowa obwodnic, poprawa stanu nawierzchni ulic i dróg, zapewnienie płynności tras - zielona fala).		Zadanie ciągłe	Zarządy dróg, Gmina	b.d.	Środki Zarządów Dróg, Budżet gminy
II.16. Budowa tras rowerowych na terenach zurbanizowanych	Budowa ścieżek rowerowych: 1. Dobre Miasto – Knopin – Swobodna – Głotowo – Dobre Miasto 2. Dobre Miasto – Kunik – Smolajny – Kosyń – Dobre Miasto.	Zadanie ciągłe	Gmina	879,128	Budżet gminy, Inne środki
II.17. Zastosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem drogowym i kolejowym (budowa ekranów akustycznych, tworzenie pasów zadrzewień, wymiana okien na dźwiękoszczelne).		Zadanie ciągłe	Zarządy dróg i kolei, Gmina	b.d.	Środki Zarządów Dróg, Fundusze celowe, Fundusze UE, Budżet gminy
Cel 4. Minimalizacja zagrożeń środowiska powodowanych przez odpady – opisany w GPGO					
Cel 5. Sprawny system ochrony środowiska przed poważnymi awariami.					
Cel 6. Sprawny system pełnej kontroli dystrybucji, składowania i stosowania chemikaliów dla osiągnięcia pełnego bezpieczeństwa zdrowia ludzi i środowiska.					
II.18. Dopuszczenie jednostek ratowniczo-gaśniczych w specjalistyczny sprzęt do likwidacji skutków awarii.		Zadanie ciągłe	Państwowa Straż Pożarna, Gmina, Starostwa	10,3	Budżet Państwa, Budżet Wojewody, WFOŚiGW, Inne środki
III. EDUKACJA EKOLOGICZNA					
Cel 1. Wysoka świadomość ekologiczna.					
Cel 2. Skuteczna edukacja ekologiczna.					
III.1. Wspomaganie istniejącej Izby Edukacji Przyrodniczo-Leśnej Nadleśnictwa Wichrowo oraz w zależności od potrzeb tworzenia nowych ośrodków edukacji ekologicznej i sali wykładowej		2006	Samorząd powiatu gmina	6,9	Budżet Starostwa, Budżet gminy, Inne środki
III.2. Realizacja programów edukacji ekologicznej od przedszkola poprzez wszystkie poziomy nauczania.	Wspieranie wyjazdów dzieci i młodzieży do wyspecjalizowanych ośrodków prowadzących zajęcia zgodnie z programami nauczania „zielone szkoły”.	Zadanie ciągłe	Starostwa, Gmina		Fundusze celowe, Budżet gminy

	Wspieranie szkolnych kół zainteresowań o tematyce ekologicznej.		Starostwa, Gmina		Fundusze celowe, Budżet gminy
	Wspieranie organizacji szkolnych i międzyszkolnych konkursów o tematyce ekologicznej.		Starostwa, Gmina		Fundusze celowe, Budżet gminy
III.3. Organizacja imprez i festynów ekologicznych.		Zadanie ciągłe	Gmina		Budżet gminy Sponsorzy
III.4. Działania wydawniczo-popularyzatorskie.		Zadanie ciągłe	Gmina		WFOŚ, Fundusze celowe, Fundusze UE, Sponsorzy

Źródło: „Program ochrony środowiska dla powiatu olsztyńskiego”, dane z Urzędu Miejskiego

Szczegółowy harmonogram realizacji przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska

Lp.	Nazwa potencjalnego Beneficjenta	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres przedsięwzięcia	Koszt całkowity [mln. zł]	Zakładany czas realizacji przedsięwzięcia	Źródła finansowania [zł]			
						Środki własne	WFOŚiGW	PO IiŚ	RPO
1	ZUW sp. z o.o.	Budowa kanalizacji w miejscowości Smolajny	Budowa kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej i grawitacyjnej Przepompownie główne – 4 szt.	1,88	2007 – 2008	281848,55	-	1597141,76	-
2	ZUW sp. z o.o.	Budowa kanalizacji Podleśna - Jesionowo	Kompleksowe skanalizowanie obszaru miejscowości Podleśna i Jesionowo Szczegółowe rozwiązania określi wykonawca dokumentacji technicznej	2,3	2007 – 2008	230000	115000	-	1955000
3	ZUW sp. z o.o.	Budowa kolektora sanitarnego i zewnętrznej sieci wodociągowej na trasie Urbanowo-Piotraszewo	Długość wybudowanej sieci wodociągowej – 2.553 mb Stacja uzdatniania wody – szt. 1 Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej grawitacyjnej – 2.733 mb Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej ciśnieniowej – 2.944 mb Długość wybudowanych przykanalików – 129 mb Liczba wybudowanych przykanalików – 45 szt. Liczba wybudowanych przepompowni zbiorczych – 3 szt.	4,69	2007	703495	-	-	3986470
4	Gmina Dobre Miasto	Zagospodarowanie turystyczne jeziora Limajno w miejscowości Swobodna	Doprowadzenie kanalizacji i wody – opaska wokół jeziora utworzenie strefy parkingowej i strefy rekreacyjnej (ochrona dziedzictwa przyrodniczego)	2,5	2007 – 2010	250000	125000	2125000	-
5	ZUW sp. z o.o.	Budowa wodociągów do zabudowań kolonijnych	Doprowadzenie sieci wodociągowej do gospodarstw kolonijnych w miejscowościach: Łęgno, Jesionowo, Głotowo, Mawry, Podleśna, Nowa Wieś Mała, Smolajny, Kabikiejmy. Łączna długość sieci wodociągowej – 33,3 km	2,0	2008 – 2012	313000	72000	-	1615000
6	ZUW sp. z o.o.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Nowa Wieś Mała	Budowa kanalizacji grawitacyjno – tłocznej z przepompowniami	1,2	2007	120000	60000	-	1020000
7.	ZUW sp. z o.o.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej Barcikowo – Stary Dwór	Budowa kanalizacji grawitacyjno – tłocznej z przepompowniami	4.0	2008 – 2010	400000	200000	-	3400000

8	ZUW sp. z o.o.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej we wsiach: Międzylesie, Orzechowo, Łęgno, Bzowiec	Budowa kanalizacji grawitacyjno – tłocznej z przepompowniami wraz z budową oczyszczalni w Międzylesiu	6,0	2007 – 2011	600000	300000	-	5100000
9	ZUW sp. z o.o.	Przebudowa miejskiej sieci wodociągowej	Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej (ok. 50-letniej) wraz z wprowadzeniem monitoringu (ustalenie wielkości strat na sieci)	1,0	2008 – 2010	100000	50000	850000	-
10	ZUW sp. z o.o.	Modernizacja miejskiej oczyszczalni ścieków	Budowa drugiego zbiornika radialnego oraz zakładu przeróbki osadów ściekowych	3,0	2008 – 2012	300000	150000	2550000	-
11	Mieszkańcy Gminy	Likwidacja azbestowych pokryć dachowych na terenie Gminy	Likwidacja azbestowych pokryć dachowych na mieniu gminnym i finansowanie utylizacji azbestu pochodzącego z pozostałych zabudowań	1,3	2008 – 2009	200000	350000	750000	

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście

8. MONITORING I ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM, W TYM PROGRAMEM

Monitoring dostarcza informacji w oparciu o które można ocenić, czy stan środowiska ulega polepszeniu czy pogorszeniu, a także jest podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej. Rozróżniamy dwa rodzaje monitoringu:

§ monitoring jakości środowiska,

§ monitoring polityki środowiskowej.

Obydwa rodzaje monitoringu są ze sobą ściśle powiązane. Monitoring jakości środowiska jest wykorzystywany w definiowaniu polityki ochrony środowiska.

W okresie wdrażania niniejszego programu, monitoring także będzie wykorzystywany dla uaktualnienia polityki ochrony środowiska. Celem monitoringu jest zwiększenie efektywności polityki środowiskowej poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian.

Informacja o stanie środowiska jest niezbędna do ustanawiania priorytetów ochrony środowiska, do monitorowania, egzekwowania i przestrzegania przepisów ochrony środowiska, do integrowania polityki. Powinna służyć zarówno podejmującym decyzje, jak i społeczeństwu, sektorowi prywatnemu, pozarządowym organizacjom ekologicznym i wszystkim zainteresowanym grupom.

8.1 *Monitoring stanu środowiska*

Monitoring - system kontroli stanu środowiska - jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza on informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

8.2 *Monitoring polityki ekologicznej*

Monitoring polityki ochrony środowiska oznacza, że wdrażanie Programu będzie podlegało regularnej ocenie. Monitoring ten będzie obejmował:

§ określenie stopnia wykonania działań,

§ określenie stopnia realizacji przyjętych celów,

§ ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem,

§ analizę przyczyn tych rozbieżności.

Koordynator wdrażania programu będzie oceniał co dwa lata stopień wdrożenia Programu. W latach 2006-2007 na bieżąco, będzie monitorowany postęp w zakresie wdrażania zdefiniowanych działań, a pod koniec 2007 roku nastąpi ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie i analiza przyczyn tych rozbieżności. Wyniki oceny będą stanowiły wkład dla następnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane działania na lata 2008-2011, z uszczegółowieniem działań na lata, tj. 2008 i 2009. Ten cykl będzie się powtarzał co dwa lata, co zapewni uaktualnienie strategii krótkoterminowej co cztery lata i polityki długoterminowej co sześć lat.

8.3 *Zarządzanie programem*

Efektywne wdrażanie niniejszego opracowania wymaga dużego zaangażowania administracji samorządowej, a także dobrej współpracy między wszystkimi instytucjami (organizacjami) włączonymi w zagadnienia ochrony środowiska. Wdrażanie polityki długoterminowej oraz strategii krótkoterminowej rozpocznie się w okresie zmian systemu prawnego, wynikających z dostosowania polskiego ustawodawstwa do przepisów Unii Europejskiej. Zmiany te mogą mieć wpływ na strukturę zarządzania środowiskiem, a co za tym idzie na strukturę zarządzania **Programem**.

8.4 Harmonogram weryfikacji celów i kierunków działań oraz terminów przygotowywania raportów z wykonania programów

Ustawa Prawo ochrony środowiska nakłada na zarząd gminy obowiązek sporządzenia co 2 lata raportu z wykonania programu ochrony środowiska i przedłożenia go Radzie Gminy.

„II Polityka ekologiczna państwa” zakłada, że głównym celem średniookresowym (do 2010 r.) w sprawie kontroli i monitoringu jest pełna harmonizacja procedur i zakresu działań w tej dziedzinie z zaleceniami OECD, wymogami Unii Europejskiej oraz zobowiązaniami wobec konwencji międzynarodowych. Realizacja tego celu wymaga w latach 2003 – 2006 powołania nowych struktur organizacyjnych i wdrożenia systemów obiegu informacji w dziedzinie środowiska, niezbędnych do spełnienia przez Polskę warunków uczestnictwa w Unii Europejskiej i realizacji innych zobowiązań międzynarodowych, w tym:

- 1) wzmocnienia etatowego służb inspekcji ochrony środowiska na szczeblu centralnym i regionalnym (2004 r.);
- 2) wdrożenia systemu informatycznego PRTR (uwalnianie i transfer zanieczyszczeń – 2004 r.);
- 3) wdrożenia systemu informatycznego SPIRS (rejestracja obiektów niebezpiecznych zgodnie z wymaganiami dyrektywy Seveso II – 2004 r.);
- 4) wdrożenia systemu rejestracji substancji niebezpiecznych spełniającego wszystkie wymagania ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz ustawy o ochronie roślin uprawnych (2004 r.);
- 5) wzmocnienia i rozwoju działalności Krajowego Centrum BAT (2004 r.);
- 6) utworzenia krajowego punktu kontaktowego do spraw wdrażania programu Unii Europejskiej Natura 2000 (2004 r.);
- 7) po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Europejskiej Agencji Środowiska – rozszerzenia regularnej współpracy z Agencją już na zasadach odnoszących się do jej członków (2003 r.).

Realizacja wymienionych w pkt 1 – 4 zadań, a zwłaszcza wdrożenie systemów informatycznych oraz modyfikacja systemu statystyki publicznej, państwowego monitoringu środowiska i pozostałych mechanizmów nadzoru i kontroli umożliwi dokonywanie co 2 lata oceny realizacji gminnych programów ochrony środowiska oraz oceny realizacji programów naprawczych poszczególnych komponentów środowiska.

8.5 Edukacja ekologiczna

W warunkach głębokich przekształceń ustrojowych Polska stanęła przed obowiązkiem dokonania zasadniczych zmian w polityce ekologicznej państwa. Przyjętym przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 2002r. dokumencie Polityka ekologiczna państwa w zasadzie uspołeczniania zapisano prawo do udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji ekologicznych. Zasada uspołeczniania będzie realizowana poprzez stworzenie instytucjonalnych i prawnych warunków do udziału wszystkich zainteresowanych podmiotów wywierających bezpośredni lub pośredni wpływ na sposób i intensywność korzystania ze środowiska, w tym również udziału obywateli. Aby udział ten był wystarczająco szeroki i przynosił oczekiwane efekty konieczne jest z jednej strony stymulowanie samej chęci takiego udziału, natomiast z drugiej - tworzenie sprzyjających warunków dla praktycznej realizacji tej potrzeby oraz dostarczenie wiedzy i umiejętności pomocnych w konkretnych działaniach.

Podstawowe znaczenie dla szerokiego, społecznego udziału w urzeczywistnianiu celów ekologicznych ma więc po pierwsze odpowiednia edukacja ekologiczna, a po drugie zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o środowisku oraz stworzenie instytucjonalnego zabezpieczenia dla wyrażania przez społeczeństwo swoich opinii i wpływania na podejmowane, istotne dla środowiska decyzje.

Edukacja jest psychologiczno-pedagogicznym procesem oddziaływania na człowieka, na który składa się nauczanie i wychowanie. Celem edukacji jest kształtowanie świadomości. Edukacja ekologiczna jest więc procesem kształtowania świadomości ekologicznej.

Poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa zależy od ilości i jakości informacji, która do niego dociera oraz od form i sposobów edukacji. Edukacja która trafia do społeczeństwa powinna być ścisła, bezstronna i kompletna. Jasność i klarowność treści powinna być wynikiem jednoznaczności sformułowań. Pomimo niezbędnych uproszczeń (w zależności od stopnia przygotowania odbiorcy) musi być zachowany pewien sens i poprawność merytoryczna.

Edukacja ekologiczna powinna być prowadzona na wszystkich poziomach szkolnictwa, począwszy od szkół podstawowych po szkoły wyższe, a także wśród społeczności lokalnej gminy.

W prowadzeniu edukacji można wykorzystać potencjał pozarządowych organizacji ekologicznych. Obecnie w Polsce zarejestrowanych jest ponad 600 organizacji deklarujących w swym statucie działalność ekologiczną. Ponad 60 najbardziej aktywnych uczestniczy nie tylko w rozwiązywaniu lokalnych problemów, ale i w pracach komisji sejmowych i wspierających działania organów państwowych w realizacji różnych zadań polityki ekologicznej, często samodzielnie je inicjując. Organizacje społeczne często podejmują współpracę pomiędzy sobą dla wspólnego rozwiązywania problemów ogólnopolskich. Na terenie Polski aktywne są także międzynarodowe organizacje działające na rzecz ochrony środowiska takie jak Światowa Unia Ochrony Przyrody (IUCN) oraz Światowy Fundusz na rzecz Ochrony Przyrody (WWF).

Niewątpliwie wzrost działalności społecznej nie zastąpi wyszkolonych kadr ochrony środowiska. W roku 2000 na polskich uczelniach studiowało ok. 20 tys. studentów technicznych kierunków ochrony środowiska oraz ponad 23 tys. na kierunkach uniwersyteckich.

8.6 Upowszechnianie informacji o stanie środowiska i wykonaniu programu

Aktywność społeczną wspiera również niezależna prasa ekologiczna i różnorodne wydawnictwa. Duże znaczenie dla ekspansji obywatelskiej aktywności ma nowe ustawodawstwo stwarzając powszechny dostęp do informacji o środowisku i procedury udziału społeczeństwa w zarządzaniu środowiskiem (ustawa - prawo ochrony środowiska).

Obecnie informacja ekologiczna w Polsce dostępna jest dla społeczeństwa poprzez:

- § publikacje Głównego Urzędu Statystycznego,
- § publikacje Ministerstwa Środowiska,
- § publikacje służb państwowych - Inspekcję Ochrony Środowiska, Państwowy Zakład Higieny, Inspekcję Sanitarną,
- § publikacje o charakterze edukacyjnym i popularyzatorskim jednostek naukowo-badawczych,
- § publikacje opracowane przez organizacje pozarządowe, Polski Klub Ekologiczny, Ośrodki i Centra Edukacji Ekologicznej, Fundacje Ekologiczne,
- § prasę popularnonaukową o tematyce ekologicznej,
- § programy telewizyjne i radiowe,
- § targi i giełdy ekologiczne,
- § plakaty, plakaty filmowe, filmy,
- § festiwale i konkursy ekologiczne,
- § akcje edukacyjne i promocyjne,
- § internet.

Gromadzenie i udostępnianie informacji dotyczących środowiska jest jednym z zadań m.in. Inspekcji Ochrony Środowiska (IOŚ) - zgodnie z art. 28 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska. Zgodnie z tym założeniem IOŚ do celów swojej działalności włączyła zadania edukacji ekologicznej i szerokiego informowania społeczeństwa o faktycznym stanie środowiska w Polsce oraz działaniach mających na celu jego ochronę, w tym również z realizacji wykonania założeń przyjętych w powyższym opracowaniu. W ramach realizacji tych zadań WIOŚ w Białymstoku prowadzi następujące formy działalności:

- ⇒ opracowuje cyklicznie raporty o stanie środowiska na terenie województwa, które przekazywane są władzom lokalnym, placówkom oświatowym i bibliotekom oraz poprzez sieć wojewódzkich inspektoratów, wszystkim zainteresowanym na terenie kraju,
- ⇒ prowadzi w swoich placówkach zajęcia dydaktyczne dla dzieci i młodzieży szkół województwa,
- ⇒ pracownicy Wydziału i Działów Monitoringu Środowiska biorą udział w lekcjach o tematyce ekologicznej w szkołach województwa, uczestniczą w zajęciach metodycznych dla nauczycieli oraz związanych z tematyką ekologiczną szkoleniach organizowanych dla różnych jednostek,
- ⇒ udostępnia osobom zainteresowanym materiały informacyjne dotyczące szeroko pojętej tematyki ochrony środowiska,
- ⇒ współpracuje z przedstawicielami regionalnej prasy, radia i TV w propagowaniu zagadnień związanych z ochroną środowiska.

Przedstawiciele WIOŚ zgodnie z wymaganiami wynikającymi z art. 8a ust.2 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, przygotowują i przedstawiają radom powiatów i sejmiku województwa coroczną informację o stanie środowiska i podejmowanych działaniach na rzecz jego poprawy.

9. PIŚMIENICTWO I MATERIAŁY WYKORZYSTANE DO OPRACOWANIA PROGRAMU

1. Dostosowanie polskiego prawa i regulacji ekologicznych do rozwiązań unii europejskiej, praca zbiorowa pod redakcją B. Fiedora - Wrocław-Białystok, 1999-2000
2. Dylkowa A., Geografia Polski -krajy geograficzne - PZWS, Warszawa, 1973
3. Raport o stanie środowiska województwa warmińsko – mazurskiego - WIOŚ Olsztyn.
4. Kodeks dobrej praktyki rolniczej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Środowiska - Warszawa, 2002
5. Kondracki J., Geografia regionalna Polski - PWN, Warszawa 1998
6. Leśnictwo 2001 - GUS, Warszawa, 2001
7. Natura 2000 - europejska sieć ekologiczna, Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa - Warszawa, 1999
8. Ośrodek współpracy z państwami o transformującej się gospodarce OECD: Przeglądy ekologiczne - Polska, Paryż, 1995
9. Planowanie i wdrażanie polityki ochrony środowiska - poradnik, praca zbiorowa, Warszawa, 2001
10. Podstawowe problemy środowiska w Polsce. Raport wskaźnikowy - Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa, 2001
11. Polskie studium różnorodności biologicznej - red. R. Andrzejewski i A. Weigle, NFOŚ, Warszawa, 1993
12. Poradnik - Metody badania i rozpoznawania wpływu na środowisko gruntowo-wodne składników odpadów stałych - Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2000
13. Przegląd realizacji przez Polskę konwencji międzynarodowych i porozumień wielostronnych i dwustronnych w zakresie ochrony środowiska - materiał dla komisji sejmowej - Ministerstwo Środowiska, Warszawa, kwiecień 2002
14. Przestrzeń ekologiczna dla Polski i Europy - praca zbiorowa, Instytut na Rzecz Ekorozwoju, Warszawa, 1997
15. Rejestry uwalniania i transferu zanieczyszczeń (PRTR) jako instrument realizacji polityki ekologicznej - praca zbiorowa pod redakcją J. Jędrołki, Wrocław, 2001
16. Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2001, GUS, Warszawa,
17. Rocznik Statystyczny Województw 2001, GUS, Warszawa,
18. Rocznik Statystyczny Województw 2002, GUS, Warszawa,
19. Sektorowy program operacyjny ochrona środowiska i gospodarka wodna - tekst wstępny, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, czerwiec 2002
20. Stan uszkodzenia lasów w Polsce w 2000 roku na podstawie badań monitoringowych - Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa, 2001
21. Stan zdrowotny lasów w Polsce w 2001 r. - Biblioteka Monitoringu Środowiska. Warszawa. 2002
22. Wawrzoniak J., Małachowska J., Wójcik J., Liwińska A., Stan uszkodzenia lasów w Polsce w 1995 roku na podstawie badań monitoringowych - PIOŚ, Warszawa, 1996
23. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na szczeblu lokalnym - poradnik, praca zbiorowa pod redakcją G. Wiśniewskiego, Suwałki, 1999
24. Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym - projekt, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, lipiec 2002
25. Zalesianie terenów porolnych - praca zbiorowa pod redakcją A. Gorzelaka:, Warszawa, 1999
26. Zanieczyszczenie środowiska hałasem w świetle badań WIOŚ w 1995 roku - praca zbiorowa, PIOŚ Warszawa, 1996
27. Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest - Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, 2001
28. Źródła i zasady finansowania inwestycji w ochronie środowiska w Polsce - informator, praca zbiorowa, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok, 2001
29. Bilans zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce – Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2001;
30. Dokumentacje hydrogeologiczne zbiorników wód podziemnych – Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1995-2001;
31. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko - Mazurskiego;
32. Strategia rozwoju województwa warmińsko – mazurskiego;
33. Wdrażanie koncepcji sieci NATURA 2000 w latach 2001-2003 – Ministerstwo Środowiska, grudzień 2002 r.;
34. Kubeł St., 1996, Ograniczenie ujemnego wpływu rolnictwa na środowisko w woj. ostrołęckim, Materiały z konferencji kształtowanie przyszłości Polski. Ochrona jakości wody a zrównoważony rozwój rolnictwa i

- obszarów wiejskich, IMUZ Falenty.
35. Raport końcowy programu "Infrastruktura Terenów Wiejskich dla Gospodarki Wodnej, 1996, IMUZ Falenty.
 36. Program ochrony środowiska województwa warmińsko – mazurskiego;
 37. Program ochrony środowiska powiatu olsztyńskiego;
 38. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobre Miasto;
 39. Strategia rozwoju gminy Dobre Miasto.

GMINNY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI
GMINY
DOBRE MIASTO
NA LATA 2006 – 2015

SPIS TREŚCI

1 WSTĘP	60
1.1 ZADANIA GMINY W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI	61
1.2 SŁOWNIK POJĘĆ UŻYTYCH W PLANIE	62
1.3 WYJAŚNIENIA SKRÓTÓW OGÓLNYCH	63
1.4 WYJAŚNIENIA SKRÓTÓW SPECYFICZNYCH	63
2 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY	64
2.1 POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I ADMINISTRACYJNE	64
2.2 UKSZTAŁTOWANIE I GEOMORFOLOGIA TERENU, BUDOWA GEOLOGICZNA	64
2.3 WARUNKI HYDROGRAFICZNE	65
2.4 WARUNKI GLEBOWE	66
2.5 OBSZARY CHRONIONE, POMNIKI PRZYRODY, STREFY CISZY.....	66
2.5.1 <i>Obszary chronionego krajobrazu</i>	66
2.5.2 <i>Pomniki przyrody</i>	66
2.5.3 <i>Inne formy ochrony</i>	67
2.6 SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	68
2.7 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA GMINY	68
2.8 INNE CZYNNIKI MAJĄCE WPŁYW NA GOSPODARKE ODPADAMI.....	71
2.9 PROGNOZA LICZBY MIESZKAŃCÓW	71
3 ANALIZA AKTUALNEGO STANU GOSPODARKI ODPADAMI	72
3.1 RODZAJ, ILOŚĆ I ŹRÓDŁA POWSTAWANIA ODPADÓW	72
3.1.1 <i>Bilans odpadów komunalnych</i>	72
3.1.1.1 <i>Komunalne osady ściekowe</i>	74
3.1.1.2 <i>Inne odpady</i>	75
3.2 RODZAJ I ILOŚĆ ODPADÓW PODDAWANYCH POSZCZEGÓLNYM PROCESOM ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA.....	77
3.2.1 <i>Odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych</i>	77
3.2.1.1 <i>Odzysk i unieszkodliwianie komunalnych osadów ściekowych</i>	77
3.3 ISTNIEJĄCE SYSTEMY ZBIERANIA ODPADÓW	77
3.4 RODZAJ, ROZMIESZCZENIE ORAZ MOC PRZEROBOWA INSTALACJI DO ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW.	78
3.5 WYKAZ PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ZBIERANIA, TRANSPORTU, ODZYSKU ORAZ UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW.....	79
3.6 WYKAZ PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ZBIERANIA, TRANSPORTU ORAZ UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH	79
3.7 IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI NA TERENIE GMINY DOBRE MIASTO	81
4 PROGNOZA ZMIAN W GOSPODARCE ODPADAMI.....	82
4.1 ODPADY KOMUNALNE	82
4.2 KOMUNALNE OSADY ŚCIEKOWE	83

5	CELE W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI DLA GMINY DOBRE MIASTO	84
6	DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY SYTUACJI W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI.....	86
6.1	PREWENCJA I MINIMALIZACJA POWSTAWANIA ODPADÓW	88
6.1.1	<i>Gromadzenie i transport odpadów komunalnych</i>	<i>88</i>
6.1.1.1	<i>Gromadzenie i transport odpadów zmieszanych.....</i>	<i>88</i>
6.1.1.2	<i>Gromadzenie i transport odpadów opakowaniowych</i>	<i>90</i>
6.1.1.3	<i>Gromadzenie i transport odpadów niebezpiecznych.....</i>	<i>91</i>
6.1.1.4	<i>Gromadzenie i transport odpadów biodegradowalnych</i>	<i>92</i>
6.1.1.5	<i>Gromadzenie i transport odpadów wielkogabarytowych.....</i>	<i>92</i>
6.1.1.6	<i>Gromadzenie i transport odpadów budowlanych.....</i>	<i>93</i>
6.1.2	<i>Odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych.....</i>	<i>94</i>
6.1.2.1	<i>Kompostowanie odpadów biodegradowalnych</i>	<i>94</i>
6.1.2.2	<i>Unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych.....</i>	<i>94</i>
6.1.2.3	<i>Składowanie odpadów.....</i>	<i>95</i>
6.1.2.4	<i>Likwidacja „dzikich” wysypisk.....</i>	<i>96</i>
7	HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ I INSTYTUCJE ODPOWIEDZIALNE ZA ICH REALIZACJĘ.....	97
8	KOSZTY REALIZACJI PLANU GOSPODARKI ODPADAMI – SPOSOBY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADAŃ	99
8.1	SZACUNKOWE KOSZTY EKSPLOATACYJNE PLANOWANEGO SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI.....	99
8.2	SZACUNKOWE KOSZTY INWESTYCYJNE PLANOWANEGO SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI.....	100
8.3	HARMONOGRAM URUCHAMIANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH I ICH ŹRÓDŁA.....	100
8.4	SPOSOBY FINANSOWANIA, INSTRUMENTY FINANSOWE SŁUŻĄCE REALIZACJI ZAMIERZONYCH CELÓW	102
8.4.1	<i>Koszty inwestycyjne</i>	<i>102</i>
8.4.2	<i>Koszty eksploatacyjne.....</i>	<i>103</i>
9	SYSTEM MONITORINGU I OCENY WDRAŻANIA PLANU.....	105
9.1	SYSTEM MONITORINGU	105
9.1.1	<i>Monitoring środowiska</i>	<i>105</i>
9.1.2	<i>Monitoring Gminnego Planu Gospodarki Odpadami i gospodarki odpadami</i>	<i>105</i>
9.1.2.1	<i>Monitoring osiągnięcia celów ekologicznych.....</i>	<i>106</i>
9.1.2.2	<i>Monitoring realizacji celów i zadań.....</i>	<i>106</i>
9.1.2.3	<i>Monitoring postaw realizatorów</i>	<i>107</i>
9.1.3	<i>Monitoring społeczny</i>	<i>108</i>
9.2	WDRAŻANIE I OCENA REALIZACJI ZAMIERZONYCH CELÓW GMINNEGO PLANU GOSPODARKI ODPADAMI	108

9.2.1	<i>Procedura wdrażania</i>	108
9.2.2	<i>Ocena i procedury oceniania</i>	109
9.2.3	<i>Sprawozdawczość</i>	109
10	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	111

WSTĘP

Plan gospodarki odpadami dla Gminy Dobre Miasto powstał jako realizacja ustawy o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz. U. Nr 62, poz. 628), zgodnie z art. 14 ust. 6 cytowanej ustawy stanowi część Programu Ochrony Środowiska Gminy Dobre Miasto, która w rozdziale 3, art. 14÷16 wprowadza obowiązek opracowania planu gospodarki odpadami na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Niniejszy plan gospodarki odpadami (PGO) uwzględnia zapisy zawarte w aktualnie obowiązujących aktach prawnych z zakresu gospodarki odpadami. Dokumentem nadrzędnym wobec planu gospodarki odpadami dla Gminy Dobre Miasto jest plan gospodarki odpadami dla powiatu olsztyńskiego oraz województwa warmińsko - mazurskiego (WPGO).

Zakres gminnego planu gospodarki odpadami określa Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach ze zmianami – ust. 2 art. 14 (Dz. U. z 2005 r. Nr 175, poz. 1458)., zgodnie z którą plany gospodarki odpadami określają:

- 1) opis aktualnego stanu gospodarki odpadami, zawierający informacje dotyczące:
 - a) rodzaju, ilości i źródła pochodzenia odpadów, które mają być poddane procesom odzysku lub unieszkodliwiania,
 - b) wyszczególnienia posiadaczy odpadów prowadzących działalność w zakresie zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,
 - c) rozmieszczenia istniejących instalacji do zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,
 - d) identyfikacji problemów w zakresie gospodarowania odpadami,
- 2) cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów ich osiągnięcia,
- 3) prognozowane zmiany w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami,
- 4) zadania, których realizacja zapewni poprawę sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami,
- 5) rodzaj przedsięwzięć i harmonogram ich realizacji,
- 6) instrumenty finansowe służące realizacji celów w zakresie gospodarki odpadami, zawierające następujące elementy:
 - a) wskazanie źródeł finansowania planowanych działań,
 - b) harmonogram rzeczowo-finansowy planowanych działań zmierzających do zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko oraz prawidłowego gospodarowania nimi, w tym ograniczenia ilości odpadów ulegających biodegradacji zawartych w odpadach komunalnych kierowanych na składowiska,
- 7) system gospodarowania odpadami,
- 8) system monitoringu i sposób oceny realizacji celów w zakresie gospodarki odpadami.

Zgodnie z art. 15.7a ustawy o odpadach, gminny plan gospodarki odpadami obejmuje odpady komunalne powstające na obszarze danej gminy oraz przywożone na jej obszar z uwzględnieniem odpadów komunalnych ulegających biodegradacji oraz odpadów niebezpiecznych zawartych w odpadach komunalnych.

Zgodnie z zapisem art. 14.5 ustawy o odpadach projekt planu gminnego opracowuje Wójt/Burmistrz Gminy/Miasta. Projekt planu podlega zaopiniowaniu przez zarząd województwa oraz przez zarząd powiatu. Projekt planu podlega również zaopiniowaniu przez właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej (art. 14.12a).

Sprawozdania z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami, obejmujące okres dwóch lat kalendarzowych, według stanu na dzień 31 grudnia roku kończącego ten okres, przygotowuje organ wykonawczy gminy (art. 14.12b). Sprawozdanie z realizacji planu gospodarki odpadami organ wykonawczy gminy przedkłada radzie gminy i zarządowi powiatu w terminie do dnia 31 marca po upływie okresu sprawozdawczego (art. 14.13). Aktualizację planu gospodarki odpadami przeprowadza się nie rzadziej, niż co 4 lata (art. 14.14).

Zadania Gminy w zakresie gospodarki odpadami

Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o odpadach, do obowiązkowych zadań własnych gmin w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi należy:

- 1) zapewnianie objęcia wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem odbierania wszystkich rodzajów odpadów komunalnych,
- 2) zapewnianie warunków funkcjonowania systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, aby było możliwe:
 - a) ograniczenie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
 - b) wydzielanie odpadów niebezpiecznych z odpadów komunalnych,
 - c) osiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych,
- 3) zapewnianie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami lub przedsiębiorcami instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych albo zapewnianie warunków do budowy, utrzymania i eksploatacji instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych przez przedsiębiorców,
- 4) zapewnianie warunków ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania:
 - a) do dnia 31 grudnia 2010 r. – do nie więcej niż 75% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
 - b) do dnia 31 grudnia 2013 r. – do nie więcej niż 50% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
 - c) do dnia 31 grudnia 2020 r. – do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji

w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku na terenach gmin do obowiązkowych zadań własnych gmin w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi należy:

1. Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy.
2. Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności:
 - ü tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych,
 - ü zapewniają budowę, utrzymanie i eksploatację własnych lub wspólnych z innymi gminami:
 - § stacji zlewnych, w przypadku, gdy podłączenie wszystkich nieruchomości do sieci kanalizacyjnej jest niemożliwe lub powoduje nadmierne koszty,
 - § instalacji i urządzeń do zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok zwierzęcych lub ich części,
 - § szaletów publicznych,
 - ü zapobiegają zanieczyszczaniu ulic, placów i terenów otwartych, w szczególności przez: zbieranie i pozbywanie się błota, śniegu, lodu oraz innych zanieczyszczeń uprzątniętych z chodników przez właścicieli nieruchomości oraz odpadów zgromadzonych w przeznaczonych do tego celu urządzeniach ustawionych na chodniku,
 - ü określają wymagania wobec osób utrzymujących zwierzęta domowe w zakresie bezpieczeństwa i czystości w miejscach publicznych,
 - ü organizują ochronę przed bezdomnymi zwierzętami na zasadach określonych w odrębnych przepisach,
 - ü udostępniają mieszkańcom na stronie internetowej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informację o znajdujących się na terenie gminy zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych, o których mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495), zawierającą:
 - § firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię, nazwisko i adres zbierającego zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
 - § adresy punktów zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, w tym punktów sprzedaży sprzętu elektrycznego i elektronicznego.
 - ü zapewniają zbieranie, transport i unieszkodliwianie zwłok bezdomnych zwierząt lub ich części oraz współdziałają z przedsiębiorcami podejmującymi działalność w tym zakresie,
 - ü znakują obszary dotknięte lub zagrożone chorobą zakaźną zwierząt.
3. Gminy prowadzą ewidencję:
 - ü zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej,

- ü przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej,
- ü umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w celu kontroli wykonywania przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy.

Słownik pojęć użytych w planie

- Ø **gospodarowanie odpadami** - rozumie się przez to zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, w tym również nadzór nad takimi działaniami oraz nad miejscami unieszkodliwiania odpadów,
- Ø **zbieranie odpadów** - rozumie się przez to każde działanie, w szczególności umieszczanie w pojemnikach, segregowanie i magazynowanie odpadów, które ma na celu przygotowanie ich do transportu do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania.
- Ø **odpady komunalne** - rozumie się przez to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych,
- Ø **odpady obojętne** - rozumie się przez to odpady, które nie ulegają istotnym przemianom fizycznym, chemicznym lub biologicznym; są nierozpuszczalne, nie wchodzą w reakcje fizyczne ani chemiczne, nie powodują zanieczyszczenia środowiska lub zagrożenia dla zdrowia ludzi, nie ulegają biodegradacji i nie wpływają niekorzystnie na materię, z którą się kontaktują; ogólna zawartość zanieczyszczeń w tych odpadach oraz zdolność do ich wymywania, a także negatywne oddziaływanie na środowisko odcieku muszą być nieznaczne, a w szczególności nie powinny stanowić zagrożenia dla jakości wód powierzchniowych, wód podziemnych, gleby i ziemi,
- Ø **odpady ulegające biodegradacji** - rozumie się przez to odpady, które ulegają rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu przy udziale mikroorganizmów,
- Ø **odpady medyczne** - rozumie się przez to odpady powstające w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych oraz prowadzeniem badań i doświadczeń naukowych w zakresie medycyny,
- Ø **odpady weterynaryjne** - rozumie się przez to odpady powstające w związku z badaniem, leczeniem zwierząt lub świadczeniem usług weterynaryjnych, a także w związku z prowadzeniem badań naukowych i doświadczeń na zwierzętach,
- Ø **komunalne osady ściekowe** - rozumie się przez to pochodzący z oczyszczalni ścieków osad z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków komunalnych oraz innych ścieków o składzie zbliżonym do składu ścieków komunalnych,
- Ø **oleje odpadowe** - rozumie się przez to wszelkie oleje smarowe lub przemysłowe, które nie nadają się już do zastosowania, do którego były pierwotnie przeznaczone, a w szczególności zużyte oleje z silników spalinowych i oleje przekładniowe, a także oleje smarowe, oleje do turbin i oleje hydrauliczne,
- Ø **unieszkodliwianie odpadów** - rozumie się przez to poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych określonym w załączniku nr 6 do ustawy o odpadach w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska,
- Ø **odzysk** - rozumie się przez to wszelkie działania, nie stwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania, określone w załączniku nr 5 do ustawy o odpadach,
- Ø **recykling** - rozumie się przez to taki odzysk, który polega na powtórnym przetwarzaniu substancji lub materiałów zawartych w odpadach w procesie produkcyjnym w celu uzyskania substancji lub materiału o przeznaczeniu pierwotnym lub o innym przeznaczeniu, w tym też recykling organiczny, z wyjątkiem odzysku energii,
- Ø **recykling organiczny** - rozumie się przez to obróbkę tlenową, w tym kompostowanie, lub beztlenową odpadów, które ulegają rozkładowi biologicznemu w kontrolowanych warunkach przy wykorzystaniu mikroorganizmów, w wyniku której powstaje materia organiczna lub metan; składowanie na składowisku odpadów nie jest traktowane jako recykling organiczny,
- Ø **odzysk energii** - rozumie się przez to termiczne przekształcanie odpadów w celu odzyskania energii,
- Ø **termiczne przekształcanie odpadów** – rozumie się przez to:
 - spalanie odpadów przez ich utlenianie,

- inne procesy termicznego przekształcania odpadów, w tym pirolizę, zgazowanie i proces plazmowy, o ile substancje powstające podczas tych procesów termicznego przekształcania odpadów są następnie spalane.
- Ø **magazynowanie odpadów** - rozumie się przez to czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub unieszkodliwianiem,
- Ø **posiadacz odpadów** - rozumie się przez to każdego, kto faktycznie włada odpadami (wytwórcę odpadów, inną osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną), z wyłączeniem prowadzącego działalność w zakresie transportu odpadów; domniemywa się, że władający powierzchnią ziemi jest posiadaczem odpadów znajdujących się na nieruchomości,
- Ø **składowisko odpadów** - rozumie się przez to obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów,
- Ø **spalarnia odpadów** - rozumie się przez to zakład lub jego część przeznaczone do termicznego przekształcania odpadów z odzyskiem lub bez odzysku wytwarzanej energii cieplnej, obejmujące instalacje i urządzenia służące do prowadzenia procesu termicznego przekształcania odpadów wraz z oczyszczaniem gazów odlotowych i wprowadzaniem ich do atmosfery, kontrolą, sterowaniem i monitorowaniem procesów oraz instalacjami związanymi z przyjmowaniem, wstępnym przetwarzaniem i magazynowaniem odpadów dostarczonych do termicznego przekształcania oraz instalacjami związanymi z magazynowaniem i przetwarzaniem substancji otrzymanych w wyniku spalania i oczyszczania gazów odlotowych,
- Ø **stosowanie komunalnych osadów ściekowych** - rozumie się przez to rozprowadzanie na powierzchni ziemi lub wprowadzanie komunalnych osadów ściekowych do gleby w celu ich wykorzystywania,
- Ø **wytwórca odpadów** - rozumie się przez to każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów, oraz każdego, kto przeprowadza wstępne przetwarzanie, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów; wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątnięcia, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługę, chyba że umowa o świadczenie usługi stanowi inaczej.

Wyjaśnienia skrótów ogólnych

ARIMR	– Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BGK	– Bank Gospodarstwa Krajowego
LP	– Lasy Państwowe
MRiRW	– Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
MŚ	– Ministerstwo Środowiska
NGO	– organizacje pozarządowe
ODR	– Ośrodek Doradztwa Rolniczego
ODN	– Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
OEE	– ośrodki edukacji ekologicznej
ON	– ośrodki naukowe
RZGW	– Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SiKom	– samorządowe jednostki organizacyjne wypełniające zadania w zakresie gospodarki wodnościekowej i oczyszczania terenów
SiPI	– służby planistyczne – (wykonawcy dokumentów, konsultanci)
WIOŚ	– Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WFOŚiGW	– Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NFOŚiGW	– Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
RLM	– równoważna liczba mieszkańców
BAT	– najlepsze dostępne techniki
KWPSP	– Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej

Wyjaśnienia skrótów specyficznych

KPGO	– Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
WPGO	– Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
PPGO	– Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami
kg/M*r	– ilość kilogramów odpadów przypadająca na mieszkańca na rok
Mg	– milion gram – 1 tona.

CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY

Położenie geograficzne i administracyjne

Gmina Dobre Miasto położona jest w środkowej części województwa warmińsko-mazurskiego, w odległości ok. 26 km od stolicy regionu i sąsiaduje z gminami: Lubomino, Świątki, Dywity, Jeziorany oraz Lidzbark Warmiński.

Gmina zajmuje powierzchnię 259 km².

Rys. nr 1 Podział administracyjny powiatu olsztyńskiego

Ukształtowanie i geomorfologia terenu, budowa geologiczna

Według fizyczno – geograficznego podziału J. Kondrackiego (1988) obszar gminy znajduje się w obrębie Pojezierza Olsztyńskiego i charakteryzuje się dość znacznym zróżnicowaniem powierzchni, na którą składa się: obszar wysoczyzny moreny dennej i czołowej (głównie zachodnia i południowo – wschodnia część gminy), obszar sandru (środkowa i północno – wschodnia część gminy), oraz doliny rzeczne (Łyna i jej dopływy Kwiała i Kirsna).

W części północnej gminy powierzchnia terenu ma charakter falisty z wysokościami rzędu 80 – 100 m n.p.m. Teren wyraźnie podnosi się w kierunku południowym, gdzie powierzchnia terenu usytuowana jest na wysokości 110 – 140 m n.p.m. Obszar najwyższej wyniesiony, pagórkowaty znajduje się w południowo – wschodniej części gminy 140 – 180 m n.p.m. W wysoczyznę wcięte są erozyjne doliny rzek które na obszarach o równinnej i lekko falistej powierzchni są dość szerokie, natomiast na obszarach o dość zróżnicowanej rzeźbie są głębokie i o stromych zboczach.

Warunki hydrograficzne

Ø Wody powierzchniowe

Tereny gminy Dobre Miasto leżą w większości w zlewni rzeki Łyny, która przepływa z południa na północ przez środek omawianego obszaru. Niewielka północna część gminy w rejonie wsi Mawry należy do zlewni rzeki Pasłęki poprzez rzekę Ramę (Ramię).

Głównymi dopływami Łyny na terenie gminy są rzeki: Kwieła (Kwieta), płynąca z zachodu, z rejonu wsi Głotowo do wsi Knopin oraz rzeka Kirsna, odwadniająca lasy w północno – wschodniej części i wpływająca do Łyny we wsi Smolajny. Pozostałe dopływy to niewielkie cieki bez nazwy.

Największym jeziorem na omawianym terenie jest Limajno (o powierzchni 230,9 ha), położone na południu w rejonie wsi Swoboda. Pozostałe zbiorniki – jeziora: Pupla Duża, Pupla Mała i Kominek nie przekraczają powierzchni 10 ha.

Ø Wody gruntowe

Jednostką hydrogeologiczną, do której należy gmina jest Region Mazurski, a głównym poziomem użytkowym w omawianym terenie są utwory czwartorzędowe. W centrum gminy wydzielono Rejon Dobrego Miasta, w którym główny użytkowy poziom wodonośny znajduje się w utworach trzeciorzędowych – w osadach miocenu i oligocenu. Występowanie wód zwykłych stwierdzono w warstwach wodonośnych utworów trzecio i czwartorzędowych, a łączna miąższość utworów wodonośnych sięga 200 – 300 m.

Generalnie wody podziemne powtarzają dział wód powierzchniowych. Spływają w kierunku północno – wschodnim do doliny Łyny. Wody najczęściej są pod ciśnieniem a zwierciadło stabilizuje się blisko lub powyżej powierzchni terenu.

W utworach czwartorzędowych poziom wodonośny ma charakter nieciągły, występuje na różnych głębokościach, często w formie soczew. Wodonośne piaski i żwiry zalegające między poziomami glin tworzą warstwy wodonośne o niewielkim zasięgu i różnej miąższości. Miąższość utworów wodonośnych w czwartorzędzie to przeważnie: 15 – 40 m. Pierwszy użytkowy poziom wodonośny występuje przeważnie na głębokościach: 30 – 60 m n.p.m., lokalnie na 10 – 30 m n.p.m. lub poniżej 100 m p.p.t.

Warunki hydrogeologiczne na większości gminy uznawane są za przeciętne. Wydajność eksploatacyjna studni jest rzędu 10 – 30 m³/h. Korzystne warunki hydrogeologiczne występują w centrum i w południowo – wschodniej części gminy. Wydajność eksploatacyjna studzien na tych terenach może sięgać: 30 – 70 m³/h.

Od dwóch lat na terenie gminy Dobre Miasto występuje susza hydrologiczna spowodowana długotrwałym okresem bez opadów atmosferycznych lub nieznacznym opadem w stosunku do średnich wieloletnich wartości, co spowodowało obniżenie poziomu wód gruntowych oraz obniżenie poziomu wody w naturalnych i sztucznych zbiornikach wodnych.

Warunki glebowe

Na powierzchni gminy przeważają utwory nieprzepuszczalne i słaboprzepuszczalne, stąd infiltracja wód opadowych jest utrudniona, a zasilanie w dużej mierze odbywa się przez dopływ boczny z terenów sąsiednich. Na powierzchni zalegają głównie gliny zwałowe powstałe w czasie fazy pomorskiej, stadiału głównego, zlodowacenia północnopolskiego. Miejscami są to piaski i żwiry dolne i górne tej samej fazy. Na terenach na północ i wschód od Dobrego Miasta oraz w rejonie wsi: Barcikowo, Podleśna, Kabikiejmy i na południe od wsi Cerkiewnik brak izolacji eksploatowanej warstwy wodonośnej od powierzchni.

Na terenie gminy największe powierzchnie zajmują gliny zwałowe oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe (sandry).

Przewaga glin zwałowych występuje w zachodniej i południowo – wschodniej części gminy. Są to gliny brązowe lub brązowo – szare, na ogół silnie ilaste i wapniste.

W rejonie Piotraszewa (północno – zachodnia część gminy) występuje glina w frakcji ilastej tzw. „glinoił”, o zabarwieniu czerwonym, tworząca prawdopodobnie pokrywę ilastą na typowej glinie zwałowej.

W środkowej i północno – wschodniej części gminy w przewadze występują piaski i żwiry wodnolodowcowe, których akumulacja związana była z odpływem wód sprzed czoła lądolodu fazy pomorskiej. Tworzą one rozległy sandr Ornety otaczający od południa Wzniesienia Górskie. Jest to typ sandru „podpartego” otoczonego od południa i wschodu wysoczyzną zbudowaną z glin zwałowych.

Obszary chronione, pomniki przyrody, strefy ciszy

Obszary chronionego krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu jest formą [ochrony przyrody](#). Obszary takie zajmują rozleglejsze tereny niż [parki krajobrazowe](#) i obejmują pełne jednostki środowiska naturalnego takie jak doliny rzeczne, kompleksy leśne, ciągi wzgórz, pola wydmore, torfowiska. Podstawą prawną ochrony przyrody w Polsce jest [Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku](#).

Na terenie gminy Dobre Miasto znajdują się następujące obszary chronionego krajobrazu ustanowione Rozporządzeniem Nr 54 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 10 listopada 2005r., w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego:

- Ø „**Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Łyny**” – znajduje się na terenie gminy Dobre Miasto i Jeziorany,
- Ø „**Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny**” – znajduje się na terenie gmin: Świątki, Dobre Miasto, Dywity, Jonkowo, Barczewo i Gietrzwałd.

Pomniki przyrody

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno – pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się

indywidualnymi cechami wyróżniającymi je wśród innych tworów, a w szczególności sędziwe drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, jary, głązy narzutowe, jaskinie.

TABELA NR 1 Pomniki przyrody w gminie Dobre Miasto

Jednostka administracyjna	Pomniki przyrody
Obszar miejski	Pojedyncze drzewa: <ul style="list-style-type: none"> • Nr 765 – Lp obw. 260 cm, wys. 24 m, • Nr 766 – Lp obw. 230 cm, wys. 24 m, • Nr 767 – Lp obw. 405 cm, wys. 25 m.
Obszar wiejski	Pojedyncze drzewa: <ul style="list-style-type: none"> • Nr 18 – So obw. 310 cm, wys. 30 m, • Nr 19 – Db obw. 320 cm, wys. 28 m, • Nr 882 – 2 Bk obw. 350 cm i 310 cm, wys. 34 m • Nr 883 – Św obw. 326 cm, wys. 40 m, • Nr 886 – So obw. 332, wys. 34 m, • Nr 887 – Db obw. 380, wys. 42 m. Fragment alei: <ul style="list-style-type: none"> • Nr 771 – 777 – 4 Lp o obw. 170 – 440 cm i wys. 18 – 24 m, 2 Js obw. 245 i 250 cm, wys. 25 m, Kl obw. 170 cm, wys. 16 m.

Źródło: Program ochrony środowiska powiatu olsztyńskiego.

Inne formy ochrony

Ø Strefy ciszy

Na podstawie art. 16, ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Rada Powiatu w Olsztynie podjęła Uchwałę w sprawie wprowadzenia zakazu używania motorowych jednostek pływających na jeziorach i rzekach Powiatu Olsztyńskiego. Na terenie gminy Dobre Miasto strefą ciszy objęte jest **jezioro Limajno**.

Ø Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000

Przez obszar gminy przebiega korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym, którego osią jest rzeka Łyna. Strefa ekologicznego korytarza rzeki Łyny wprowadzona została postanowieniem miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Dywity i gminy Dobre Miasto. Obejmuje tereny wzdłuż rzeki Łyny o szerokości ok. 100 – 500 m. na terenie korytarza obowiązuje zakaz lokalizacji wszelkich obiektów z wyjątkiem służących turystyce wodnej i urządzeń technicznych służących ochronie wód.

Na terenie gminy Dobre Miasto w korytarzu ekologicznym obowiązuje zakaz lokalizacji obiektów uciążliwych wymagających strefy ochrony sanitarnej powyżej 50 m z wyjątkiem urządzeń komunalnych i oczyszczalni ścieków.

Sytuacja demograficzna

Liczbę ludności z uwzględnieniem zabudowy, oraz wieku mieszkańców obrazują poniższe tabele.

TABELA NR 2 Ludność gminy Dobre Miasto z uwzględnieniem rodzaju zabudowy

Jednostka administracyjna	Typ zabudowy	Ilość budynków	Liczba mieszkańców
Obszar miejski	Wielorodzinna	181	7 410
	Jednorodzinna	696	3 519
Obszar wiejski	Wielorodzinna	41	997
	Jednorodzinna	144	1 130
	Zagrodowa	832	3 396

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście – 2006r.

TABELA NR 3 Ludność gminy Dobre Miasto z uwzględnieniem wieku

Jednostka administracyjna	Ogółem	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
Dane na dzień 30.03.2006 r.				
Gmina	5 607	1 245	3 711	651
Miasto i Gmina	16 532	3 1960	11 329	2 007
Dane na dzień 31.12.2005 r.				
Gmina	5 652	1 299	3 707	646
Miasto i Gmina	16 586	3 318	11 309	1 959
Dane na dzień 30.06 2005 r.				
Gmina	5 639	1 263	3 719	657
Miasto i gmina	16 603	3 241	11 373	1 989

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście

Infrastruktura techniczna gminy

Ø Drogi

Przez obszar gminy przebiega jedna droga krajowa Nr 51. Do dróg wojewódzkich zaliczono: Nr 507 Dobre Miasto – Orнета, Nr 530 Dobre Miasto – Ostróda, Nr 593 Miłakowo – Dobre Miasto – Jeziorany.

TABELA NR 4 Wykaz dróg powiatowych i gminnych (w mieście i poza miastem) na terenie gminy Dobre Miasto

Drogi powiatowe (gmina)	Ulice miejskie	Ulice powiatowe	Drogi gminne
1364 N Prasłity – Rogiedle – utwardzona od drogi 507 do końca wsi Prasłity 1358 N Piotraszewo – Gronowo – nieutwardzona 1415 N Prasłity – Mawry do drogi Nr 1356 N – utwardzona 1364 N Prasłity – Smolajny – utwardzona 1447 N Dobre Miasto – Swobodna – Kłódka – utwardzona do Swobodnej 1428 N od drogi Nr 51 Kłódka – Cerkiewnik – Różynka – utwardzona tylko do Cerkiewnika	ul. Artylerzystów ul. Bema ul. Chodkiewicza ul. Chłopickiego ul. Cmentarna ul. Dąbrowskiego ul. Długa ul. Gdańska ul. Górna ul. Grudziądzka ul. Kilińskiego ul. Kochanowskiego ul. Kolejowa ul. Konopnickiej ul. Kościuszki	ul. Łużycka ul. Garnizonowa	Piotraszewo – Smolajny Prasłity – Łęgno Prasłity – Nowa Wieś Mała Bzowiec – Łęgno Bzowiec – Gniewanowo Nowa Wieś Mała – Głotowo Głotowo – przez miejscowość Głotowo – Swobodna Głotowo – Knopin Swobodna – dookoła jeziora Cerkiewnik – do drogi powiatowej Knopin – Barcikowo Stary Dwór do drogi gminnej Stary Dwór do drogi zakładowej Kłódka – Kabikiejmy Dolne

1449 N Olsztyn – Tuławki – Dobre Miasto – utwardzona 1451 N Orzechowo – Sętał – nieutwardzona 1418 N Dobre Miasto – Suryty – 650 m asfaltu na terenie Dobrego Miasta	ul. Krótka ul. Lotników ul. Malczewskiego ul. Mickiewicza ul. Norwida ul. Ogrodowa ul. Pionierów ul. Piechurów ul. Pl. 1-go Sierpnia ul. Poniatowskiego ul. Poprzeczna ul. Pułaskiego ul. Reja ul. Reymonta ul. Saperów ul. Sienkiewicza ul. Sierakowskiego ul. Słoneczna ul. Słowackiego ul. Sowińskiego ul. Sucharskiego ul. Sułkowskiego ul. Świerczewskiego ul. Traugutta ul. Tuwima ul. Ułańska ul. Warszawska ul. Wybickiego ul. Zientary – Malewskiej ul. Zwycięstwa		Kabikiejmy Dolne – Kabikiejmy Barcikowo – Kabikiejmy Kabikiejmy Dolne – Sętał Kabikiejmy do drogi powiatowej Nowe Włóki – Kabikiejmy Podleśna – Plutki Podleśna – Międzyzylesie Jesionowo – Frączki Jesionowo – Plutki Orzechowo – Frączki Orzechowo – Kochanówka
--	--	--	---

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście

Ø Sieć wodociągowa

Wg danych Banku Hydro na terenie gminy są 54 wiercenia o zatwierdzonych zasobach kategorii B, które tworzą tylko 23 ujęcia wody. Największe ujęcie w gminie – na terenie Dobrego Miasta to zespół 10 studni, o łącznej wydajności 166 m³/h. Az 20% otworów to ujęcia trzeciorzędowe, przy czym większość z nich ujmuje wodę z osadów mioceńskich. W miejscowości Smolajny wody z osadów czwarto i trzeciorzędowych ujmowane są łącznie.

Jednostką organizacyjną zajmującą się eksploatacją systemów wodociągowych i kanalizacyjnych jest **Zakład Usług Wodnych Sp. z o.o., ul. Jeziorańska 18, 11-040 Dobre Miasto.**

Część ludności zaopatruje się w wodę z lokalnych sieci wodociągowych i publicznych ujęć wody. Własne ujęcia wody i urządzenia wodociągowe posiadają gospodarstwa uspołecznione, fermy hodowlane, osiedla mieszkaniowe i ośrodki wypoczynkowe. Ujęcia wody znajdują się w Dobrym Mieście, Knopinie, Smolajnach, Urbanowie, Barcikowie, Jesionowie, Łęgnie, Piotraszewie, Praslitach i Cerkiewniku. W rolnictwie indywidualnym większość ludności zaopatruje się w wodę z przydomowych studni kopanych i wierconych. Na koloniach wsi znacznie oddalonych od zwartej zabudowy, mieszkańcy zaopatrują się w wodę ze studni kopanych lub wierconych. Procent zwodociągowania gminy Dobre Miasto wynosi ok. 95% (teren miasta i zwarta zabudowa wsi). Obecnie gmina Dobre Miasto przystąpiła do zwodociągowania zabudowy kolonijnej na terenie gminy. W pojedynczych gospodarstwach znacznie oddalonych od zwartej zabudowy wsi, gdzie ekonomicznie nieuzasadniona jest budowa sieci wodociągowej, wykonano badania geofizyczne w celu sprawdzenia głębokości występowania warstw wodonośnych. W gospodarstwach, gdzie podano głębokość zalegania warstw zawodnionych, pewnych do ujęcia wody do 30 m p.p.t., zostaną odwiercone studnie głębinowe.

Ø Sieć kanalizacyjna

Mieszkańcy miasta korzystają z kanalizacji komunalnej. Ścieki odprowadzane są do wysokosprawnej, mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków o przepustowości 3 300 m³/dobę, zlokalizowanej w Kosyniu. Do obszaru gminy który został skanalizowany należą wsie: Urbanowo, Cerkiewnik, Swobodna, Knopin, Kunik, częściowo Jesionowo i Smolajny. .

Ø Ciepłownictwo

Na terenie Gminy Dobre Miasto działalność związaną z zaopatrzeniem w ciepło prowadzi **Zakład Energetyki Ciepłej Spółka z o.o., ul. Olsztyńska 19, 11-040 Dobre Miasto.**

Główną działalnością przedsiębiorstwa ZEC Sp. z o.o. jest przesył i dystrybucja ciepła zakupionego z ciepłowni, będącej własnością firmy PRATERM S.A. Warszawa, reprezentowaną przez PEC Lidzbark Warmiński (o parametrach 135/70 C), za pomocą własnych sieci ciepłowniczych. Moc zamówienia w PEC wynosi 8,846 MW.

Sieci te można podzielić następująco:

- sieć magistralna o średnicy 200 mm: w technologii kanałowej 2,4 km, napowietrzna 1 km, preizolowana 0,2 km;

- sieć rozdzielcza i przyłącza: w technologii kanałowej 3,5 km, preizolowana 0,4 km.

Sieciami tymi dostarczane jest ciepło na potrzeby ogrzewania mieszkań i instytucji (grupy odbiorców A1/1, A1/2).

ZEC kupuje również ciepło z sieci będącej własnością firmy PEC Lidzbark Warmiński, zajmując się jedynie dystrybucją (grupy odbiorców A1/1 i A1/2).

Węzły ciepłownicze wymiennikowe wszystkie będące własnością ZEC Sp. z o.o. wyposażone są w regulatory pogodowe, wszystkie opomiarowane.

ZEC posiada łącznie 7 źródeł ciepła zasilanych gazem GZ 50:

- Źródło 1 – Kotłownia Garnizonowa 17 – 0,024 MW (90/70°C), sprawność 92%, rok budowy 1997;
- Źródło 2 – Kotłownia Garnizonowa 7 – 0,094 MW (90/70°C), sprawność 92%, rok budowy 1998;
- Źródło 3 – Kotłownia Górna 1 – 0,340 MW (90/70°C), sprawność 93%, rok budowy 1998;
- Źródło 4 – Kotłownia Garnizonowa 9c – 0,450 MW (90/70°C), sprawność 92%, rok budowy 1990. W kwietniu 2000 roku kotłownia została zmodernizowana z kotłowni węglowej;
- Źródło 5 – Kotłownia Garnizonowa 20 – 0,708 MW (90/70°C), sprawność 92%, rok budowy 1995;
- Źródło 6 – Kotłownia Wojska Polskiego 22 – 0,144 MW (90/70°C), sprawność 92%, rok budowy 2002;
- Źródło 7 – Kotłownia Malczewskiego 8 – 1,44 MW (90/70°C), sprawność 94%, rok budowy 1998;

Ø Zaopatrzenie w energię elektryczną

Gmina jest całkowicie zelektryfikowana. Rezerwy mocy szacuje się na 14 MGW.

Inne czynniki mające wpływ na gospodarkę odpadami

Gmina Dobre Miasto posiada dobre warunki do rozwoju wszystkich form wypoczynku i lecznictwa klimatycznego oraz rekreacji. Warunki te tworzą: zachowane dziedzictwo kulturowe, bogata historia regionu, unikatowe stanowiska archeologiczne, dogodne położenie, wybitne walory krajoznawcze, z zachowanymi naturalnymi krajobrazami oraz znaczny odsetek lasów i wód powierzchniowych. Rozwój turystyki i agroturystyki jest jednym z podstawowych kierunków rozwoju gminy.

Prognoza liczby mieszkańców

Z przeprowadzonych analiz wyprowadzono prognozę liczby ludności do roku 2010, po 2005 r. przy znacznym saldzie ujemnym migracji wewnętrznych i ustaleniu przyrostu naturalnego na stałym poziomie liczba ludności gminy osiągnie ustalony pułap ok. 16 920 osób w 2010 roku. Nieznaczne przesunięcia nastąpią w strukturze ludności wg ekonomicznych grup wieku.

TABELA NR 5 Ilość ludności ogółem stale zamieszkującej obszar w przekroju czasowym

Jednostka administracyjna	Rodzaj obszaru	1995r.	2000r.	2005r.	2010r.	2015r.
Gmina Dobre Miasto	Miejski	11 241	10 690	10 934	11 200	11 400
	Wiejski	5 363	5 365	5 652	5 720	5 800

Zródło: dane z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście – 2006r.

ANALIZA AKTUALNEGO STANU GOSPODARKI ODPADAMI

Zgodnie z treścią art. 3 ustawy o *odpadach*, **odpady komunalne** są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Tak więc odpady komunalne powstają w:

- Ø gospodarstwach domowych,
- Ø obiektach infrastruktury takich jak: handel, usługi, szkolnictwo, obiekty turystyczne,
- Ø obiektach działalności gospodarczej i wytwórczej.

Rodzaj, ilość i źródła powstawania odpadów

Bilans odpadów komunalnych

Z uwagi na fakt, że w Polsce nie jest prowadzona ewidencja wytwarzanych odpadów komunalnych (poza sprawozdawczością firm zajmujących się wywozem odpadów) – dla potrzeb niniejszego planu ustalono bilans odpadów powstających w sektorze komunalnym w oparciu o dane wskaźnikowe zawarte w Krajowym (KPGO), Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami (WPGO) i Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami (PPGO).

Wskaźniki charakterystyki ilościowej odpadów komunalnych są wprost proporcjonalne do liczby mieszkańców i zależą od miejsca zamieszkania (wieś, miasto).

Według danych na koniec 2005 roku, na terenie Gminy Dobre Miasto zamieszkiwało 16 586 mieszkańców.

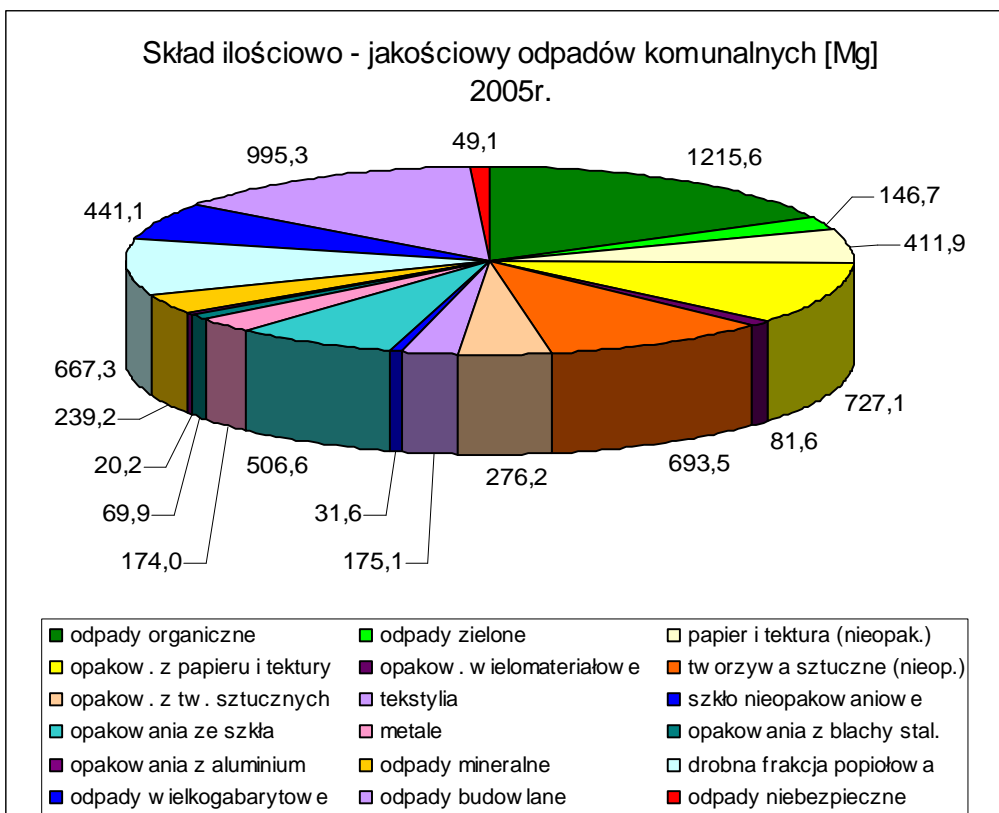
W **TABELI NR 6** zamieszczono bilans wytwarzanych odpadów komunalnych w analizowanej **gminie** – stan istniejący na rok 2005 (w podziale na 18 strumieni odpadów komunalnych). Bilansu dokonano w oparciu o wskaźniki generowania strumieni odpadów komunalnych wg KPGO.

TABELA NR 6 Bilans odpadów komunalnych w Gminie Dobrze Miasto w 2005 r. w podziale na 18 strumieni odpadów [Mg]

Lp.	Strumień odpadów komunalnych	Ilości odpadów komunalnych wytworzone w gminie w 2005 r. [Mg]
1	Odpady organiczne	1 215,6
2	Odpady zielone	146,7
3	Papier i tektura (nieopakowaniowe)	411,9
4	Opakowania z papieru i tektury	727,1
5	Opakowania wielomateriałowe	81,6
6	Tworzywa sztuczne (nieopakowaniowe)	693,5
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	276,2
8	Tekstyli	175,1
9	Szkło (nieopakowaniowe)	31,6
10	Opakowania ze szkła	506,6
11	Metale	174,0
12	Opakowania z blachy stalowej	69,9
13	Opakowania z aluminium	20,2
14	Odpady mineralne	239,2
15	Drobna frakcja popiołowa	667,3
16	Odpady wielkogabarytowe	441,1
17	Odpady budowlane	995,3
18	Odpady niebezpieczne	49,1
RAZEM:		6 921,9

Źródło: obliczenia własne

RYСУNEK NR 2 przedstawia skład ilościowo-jakościowy [Mg] odpadów komunalnych wytwarzanych w 2005r. na terenie analizowanej gminy (w podziale na 18 strumieni odpadów).

**Rys.
nr 2.**

Skład ilościowo – jakościowy odpadów [Mg].

Z uwagi, iż na terenie analizowanej **gminy** nie wykonywano badań ilościowo-jakościowych wytwarzanych tu odpadów, w niniejszym Planie przyjęto do obliczeń wskaźniki emisji odpadów wg KPGO (Mon. Pol. z 2003r., Nr 11, poz. 159).

W **TABELI NR 7** zamieszczono bilans odpadów komunalnych w analizowanej **gminie** w 2005r. w podziale na odpady: biodegradowalne, opakowaniowe, wielkogabarytowe, budowlane, niebezpieczne (wchodzące w strumień odpadów komunalnych), pozostałe do składowania.

TABELA NR 7 Bilans odpadów komunalnych dla **GMINY DOBRE MIASTO** 2005r. w podziale na odpady: biodegradowalne, opakowaniowe, wielkogabarytowe, budowlane, niebezpieczne, do składowania

Lp.	Wyszczególnienie	Obszar miejsko – wiejski [Mg]
1	Odpady biodegradowalne	2 501,3
2	Odpady opakowaniowe	1 681,6
3	Odpady wielkogabarytowe	441,1
4	Odpady budowlane	995,3
5	Odpady niebezpieczne z grupy odpadów komunalnych	49,1
6	Pozostałe do składowania	1 253,5
RAZEM:		6 921,9

Źródło: obliczenia własne

Zestawienie bilansowe w **TABELI NR 7** z wyszczególnieniem ww. odpadów wykonano z uwagi na, zaprezentowane w dalszej części niniejszego opracowania, działania planistyczne w gospodarce odpadami komunalnymi, uwzględniające (wg KPGO i WPGO oraz PPGO) problem konieczności: odzysku i unieszkodliwiania odpadów ulegających biodegradacji, odzysku substancji, materiałów i energii z odpadów, odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych, wydzielenia odpadów wielkogabarytowych, budowlanych ze strumienia odpadów komunalnych i ich zagospodarowania oraz wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych i ich unieszkodliwiania. Zestawienie takie daje obraz ilości aktualnie wytwarzanych (wg wskaźników) ww. odpadów, dla których konieczne będzie podjęcie odpowiednich (wyszczególnionych w dalszej części niniejszego opracowania) planistycznych działań, w celu spełnienia obowiązujących i przewidywanych wymogów przepisów prawnych w gospodarce odpadami.

Komunalne osady ściekowe

Ilość komunalnych osadów ściekowych poddawanych poszczególnym procesom odzysku i unieszkodliwiania na terenie analizowanej **gminy** stan na 2005r. - przedstawia

TABELA NR 8.

TABELA NR 8 Zestawienie ilościowe **komunalnych osadów ściekowych** z oczyszczalni ścieków - **GINA DOBRE MIASTO** – stan na 2006r. [Mg]

Jednostka organizacyjna	Ilość osadów		
	Ilość osadów wytworzonych	Ilość osadów do odzysku	Ilość odpadów do składowania
		[Mg]	
Gmina Dobre Miasto	117	117 (rolniczo)	-

Zródło: dane z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście – 2006r.

Inne odpady

Ø Wraki samochodowe

Wraki samochodów zawierają złom stalowy, ale także: zużyte oleje, płyny chłodnicze, zużyte akumulatory, zużyte opony, szkło i tworzywa sztuczne. Większość tych elementów można odzyskać z odpadów jako surowiec wtórny.

Materiały przeznaczone do recyklingu stanowią około 85% masy wraku samochodowego. Należą do nich przede wszystkim:

- złom stalowy,
- zużyte opony i guma,
- oleje i niezużyte resztki paliwa,
- szkło,
- płyny hamulcowe i chłodnicze.

Materiały nienadające się do recyklingu stanowią pozostałe około 15% masy całego wraku samochodowego. Można do nich zaliczyć np. pianki poliuretanowe, dla których brak jest odpowiedniej technologii odzysku lub unieszkodliwiania, zanieczyszczona guma, masy tłumiące hałas, niektóre rodzaje tworzyw (np. izolacje kabli elektrycznych).

W województwie warmińsko – mazurskim istnieje 20 – 30 zakładów zajmujących się złomowaniem samochodów. Obecnie w Polsce nie istnieje rejestr, w którym odnotowano by liczbę złomowanych rocznie pojazdów, strukturę wiekową parku samochodowego.

Ø Opony

W celu eliminacji lub ograniczenia ilości odpadów składowanych na składowisku (lub porzuconych w środowisku) mogą być wykorzystane różnorodne metody i techniki gospodarki tymi odpadami. Z dotychczasowych badań i doświadczeń wynika, że wycofane z eksploatacji opony mogą być wykorzystane poprzez:

- bieżnikowanie,
- zagospodarowanie całych opon,
- wykorzystanie produktów z przeróbki mechanicznej i chemicznej,
- spalanie z wykorzystaniem energii.

W kraju istnieją możliwości techniczne do realizacji poszczególnych kierunków odzysku zużytych opon (np. zakłady rozdrabniające gumę i wytwarzające regranulat, cementownie przystosowane do spalania zużytych opon), ale podmioty gospodarcze zajmujące się recyklingiem opon mają duże trudności z pozyskaniem tego odpadu, ze względu na brak systemu zbiórki zużytych opon.

Unieszkodliwianiem i zbieraniem zużytych opon zajmują się min. następujące firmy:

- PPHU „ABBA – EKOMED” Toruń,
- PUHP AMBIT Sp. z o.o. Białystok,
- PH „Mirpol” Białystok,
- PPHU „ARTEX” Sp. z o.o. Białystok,
- „REMEX” Sp. z o.o. Białystok.

Ø *Akumulatory i baterie*

Źródłem akumulatorów wielkogabarytowych są przede wszystkim środki transportu. Akumulatory samochodowe stanowią odpad niebezpieczny. Średnia trwałość akumulatora waha się w granicach 3 – 5 lat i zależy głównie od intensywności eksploatacji i przebiegu pojazdu.

Zużyte akumulatory są nabywane od ich użytkowników poprzez sieć skupu (sklepy motoryzacyjne, stacje paliw, stacje obsługi, bazy transportowe, zakłady mechaniczne) w ramach tzw. opłaty depozytowej.

Baterie i akumulatory małogabarytowe nie są przetwarzane, gdyż w kraju brak jest odpowiedniej technologii.

Powstające w tej podgrupie odpady są w większości odpadami niebezpiecznymi, z wyjątkiem odpadów:

- o kodzie 16 06 04 – baterie alkaliczne (z wyłączeniem 16 06 03)
- o kodzie 16 06 05 – inne baterie i akumulatory.

Zbiórkę baterii małogabarytowych prowadzi REBA Organizacja Odzysku S.A., (www.reba.pl) która bezpłatnie dostarcza pojemniki do zbiórki ww. odpadów w sklepach, szkołach, urzędach.

Unieszkodliwianiem baterii i akumulatorów zajmują się następujące firmy:

- „Przedsiębiorstwo Handlowe „Mirpol” Białystok,
- „Bartex” Sp. z o.o. Warszawa,
- Zakłady Akumulatorowe „Zap” Piastów.

Ø *Odpady zawierające azbest*

Specyficzne własności azbestu (odporność na: wysokie temperatury, działanie mrozu, działanie kwasów, substancji żrących a także elastyczność itp.), spowodowały, że stosowany był do produkcji szerokiej gamy wyrobów przemysłowych, w szczególności wyrobów budowlanych, które stanowią około 85% całości wytworzonych wyrobów. W związku z tym, najwięcej odpadów zawierających azbest powstanie w trakcie prac remontowo-budowlanych – wymiany pokryć dachowych oraz elewacji wykonanych z wyrobów azbestowo – cementowych.

Z informacji przekazanych przez Urząd Miejski w Dobrym Mieście wynika, że gmina przeprowadziła prace inwentaryzacyjne wyrobów zawierających azbest. Inwentaryzację pokryć dachowych w gminie Dobre Miasto (stan na grudzień 2005 r.) zawiera **ZAŁĄCZNIK NR 3**.

Rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom odzysku i unieszkodliwiania

Odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych

Na terenie gminy miejsko – wiejskiej Dobre Miasto prowadzi się selektywną zbiórkę surowców użytecznych od mieszkańców od 2003 roku. Na terenie gminy ustawionych jest 82 pojemników na plastik i szkło. W 2003 r. zebrano 34,19 Mg szkła i tworzyw sztucznych (PET).

Odzysk i unieszkodliwianie komunalnych osadów ściekowych

Funkcjonujące na terenie gminy 4 oczyszczalnie ścieków eksploatowane są przez Zakład Usług Wodnych Sp. z o.o. w Dobrym Mieście. Oczyszczalnie znajdują się na terenie miejscowości: Jesionowo, Kosyń, Smolajny, Urbanowo.

Powstałe skratki i osad ściekowy wywożone są do oczyszczalni w Kosoniu, gdzie są poddawane odwodnieniu na prasie filtracyjnej. Następnie osady zagospodarowywane są rolniczo.

Istniejące systemy zbierania odpadów

System gospodarki odpadami na terenie analizowanej gminy regulowany jest zarówno ogólnie obowiązującymi przepisami w ww. zakresie (m.in. Ustawa z 13.09.1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach /Dz.U. Nr 132, poz. 622/), jak również lokalnymi aktami prawnymi wydanymi na ich podstawie.

Sposób zbiórki odpadów w analizowanej **gminie** jest typowy dla warunków województwa oraz kraju i nie odbiega pod względem technicznym (stosowanych pojemników, samochodów) od standardów przyjętych w krajach Unii Europejskiej.

Na terenie analizowanego obszaru obsługą w zakresie zorganizowanego wywozu odpadów zmieszanych objętych jest około 100% mieszkańców miasta i 50% mieszkańców gminy. Selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest w oparciu o 40 zestawów .

System gospodarki odpadami w analizowanej gminie obejmuje:

- gromadzenie odpadów zmieszanych w pojemnikach: SM 110I
- gromadzenie odpadów segregowanych w pojemnikach HDS 1100I,
- wywóz odpadów od mieszkańców przez firmy wywozowe,
- transport odpadów samochodami specjalistycznymi,
- deponowanie odpadów komunalnych na składowisku gminnym w m. Łęgajny (gmina Barczewo).

TABELA NR 9 Ilość i rodzaj pojemników na odpady zmieszane w poszczególnych typach zabudowy na terenie gminy

Obszar	Typ zabudowy	Ilość budynków	Liczba mieszkańców	Rodzaj i typ pojemników	Ilość pojemników
Miejski	Wielorodzinna	181	7 410	1 100	85
	Jednorodzinna	669	3 519	110/30	1 260/60
Wiejski	Wielorodzinna	41	997	1100	21
	Jednorodzinna	144	1 130	110	150
	Zagrodowa	832	3 396		

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego

Firmy świadczące usługi w zakresie zbierania i transportu na terenie gminy dysponują następującą ilością i rodzajem sprzętu:

Ø Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Olsztyńska 19, 11-040 Dobre Miasto:

- ü Samochód ciężarowy MAN, rok produkcji 1996 – 1 sztuka,
- ü Samochód ciężarowy MAN, rok produkcji 2004 – 1 sztuka,
- ü Samochód ciężarowy Renault (HDS), rok produkcji 1985 – 1 sztuka,
- ü Samochód ciężarowy KAMAZ, rok produkcji 2001 – 1 sztuka,
- ü Ciągnik MTZ z przyczepą, rok produkcji 2004 – 1 sztuka,

Ø Zakład Usług Wodnych Spółka z o.o., ul. Jeziorańska 18, 11-040 Dobre Miasto:

- ü Beczkowóz asenizacyjny 1x 4 m³, rok produkcji 1985 – 1 sztuka,
- ü Beczkowóz asenizacyjny 1x 10 m³, rok produkcji 1985 – 1 sztuka,
- ü WUKO na podw. Mercedes MB-914, rok produkcji 1986 – 1 sztuka.

Na terenie gminy Dobre Miasto ustawionych jest 80 pojemników do selektywnej zbiórki odpadów (40 zestawów po 2 pojemniki w zestawie na szkło i plastik). 40 szt. pojemników HDS 1100 I ustawionych jest na terenie miejscowości gminnych, 40 szt. pojemników ustawionych jest na terenie miasta.

Rodzaj, rozmieszczenie oraz moc przerobowa instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Składowisko w m. Podleśna jest położone w odległości 1,2 km na południe od ww. miejscowości i ok. 10 km od Dobrego Miasta. Składowisko odpadów powstało na podstawie zatwierdzonego w 1983 r. pod względem urbanistycznym i architektonicznym planu realizacyjnego na budowę składowiska sanitarnego. Powierzchnia związana z funkcjonowaniem obiektu wynosi ok. 2,12 ha. Na etapie lokalizacji wykonano dokumentację warunków gruntowo – wodnych w rejonie składowiska. W świetle wykonanych badań i zebranych materiałów, lokalizację obiektu uznano za korzystną z powodu naturalnych warstw nieprzepuszczalnych stanowiących uszczelnienie obiektu w postaci niecki. Za korzystne uznano także następujące warunki: występowanie ok. 20 m warstwy glin pod 3 – 6 m warstwą utworów powierzchniowych, relatywnie głębokie występowanie zwierciadła użytkowej wody podziemnej, brak zabudowań i studni wierconych w strefie ochronnej składowiska.

Eksploatacja składowiska w miejscowości Podleśna została zakończona w maju 2005 r. W chwili obecnej trwają prace rekultywacyjne na podstawie projektu budowlanego rekultywacji składowiska z 2000r. i Decyzji Starosty Powiatu Olsztyńskiego Nr Dbm/18/00 z dnia 02.10.2000r.

TABELA NR 10 Charakterystyka składowiska odpadów na terenie miejscowości Podleśna

Gmina	Lokalizacja składowiska	Teren obsługiwany przez składowisko	Właściciel składowiska	Powierzchnia składowiska [ha]		Ilość mieszkańców obsługiwanych przez składowisko [osób]	Ilość dowożonych odpadów rocznie		Ilość odpadów nagromadz. [tys.m ³]	Pojemność do wykorzyst. [tys.m ³]	Przewidywany okres zakończenia eksploatacji	
				brutto	netto		[tys.m ³]	Mg			rok	ilość lat
Dobre Miasto	Podleśna	Gm. Dobre Miasto	Urząd Miejski Dobre Miasto	2,2	-	b.d.	11	-	180	b.d.	2005	-

Źródło: Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko – mazurskiego

Wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów.

Działalność w zakresie zbiórki odpadów stałych na terenie gminy Dobre Miasto prowadzi Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Olsztyńska 19, 11-010 Dobre Miasto, działalność w zakresie odbiórki nieczystości ciekłych prowadzi Zakład Usług Wodnych Sp. z o.o., ul. Jeziorańska 18, 11-040 Dobre Miasto.

Wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu oraz unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych

TABELA NR 11 Zestawienie odbiorców odpadów niebezpiecznych

ODBIORCA ODPADÓW	UWAGI
„ABBA EKOMED”, Poznańska 152; 87- 100 Toruń tel. 0- 56 654 70 71	unieszkodliwianie termiczne, mechaniczne, chemiczne, zestalanie, zeszkliwanie.
BIONIKA Sp. Z o.o. 85-082 Bydgoszcz , ul. Zygmunta Augusta 5	przeterminowane leki
„BIO- ECOLOGY SERVICES”, ul.Rzymowskiego 30; 02-697 Warszawa tel. 0- 22 647 39 45; fax 0- 22 647 06 84	termiczne, biodegradacja
„EKO- KRAK 2000” ul. Romanowicza2; 30-702 Kraków tel. 0- 12 423 50 63 fax 0- 12 412 35 89	termiczne (również rozpuszczalniki chlorowcoorganiczne)
„EKO-MED” ul. Dawida 2; 50-527 Wrocław tel. 0-71 73 29 01; fax 0-71 67 40 76	odkażanie odpadów szpitalnych
„EKO- NEUTRAL” ul. Obodrzycka 61; 61- 249 Poznań tel/ fax 0- 61 879 98 37	mechaniczne
„EKOPAL”, ul. Smolańska 3; 70- 026 Szczecin tel. 0- 91 483 67 54 fax 0- 91 482 20 04	termiczne

„EKO SERVICE” ul. Wał Miedzeszyński 870/5 ; 03-917 Wwa tel.0- 22 617 64 28 fax 0- 22 617 40 89	termiczne, biodegradacja
„EKOCEM” w Szczecinie, ul. Tkacka 9a; 90- 156 Łódź tel. 0- 42 678 43 64 fax 0- 42 630 22 04	termiczne, chemiczne
„EUROCOMA”, ul. Osiedle Orła Białego 74; 61-251 Poznań tel/fax 0-61 879 71 43	radioaktywne szpitalne, składowanie, obróbka osadów
„HANTPOL”, ul. Wynalazek 2; 02- 676 Warszawa tel./fax 0-22 857 40 23	biodegradacja
„INSBUD MONTANA”, ul. Sulejowska 55; 00-006 W-wa tel. 0-22 673 11 71; fax 0-22 673 11 73	neutralizacja azbestu
Instytut Metali Nieżelaznych, ul. Złotoryjska 194; 59- 220 Legnica tel.0-76 876 59 24; fax 0-76 876 69 65	chemiczne
Instytut Ochrony Roślin w Poznaniu Gliwicka 29; 44-153 Sośnicowice tel. 0-32 238 75 84; fax 0-32 238 75 03	termiczne unieszkodliwianie przetworzonych środków ochrony roślin
Instytut Przemysłu Organicznego, Annopol 6; 03- 236 Warszawa tel.0-22 811 12 31; fax 0-22 811 07 99	
„IZOPOL” ul. Gnieźnieńska 4; 88-340 Trzemeszno tel. 0-52 315 43 30; fax 0-52 315 60 17	deponowanie wyrobów azbestowych
Jednostka Ratownictwa Chemicznego, ul. Kwiatkowskiego 8; 33-101 Tarnów tel. 0-14 37 27 30	chemiczne
„MAYA” ul. Trakt Lubelski 131; 04-790 W-wa tel/fax. 0- 22 612 61 00 ;	unieszkodliwianie mechaniczne, odbiera światówki, lampy sodowe, rtęciowe
„MB RZESZÓW”, ul. Rejtana 10; 35- 310 Rzeszów	termiczne, biodegradacja
„ODCZYNNIKI” ul. Mełgiewska 18; 20- 234 Lublin tel. 0-81 746 23 59	chemiczne
„POLSKIE ODCZYNNIKI CHEMICZNE” Sowińskiego 11; 44-101 Gliwice tel. 0-32 31 20 81, fax 0-32 31 26 80	chemiczne
„PORT SERVICE” ul. mjr. H.Sucharskiego 75; 80-958 Gdańsk tel.0-58 343 79 77; fax 0-58 343 74 02	chemiczne, biodegradacja
„PRUSZKOW”, ul. B. Prusa 35; 05- 800 Pruszków tel. 0-22 758 64 81; fax 0-22 758 17 80	chemiczne
„RADMOR”, ul. Hutnicza 3; 81-215 Gdynia tel. 0-58 623 23 71	chemiczne
„ROKITA”, ul. Sienkiewicza 4; 56-120 Brzeg Dolny tel. 0-71 319 25 68; fax 0-71 319 23 34	chemiczne, termiczne
„SANSERW”, ul. Dąbrowszczaków 1; 80-374 Gdańsk	termiczne

tel. 0-58 553 07 71	
„SHIPCLEAR”, ul. 5 Lipca 32; 70-376 Szczecin tel. 0-91 484 35 90; fax 0-91 487 91 70	zużyte oleje, odpady lakiernicze, przeterminowane leki, rozpuszczalniki
„TUZAL”, ul. Morsztyna 7; 05-075 Wesola- Zielona K/Warszawy tel. 0-22 773 42 90; fax 0-22 773 48 08	termiczne, chemiczne, mechaniczne
„UGT”, ul. Polna 44/10; 00-635 Warszawa tel./fax 0-22 825 53 99	termiczne, mechaniczne „KKK”
UTIL ul. Plac Zygmunta Starego 4/2 05- 825 Grodzisk Mazowiecki tel/fax 0-22 755 61 29	odpady polakiernicze, przeterminowane kosmetyki i leki, świetlówki azbest itp
„WASTER”, ul. Malinowo II. 83-110 Tczew tel.0-90 50 98 46	termiczne
„WASTROL”, ul. Romana Maya 1; 61-371 Poznań tel/fax 0-61 874 10 07	termiczne
Zakład Utylizacyjny, ul. Reduta Żbik 5; 80-761 Gdańsk tel. 0-58 301 10 21 fax 0-58 301 24 51	termiczne, biodegradacja

Identyfikacja problemów w zakresie gospodarowania odpadami na terenie Gminy Dobre Miasto

Obecny system gospodarki odpadami na terenie Gminy Dobre Miasto można nazwać ekstensywnym ze względu na następujące fakty:

- brak systemu gromadzenia odpadów opakowaniowych, biodegradowalnych, niebezpiecznych, wielkogabarytowych, zużytego sprzętu AGD, odpadów elektronicznych, budowlanych,
- niedostatecznie zorganizowany system selektywnej zbiórki odpadów,
- brak sprawnego i spełniającego wymagania środowiskowe systemu unieszkodliwiania odpadów poprzez składowanie, odzysk lub kompostowanie,
- brak odpowiednich aktów prawa miejscowego określających obowiązki właścicieli nieruchomości w zakresie gospodarki odpadami.

Powyższe fakty, powszechne dla większości terenów wiejskich, w związku z realizacją ustawowych obowiązków gmin wymagają systematycznych zmian ukierunkowanych na:

- zapobieganie i minimalizację powstawania odpadów,
- poddawanie odzyskowi odpadów, których powstawania w danych warunkach techniczno – ekonomicznych nie da się uniknąć,
- unieszkodliwianie odpadów,
- bezpieczne dla zdrowia ludzkiego i środowiska składowanie odpadów, których nie da się z uwagi na warunki techniczno – ekonomiczne poddać odzyskowi bądź unieszkodliwić.

PROGNOZA ZMIAN W GOSPODARCE ODPADAMI

Odpady komunalne

Na ilość odpadów komunalnych wpływa liczba mieszkańców oraz zmiany jednostkowych wskaźników emisji odpadów, których trendy zmian wynikają głównie z przesłanek rozwoju gospodarczo – społecznego. Prognozę zmian wskaźników emisji odpadów wykonano w oparciu o dane i założenia zamieszczone w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami oraz Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami oraz Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami. Przyjęto w nich na najbliższe 12 lat „optymistyczny” wariant rozwoju sytuacji, który w przyszłości będzie kształtował skład odpadów.

Przewidywanie zmian składu strumienia odpadów opierało się, m.in. na następujących przesłankach:

- rozwój gospodarki będzie postępował bez większych załamań i struktura gospodarki będzie zbliżała się do gospodarki krajów zachodnioeuropejskich,
- rozwój gospodarczy, który powoli pociągał będzie za sobą wzrost zamożności społeczeństwa, spowoduje m.in. rozwój rynku prasowego, a to w konsekwencji wpłynie także na wzrost ilości papieru w odpadach,
- powoli następować będzie rozwój sieci gastronomicznej, w tym rozwój punktów zbiorowego żywienia w zakładach pracy, co spowoduje równocześnie „przemieszczanie się” odpadów spożywczych z dzielnic mieszkalnych do centrów miast; rozwojowi sieci gastronomii sprzyjać też będzie zmiana systemu pracy wzorowana na standardach zachodnich, czyli praca z przerwą na lunch,
- zakłada się, że przez najbliższe 5 lat, dominować będą postawy konsumpcyjne, wysoce „odpadogenne”, następnie zaś, stopniowo, coraz częściej obserwowane będzie się postawy proekologiczne, w których zawarty będzie również świadomy stosunek do problematyki odpadów; uwidoczni się to również m.in. spadkiem ilości tworzyw sztucznych przy równoczesnym zwiększeniu ilości szkła i wyrobów z drewna czy innych materiałów, przede wszystkim materiałów podatnych na recykulację (szkło) czy łatwo degradowalnych – jak papier czy drewno,
- po początkowym okresie stagnacji nastąpi rozwój budownictwa, w szczególności prac remontowo-budowlanych, co zaowocuje wzrostem ilości odpadów poremontowych (w tym gruzu),
- stopniowo będzie zwiększać się ilość mieszkańców korzystających z sieci gazowej, co będzie skutkowało zmniejszaniem się ilości wytwarzanych odpadów mineralnych i drobnej frakcji popiołowej.

Przedstawiony scenariusz rozwijał będzie się wolno, wobec czego założono też niewielkie – w skali rocznej – zmiany „emisji” poszczególnych składników, zmiany nie większe niż 3%.

Na podstawie KPGO, WPGO i PPGO zakłada się, że do 2006r. wszyscy mieszkańcy analizowanego obszaru powinni zostać objęci zorganizowanym systemem zbiórki odpadów komunalnych.

W **TABELI NR 12** zamieszczono dane dotyczące prognozowanej masy odpadów komunalnych do roku 2015.

TABELA NR 12 Prognozowana ilość odpadów komunalnych w **GMINIE DOBRE MIASTO** w latach 2006 – 2015 [Mg]

Rok	Ilość odpadów [Mg]
2006	7 104,6
2007	7 298,6
2008	7 500,0
2009	7 709,1
2010	7 955,9
2011	8 168,5
2012	8 396,5
2013	8 641,5
2014	8 903,5
2015	8 933,6

Źródło: prognoza emisji odpadów komunalnych do 2015r. - w oparciu o wskaźniki generowania strumieni odpadów komunalnych wg KPGO, z uwzględnieniem prognozy zmian tych wskaźników wg KPGO (Mon. Pol. z 2003r. Nr 11, poz. 159)

Komunalne osady ściekowe

Ze względu na rozbudowę systemu kanalizacji ściekowej w analizowanym mieście, produkcja osadów ściekowych będzie wzrastać, stąd wynika konieczność intensyfikacji prac w kierunku tworzenia infrastruktury przetwarzania osadów ściekowych i tworzenia popytu na osady przetworzone. Na terenie gminy Dobre Miasto gospodarka osadami nie jest do końca rozwiązana. Istnieje pilna potrzeba wdrożenia racjonalnej metody unieszkodliwiania i zagospodarowania osadów ściekowych, co wymagać będzie znacznych nakładów inwestycyjnych. Konieczne jest podjęcie działań umożliwiających higienizację i stabilizację osadów powstających w oczyszczalniach. Higienizacja osadów wapnem wiąże się z wyposażeniem oczyszczalni ścieków w specjalne urządzenia do magazynowania i dozowania wapna, dozowania odwodnionych osadów, mieszania osadów z wapnem w odpowiednich proporcjach i układu odbierającego mieszaninę osadu z wapnem. W Polsce nadal dominują biologiczne metody stabilizacji osadów tj. fermentacja beztlenowa prowadzona w zakresie temperatur mezofilnych oraz stabilizacja tlenowa w warunkach naturalnych. Alternatywą dla metod biologicznej stabilizacji osadów jest autotermiczna, termofitowa stabilizacja – ATSO, kompostowanie oraz metody termiczne m.in. wysokotemperaturowe suszenie.

CELE W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI DLA GMINY DOBRE MIASTO

Ochrona środowiska przed odpadami powinna być traktowana jako priorytetowe zadanie, ponieważ odpady stanowią źródło zanieczyszczeń wszystkich elementów środowiska. Podany powyżej cel ekologiczny do 2015 roku jest zgodny z celem nadrzędnym polityki ekologicznej państwa w odniesieniu do gospodarki odpadami (zapobieganie powstawaniu odpadów, odzysk surowców i ponowne wykorzystanie odpadów, bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów niewykorzystanych).

Cele na lata 2006 – 2010:

1. Objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców Gminy w 2006 roku.
2. Skierowanie w roku 2010 na składowiska do 75% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995).
3. Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych nie mniej niż 50% do roku 2010.
4. Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów wielkogabarytowych nie mniej niż 50% do roku 2010.
5. Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów budowlanych nie mniej niż 40% do roku 2010.
6. Osiągnięcie w poszczególnych latach zakładanych limitów recyklingu poszczególnych odpadów opakowaniowych:

Rodzaj opakowania	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Opakowania z tworzyw sztucznych	22%	25%	25%	25%	25%
Opakowania z aluminium	35%	40%	42%	42%	45%
Opakowania stalowe	18%	20%	25%	30%	35%
Opakowania z papieru i tektury	45%	48%	49%	50%	52%
Opakowania szklane	35%	40%	45%	50%	55%
Opakowania z drewna i tekstyliów	13%	15%	15%	15%	15%

Cele na lata 2010 – 2015:

1. Skierowanie w roku 2013 na składowiska nie więcej niż 50% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995).
2. Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych nie mniej niż 80% do roku 2015.
3. Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów wielkogabarytowych nie mniej niż 70% do roku 2015.
4. Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów budowlanych nie mniej niż 65% do roku 2015.
5. Osiągnięcie w poszczególnych latach zakładanych limitów recyklingu poszczególnych odpadów opakowaniowych:

Rodzaj opakowania	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Opakowania z tworzyw sztucznych	25%	25%	25%	25%	25%
Opakowania z aluminium	45%	45%	50%	50%	50%
Opakowania stalowe	40%	40%	45%	50%	50%
Opakowania z papieru i tektury	54%	56%	58%	60%	60%
Opakowania szklane	55%	55%	60%	60%	60%
Opakowania z drewna i tekstyliów	15%	15%	15%	15%	15%

Osiągnięcie powyższych celów wymagać będzie wielu działań, administracyjnych, organizacyjnych, inwestycyjnych oraz edukacyjnych, które doprowadzą do stanu, w którym:

1. Każde gospodarstwo domowe zostanie wyposażone w pojemnik do gromadzenia odpadów zmieszanych.
2. Każde gospodarstwo domowe będzie prowadzić selektywne gromadzenie odpadów w rozbiu na następujące frakcje:
 - odpady opakowaniowe (papier, opakowania szklane, metale, tworzywa sztuczne itp.)
 - odpady biologiczne,
 - odpady niebezpieczne,
 - odpady wielkogabarytowe,
 - odpady budowlane.
3. Gromadzone selektywnie przez mieszkańców frakcje odpadów będą umieszczane w pojemnikach, kontenerach ustawionych w „sąsiedztwie” lub też bezpośrednio w gospodarstwach domowych w tzw. systemie „u źródła”.
4. Jednostki organizacyjne posiadające odpowiednie zezwolenia na transport odpadów powinny z ustaloną częstotliwością odbierać zgromadzone przez mieszkańców różne frakcje odpadów i odwozić je do miejsc przeznaczenia.
5. Władze gminy powinny zapewnić możliwość składowania odpadów zmieszanych na odpowiednio urządzonym składowisku odpadów – wyposażonym w wagę brodzik dezynfekcyjny, system monitoringu i zabezpieczeń przed negatywnym wpływem odcieków ze składowiska.
6. Władze gminy zapewnią możliwość czasowego magazynowania odpadów opakowaniowych, odpadów niebezpiecznych (w specjalistycznych kontenerach), odpadów budowlanych i wielkogabarytowych oraz opon, olejów odpadowych, baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY SYTUACJI W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI

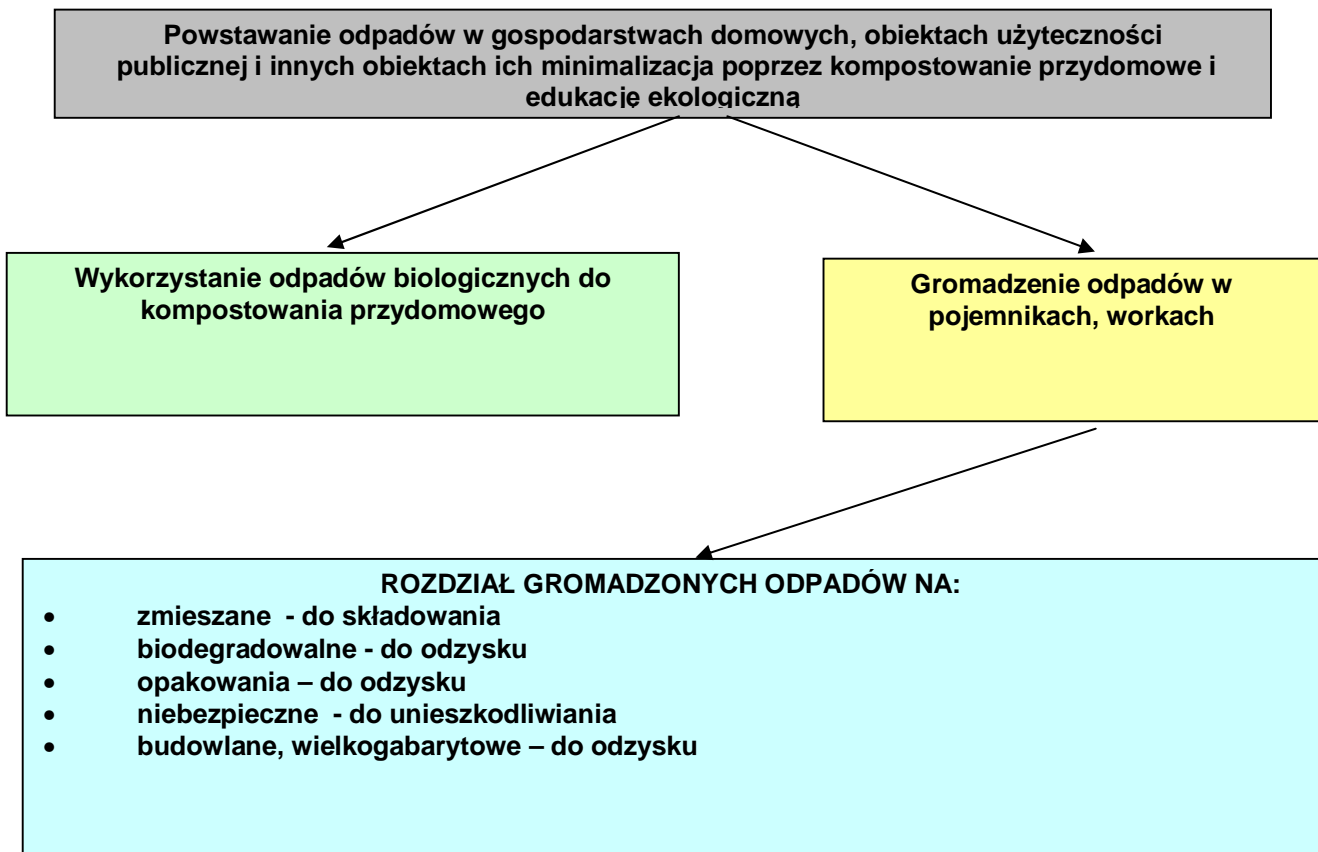
Zgodnie z przyjętymi celami Gminnego Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Dobre Miasto oraz po określeniu prognozy rodzajów i ilości odpadów wytwarzanych należy zaproponować konstrukcję Zintegrowanego Systemu Gospodarki Odpadami dla Gminy Dobre Miasto.

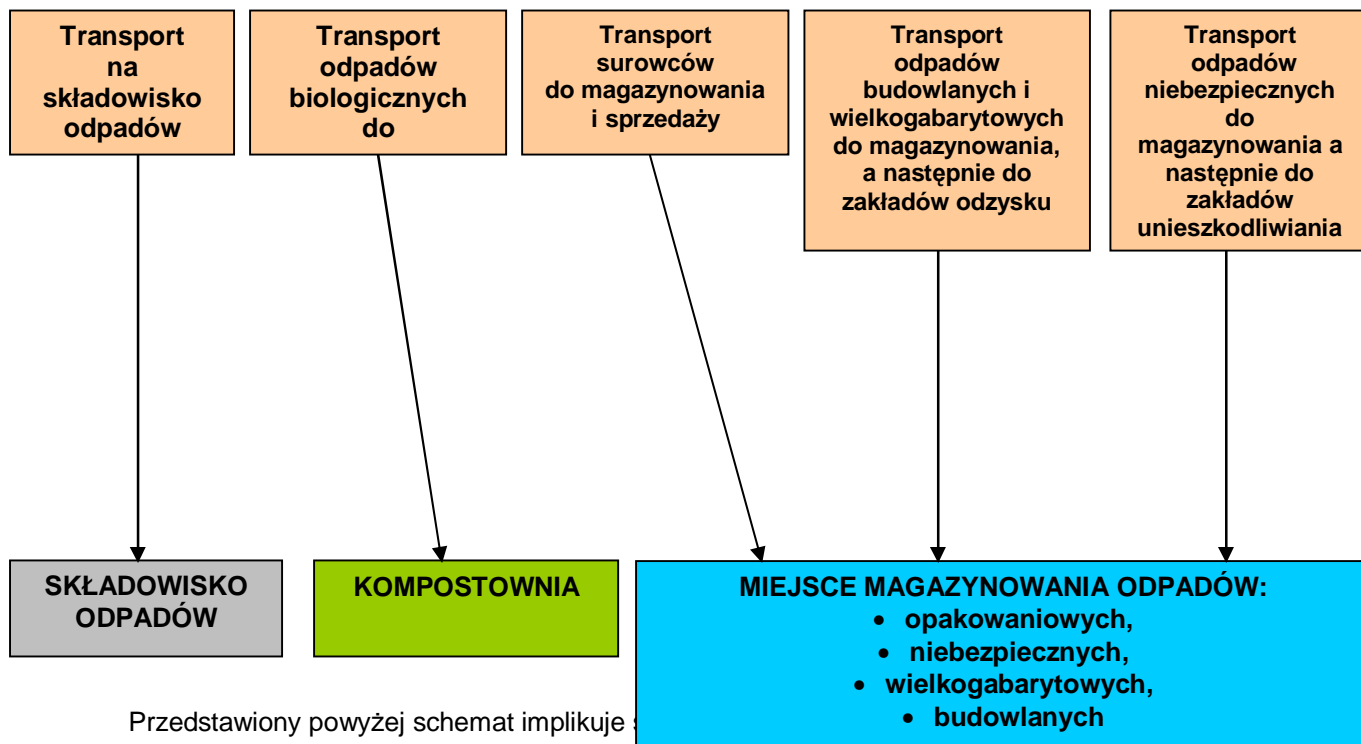
Zintegrowane systemy gospodarowania odpadami cechują się powiązaniem poszczególnych elementów w całość – pozwalając na bezpieczne dla zdrowia ludzkiego i środowiska unieszkodliwienie pozostałości (odpadów) powstających w związku z działalnością człowieka.

Na zintegrowane systemy składają się następujące zadania (elementy):

1. Prewencja i minimalizacja powstawania odpadów.
2. Gromadzenie i transport odpadów,
3. Unieszkodliwianie odpadów.

Tak więc docelowy schemat gospodarowania odpadami na terenie Gminy Dobre Miasto powinien wyglądać następująco:

Miasto:

1. Każde gospodarstwo domowe powinno zostać wyposażone w pojemnik do gromadzenia odpadów zmieszanych.
2. Każde gospodarstwo domowe powinno prowadzić selektywne gromadzenie odpadów w rozbiciu na następujące frakcje:
 - odpady opakowaniowe (papier, opakowania szklane, metale, tworzywa sztuczne itp.)
 - odpady biologiczne,
 - odpady niebezpieczne,
 - odpady wielkogabarytowe,
 - odpady budowlane.
3. Gromadzone selektywnie przez mieszkańców frakcje odpadów powinny być umieszczane w pojemnikach, kontenerach ustawionych w „sąsiedztwie” lub też bezpośrednio w gospodarstwach domowych w tzw. systemie „u źródła”.
4. Jednostki organizacyjne posiadające odpowiednie zezwolenia na transport odpadów powinny z ustaloną częstotliwością odbierać zgromadzone przez mieszkańców różne frakcje odpadów i odwozić je do miejsc przeznaczenia.
5. Władze gminy powinny zapewnić możliwość składowania odpadów zmieszanych na odpowiednio urządzonym składowisku odpadów – wyposażonym w wagę brodzik dezynfekcyjny, system monitoringu i zabezpieczeń przed negatywnym wpływem odcieków ze składowiska.
6. Władze gminy powinny zapewnić możliwość czasowego magazynowania odpadów opakowaniowych, odpadów niebezpiecznych w specjalistycznych kontenerach, odpadów budowlanych i wielkogabarytowych.

Prewencja i minimalizacja powstawania odpadów

Postęp cywilizacji, dynamiczny wzrost zaludnienia oraz konieczność zaspokajania coraz to większych potrzeb ludzi sprawia, iż masa odpadów narasta lawinowo. Konsumpcyjny styl życia oznacza zużywanie wielkich ilości artykułów jednorazowego użytku oraz opakowań. Opakowania, pod względem wagi, stanowią do 50 % odpadów wytwarzanych w gospodarstwach domowych. Liczba ta uzmysławia skalę problemu. Ze względu na edukacyjny charakter tego zadania jego szczegółowy opis znajduje się w załączeniu (**ZAŁĄCZNIK NR 1**).

Na terenie gminy Dobre Miasto przewiduje się zbiórkę odpadów zmieszanych w pojemnikach SM 110 I (zabudowa jednorodzinna i zagrodowa) oraz pojemnikach 1100I (zabudowa wielorodzinna i obiekty użyteczności publicznej), odbiór i transport na składowisko poprzez firmę wywozową działającą na analizowanym terenie.

Natomiast zbiórka odpadów segregowanych odbywać się będzie przy zastosowaniu pojemników 1100I ustawionych w gniazdach. Następnie po zebraniu odpowiedniej partii wysyłkowej transportowane będą do utworzonego poprzez Warmiński Związek Gmin i dwie gminy Olsztynek i Jonkowo Rejon Gospodarki Odpadami w Rudnie k/Ostródy, a tam przygotowywane do odbioru przez dalszych recyklerów.

W chwili obecnej odpady pochodzące z terenu gminy Dobre Miasto odbierane i transportowane są przez Gminny Zakład Komunalny na składowisko gminne w m. Łęgajny (gmina Barczewo).

Gromadzenie i transport odpadów komunalnych

Gromadzenie i transport odpadów zmieszanych

Gromadzenie odpadów w miejscu powstawania stanowi pierwsze ogniwo systemu ich usuwania i unieszkodliwiania. Usuwanie odpadów z mieszkań oraz sposób ich przechowywania na terenie nieruchomości mają znaczący wpływ na czystość i stan sanitarny osiedli, a tym samym na poziom życia mieszkańców. Gromadzenie odpadów powinno stanowić etap krótkotrwały i przejściowy.

Dla warunków klimatycznych Polski za **optymalną częstotliwość wywozu** przyjmuje się:

- dla centrów usługowo – handlowych – codziennie,
- dla budownictwa zwartego i osiedlowego – 2 razy w tygodniu,
- dla budownictwa jednorodzinnego – 1 raz w tygodniu,
- dla budownictwa zagrodowego (rozproszonego) – 1 raz w miesiącu.

Odpady gromadzi się w różnego rodzaju i wielkości zbiornikach przenośnych, przetaczanych lub przesypanych oraz w workach plastikowych. Korzystanie ze zbiorników stałych ze względów sanitarnych oraz technicznych jest niedopuszczalne.

Wszystkie gospodarstwa domowe na terenie Gminy Dobre Miasto mają być objęte zorganizowanym systemem gromadzenia, transportu i unieszkodliwiania odpadów zmieszanych do końca 2006 roku. Planowane jest wyposażenie gospodarstw indywidualnych w pojemniki SM 110 przez Gminę, co pozwoli obniżyć koszty usług świadczonych przez firmy wywożące odpady zmieszane.

Według danych z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście z 2006 r. roku na terenie Gminy Dobre Miasto funkcjonuje 1 672 gospodarstw domowych. Tak, więc do pełnego zaspokojenia potrzeb w zakresie gromadzenia odpadów komunalnych zmieszanych w zabudowie jednorodzinnej niezbędnych jest 1 672 pojemników typu SM 110 litrów. W związku z tym, że gmina posiada już 1 410 szt. pojemników SM 110l oraz 106 szt. pojemników 1100l, należy zaplanować zakup 262 pojemników SM 110 litrów. Natomiast zabudowę wielorodzinną na terenie gminy należałoby doposażyć w pojemniki 1 100l w ilości 116 szt. Koszty związane z zakupem pojemników SM 110 l wyniosą 262 szt. x 95,00 PLN = **24 890,00 PLN** oraz pojemników HDS 1 100 l wynoszą 116 szt. x 992,00 PLN = **115 072,00 PLN**.

Łączne koszty związane z zakupem pojemników wyniosą więc **139 962,00 PLN**.

Do obsługi wyżej opisanych pojemników niezbędne jest posiadanie odpowiedniego środka transportowego wyposażonego w system załadunku i rozładunku. Firma zajmująca się zbiórką i transportem odpadów wyposażona jest w pojazdy odpowiadające normom.

Posiadanie odpowiedniego sprzętu do gromadzenia i transportu odpadów komunalnych zmieszanych nie gwarantuje osiągnięcia zamierzonego celu. Koniecznym jest podjęcie następujących dodatkowych działań:

- Systematyczne podnoszenie poziomu świadomości na temat szkodliwości niekontrolowanego pozbywania się odpadów poprzez ich spalanie w piecach CO lub na powierzchni ziemi oraz wyrzucania ich w miejscach do tego nie przeznaczonych,
- Opracowanie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Dobre Miasto i podjęcie odpowiedniej uchwały Rady Miasta w celu jego zatwierdzenia
- Opracowanie i wdrożenie Zarządzeń Burmistrza Miasta Dobre Miasto w zakresie uzyskiwania zezwoleń na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części
- Opracowanie i wdrożenie ewidencji:
 - ü zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej,
 - ü przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej,
 - ü umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w celu kontroli wykonywania przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku na terenie gmin.

Dla realizacji ww. zadań wskazane jest podjęcie następujących przedsięwzięć:

- Opracowanie, druk lub wykorzystanie istniejących ulotek i plakatów dotyczących zagrożeń ze strony odpadów i ich dystrybucja poprzez sołtysów,
- Podanie do publicznej wiadomości nazw firm posiadających odpowiednie pozwolenia na transport i unieszkodliwianie odpadów na terenie gminy,

- Planowanie i realizacja rozwiązań kompleksowych, zintegrowanych, uwzględniających wszystkie wytwarzane odpady możliwe do wspólnego zagospodarowania.

Gromadzenie i transport odpadów opakowaniowych

Najsukuteczniejszą, a zarazem najtrudniejszą formą selektywnej zbiórki odpadów jest zbiórka „u źródła”, tj. indywidualna zbiórka na każdej posesji. Zaletą tej formy jest otrzymanie czystych, jednorodnych odpadów, wadą duża liczba zbiorników lub worków foliowych i rozbudowany system transportu. Selekcja „u źródła” jest formą elastyczną, umożliwiającą stopniowe dochodzenie do coraz bardziej precyzyjnego selekcionowania.

Aby móc w pełni określić ilości i rodzaje pojemników, kontenerów do gromadzenia poszczególnych frakcji odpadów opakowaniowych należy wziąć pod uwagę następujące elementy:

- rodzaj zabudowy,
- ilość odpadów,
- częstotliwość wywozu odpadów.

Na terenie Gminy Dobre Miasto będą gromadzone i transportowane następujące odpady opakowaniowe:

- papier i tektura,
- opakowania szklane (białe i kolorowe),
- tworzywa sztuczne,
- opakowania aluminiowe,
- opakowania stalowe,
- opakowania wielomateriałowe (kartoniki po sokach, mleku).

Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 października 2005 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami opakowaniowymi (Dz. U. 219, poz. 1 858) określa szczegółowy sposób postępowania z odpadami opakowaniowymi.

- Ø odpady opakowaniowe z papieru zbiera się do pojemników w **kolorze niebieskim**, oznakowanych napisem „PAPIER”, wykonanych z materiałów trudnopalnych, zabezpieczonych przed zwilgoceniem, w obiektach użyteczności publicznej dopuszcza się zbieranie odpadów opakowaniowych z papieru do pojemników wykonanych z tektury falistej, worków papierowych lub worków z tworzyw sztucznych;
- Ø odpady opakowaniowe ze szkła (z wyłączeniem ampułek) zbiera się do dwóch rodzajów pojemników:
 - ü szkło bezbarwne do pojemników w **kolorze białym**, oznakowanych napisem „SZKŁO BEZBARWNE”,
 - ü szkło kolorowe do pojemników w **kolorze zielonym**, oznakowanych napisem „SZKŁO KOLOROWE”.
- Ø odpady opakowaniowe z metali i tworzyw sztucznych oraz odpady opakowaniowe wielomateriałowe zbiera się do pojemników w **kolorze żółtym**, oznakowanych napisem „METALE, TWORZYWA SZTUCZNE” wykonanych z materiałów trudnopalnych.

Na terenie gminy Dobre Miasto przewiduje się kontynuowanie systemu selektywnej zbiórki w oparciu o pojemniki HDS 1100I ustawione w gniazdach. Każde gniazdo powinno być wyposażone w dwa pojemniki HDS 1100I na szkło i plastik. Jeden zestaw obsługiwać powinien 200 mieszkańców. W związku z powyższym do sprawnego funkcjonowania systemu gromadzenia odpadów segregowanych niezbędne jest posiadanie 35 zestawów („gniazd”) na terenie gminy i 8 zestawów na terenie miasta. Łącznie do obsługi w zakresie gromadzenia odpadów opakowaniowych z terenu miasta i gminy niezbędnych jest posiadanie 43 zestawów. Tak, więc łącznie w skład jednego zestawu wchodzi 2 pojemniki. Łączna ilość pojemników typu HDS 1100 wyniesie 86 sztuk. Koszt zakupu ww. pojemników to 2 szt. x 992,00 PLN x 43 zestawów = **85 312,00 PLN.**

Gromadzenie odpadów opakowaniowych w obiektach użyteczności publicznej, sklepach, przedsiębiorstwach oparte będzie na modelowanych pojemnikach typu HDS 1100 litrów. Pojemniki te oprócz roli podstawowej pełnić również będą funkcję edukacyjną promując selektywne zbieranie odpadów wśród mieszkańców, jak też turystów odwiedzających teren gminy Dobre Miasto. W związku z powyższym do sprawnego funkcjonowania systemu gromadzenia odpadów opakowaniowych niezbędne jest posiadanie 34 zestawów.

Tak, więc łącznie w skład jednego zestawu wchodzi 2 pojemniki. Łączna ilość pojemników typu HDS 1100 wyniesie 68 sztuk. Koszt zakupu ww. pojemników to 2 szt. x 992,00 PLN x 34 zestawów = **67 456,00 PLN.**

Gromadzenie i transport odpadów niebezpiecznych

W analizowanej gminie przewiduje się utworzenie Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON) - poprzez wydzielenie terenu i ustawienie kontenerów dla potrzeb gromadzenia i czasowego przetrzymywania wyselekcjonowanych odpadów niebezpiecznych lub toksycznych, takich jak: akumulatory, baterie, opakowania po farbach i lakierach, środki ochrony roślin, świetlówki, zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierające odpady niebezpieczne – od mieszkańców, przeterminowane odczynniki chemiczne - ze szkół niższego szczebla – bez ponoszenia opłat, natomiast odpłatnie (na zasadzie usługi) od małych i średnich przedsiębiorstw.

Zgromadzone w kontenerach odpady niebezpieczne, pakowane w razie potrzeby w dodatkowe mniejsze pojemniki lub worki foliowe, wywożone będą, m.in.: do zakładów przetwórczych, na składowiska odpadów niebezpiecznych lub do zakładów unieszkodliwiania (tj. spalarnie itp.).

Wprowadzenie pełnego systemu gromadzenia i transportu odpadów niebezpiecznych występujących w odpadach komunalnych na terenie Gminy Dobre Miasto pozwoli na uzyskanie następujących efektów w poszczególnych latach:

TABELA NR 13 Planowany odzysk odpadów niebezpiecznych na terenie **GMINY DOBRE MIASTO** – 2006 – 2015r. [Mg/rok]

WYSZCZEGÓLNIENIE:	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem niebezpieczne:	49,3	49,5	49,7	49,9	50,1	50,3	50,5	50,6	50,8	51,0
do składowania	38,5	35,2	31,8	28,4	25,1	21,4	17,7	13,9	10,2	10,2
do odzysku	10,9	14,4	17,9	21,4	25,1	28,9	32,8	36,7	40,6	40,8

Źródło: Obliczenia własne

W celu zachęcenia mieszkańców do selektywnego gromadzenia odpadów niebezpiecznych i dostarczania ich do GPZON należy prowadzić permanentną edukację ekologiczną oraz w regulaminie utrzymania porządku i czystości na terenie Gminy Dobre Miasto zawrzeć odpowiednie zapisy mówiące o konieczności pozbywania się odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych jedynie na terenie Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych.

Gromadzenie i transport odpadów biodegradowalnych

Zgodnie z przyjętymi celami gminnego planu gospodarki odpadami dla Gminy Dobre Miasto jest skierowanie w roku 2010 na składowiska do 75% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995) oraz w roku 2013 do 50% całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995).

W poniższej tabeli określono ilości odpadów biodegradowalnych w poszczególnych latach na terenie Gminy Dobre Miasto oraz wskazano ilości tychże odpadów, które muszą być poddane procesom odzysku:

TABELA NR 14 Planowany recykling odpadów biodegradowalnych na terenie **GMINY DOBRE MIASTO** – 2006 – 2015r. [Mg/rok]

WYSZCZEGÓLNIENIE:	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem biodegradowalne:	2 574,4	2 651,3	2 732,7	2 812,1	2 907,5	2 980,4	3 058,0	3 140,5	3 228,1	3 239,2
max. ilość do składowania	1 587,7	1 568,5	1 530,3	1 472,9	1 434,6	1 281,6	1 128,6	956,4	899,0	899,0
ilość uniesz. odp. Zielonych	52,6	60,1	66,3	74,2	82,8	93,9	105,4	117,2	129,2	129,6
ilość uniesz. odp. opakow.	348,5	396,1	422,2	449,2	480,1	511,2	544,5	580,1	618,4	620,5
dodat. konieczny recykl.	585,6	626,6	714,0	815,8	910,0	1 093,7	1 279,6	1 486,8	1 581,5	1 590,1

Źródło: Obliczenia własne

Aby osiągnąć limity ilości odpadów biodegradowalnych poddawanych procesom odzysku należy umożliwić mieszkańcom Gminy Dobre Miasto prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji.

Na terenach zabudowy jednorodzinnej nie planuje się oddzielnego systemu gromadzenia odpadów biodegradowalnych. Należy dążyć do minimalizacji powstawania tychże odpadów poprzez ich kompostowanie przydomowe. Ci właściciele nieruchomości, którzy jednak będą chcieli pozbywać się bioodpadów będą musieli we własnym zakresie zakupić odpowiednie pojemniki i opłacić koszty ich opróżniania.

Gromadzenie i transport odpadów wielkogabarytowych

ODPADY WIELKOGABARYTOWE (stare meble, maszyny, urządzenia z łazienek, kuchni /wanny, zlewy/, wraki pojazdów itp.) wymagają oddzielnego systemu gromadzenia i transportu.

Odpady te powinny być przewożone do utworzonego punktu ich demontażu na

terenie najbliższego Regionalnego, bądź gromadzone czasowo na terenie Gminnego Punktu Gromadzenia Odpadów. Część z tych odpadów można po demontażu wykorzystać jako surowce wtórne (m.in. złom, tworzywa sztuczne, szkło).

Na terenie Gminy Dobre Miasto 1 raz w kwartale odbywać się będzie zbiórka odpadów wielkogabarytowych od mieszkańców. Powinni oni być wcześniej poinformowani o terminach odbioru ww. odpadów.

Należy również umożliwić mieszkańcom zamówienie płatnej usługi odbioru odpadów wielkogabarytowych na telefon.

Odpady wielkogabarytowe mieszkańcy mogą również dowozić własnymi środkami transportu do Gminnego Punktu Gromadzenia Odpadów.

Do odbioru gromadzonych odpadów wielkogabarytowych służyć mogą samochody ciężarowe (ciągniki rolnicze) wyposażone w odpowiednie przyczepy oraz obsługą składającą się z kierowcy i 2 pracowników.

Wprowadzenie pełnego systemu gromadzenia i transportu odpadów wielkogabarytowych występujących w odpadach komunalnych na terenie Gminy Dobre Miasto pozwoli na uzyskanie następujących efektów w poszczególnych latach:

TABELA NR 15 Planowany odzysk odpadów wielkogabarytowych na terenie **GMINY DOBRE MIASTO**– 2006 – 2015r. [Mg/rok]

WYSZCZEGÓLNIENIE:	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem wielkogabarytowe:	442,9	444,8	446,7	447,7	450,4	451,9	453,4	455,0	465,5	458,0
do składowania	327,8	302,5	276,9	250,7	225,2	203,4	181,4	159,2	136,9	137,4
do odzysku	115,2	142,3	169,7	197,0	225,2	248,6	272,1	295,7	319,5	320,6

Źródło: Obliczenia własne

Gromadzenie i transport odpadów budowlanych

Gromadzeniem i transportem odpadów budowlanych z miejsc ich powstawania zajmować się będą:

- wytwórcy tych odpadów tj. firmy budowlane, osoby prawne prowadzące prace remontowe;
- specjalistyczne firmy zajmujące się zbiórką, transportem odpadów.

Zgromadzone odpady budowlane będą kierowane na teren Gminnego Punktu Gromadzenia Odpadów zlokalizowanego na terenie gminy, a następnie po odpowiednim ich przygotowaniu kierowane będą do przesypywania warstw odpadów na składowisku, do naprawy dróg lokalnych, a potem do RGO w Rudnie k/Ostródy.

Wprowadzenie pełnego systemu gromadzenia i transportu odpadów budowlanych występujących w odpadach komunalnych na terenie Gminy Dobre Miasto pozwoli na uzyskanie następujących efektów w poszczególnych latach:

TABELA NR 16 Planowany odzysk odpadów budowlanych na terenie **GMINY DOBRE MIASTO**– 2006 – 2015r. [Mg/rok]

WYSZCZEGÓLNIENIE:	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem budowlane:	1 058,5	1 125,6	1 197,1	1 270,9	1 353,9	1 447,5	1 547,9	1 655,2	1 769,8	1 775,6
do składowania	846,8	844,2	838,0	826,1	812,2	796,1	773,9	744,8	707,9	710,2
do odzysku	211,7	281,4	359,1	444,8	541,4	651,4	773,9	910,3	1 061,9	1 065,3

Źródło: obliczenia własne

Odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych

Kompostowanie odpadów biodegradowalnych

Kompostowanie jest biotermicznym procesem przerobu odpadów biologicznych, w którym do rozkładu substancji organicznych wykorzystuje się pracę drobnoustrojów. Im zawdzięczamy naturalne procesy tworzenia się gleb pozwalające na rozwój życia roślinnego. Kompostowanie odpadów jest, więc w najszerszym ujęciu naśladownictwem procesów występujących w przyrodzie. Przez rozwiązania techniczne procesy te intensyfikujemy, stwarzając optymalne warunki dla przemian metabolicznych.

Na terenie Gminy Dobre Miasto, kompostowanie przydomowe będzie głównym sposobem wdrożenia systemu kompostowania. Ponadto, na terenie Gminnego Punktu Gromadzenia Odpadów przewidziano 2 kontenery na odpady biodegradowalne, które w momencie uruchomienia kompostowni na składowisku w Rudnie włączone zostaną w obieg systemu gospodarki odpadami. W razie opóźnień związanych z realizacją inwestycji związanych z budową i uruchomieniem stacji segregacji odpadów i kompostowni na składowisku w Rudnie, na terenie Gminnego Punktu Gromadzenia Odpadów będzie istniała możliwość prowadzenia kompostowania w systemie pryzmowym odpadów biodegradowalnych.

Unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych

Na terenie Gminnego Punktu Zagospodarowania Odpadów Niebezpiecznych zaleca się przygotowanie odpowiedniego miejsca spełniającego wymagania ochrony środowiska do czasowego gromadzenia odpadów niebezpiecznych pochodzących od gospodarstw domowych – baterie, akumulatory, przeterminowane lekarstwa itp. Może to być odpowiednio zagospodarowany teren, bądź mobilny punkt zlokalizowany, np. przy stacji paliw. Zużyte baterie, tonery zbierane będą przy pomocy pojemników ustawionych w placówkach handlowych i usługowych, placówkach oświatowych. Przeterminowane leki zbierane są i będą w pojemnikach umieszczonych w aptekach. Zgromadzone odpady

niebezpieczne na terenie GPZON dostarczane będą do wyspecjalizowanych zakładów unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.

Na terenie GPZON może zostać ustawiony kontener specjalistyczny typu EKO-SKŁAD ESS z pełnym wyposażeniem:

- pojemnik ATB na zużyte akumulatory,
- pojemnik LSTRB na zużyte świetlówki
- pojemnik na zużyte baterie,
- beczki atestowane z odejmowanym wiekiem do opakowań po środkach ochrony roślin, farbach i lakierach, lekarstwach itp.

TABELA NR 17 Koszt budowy i wyposażenia Gminnego Punktu Zagospodarowania Odpadów Niebezpiecznych

Lp.	Nazwa dostawy/usługi	Koszt jednostkowy	Koszt całkowity [PLN]	Źródła finansowania
1	Zakup kontenerów typu EKO-SKŁAD ESS do czasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych wraz z instalacją elektryczną i wyposażeniem: <ul style="list-style-type: none"> • pojemnik ATB na zużyte akumulatory, • pojemnik LSTRB na zużyte świetlówki • pojemnik na zużyte baterie, • beczki atestowane z odejmowanym wiekiem 	37.100,00	37.100,00	Środki własne Gmin uczestniczących w budowie GPGO, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW

Składowanie

odpadów

Wywóz odpadów z terenu Gminy Dobre Miasto od początku czerwca 2005 r. odbywa się na składowisko w Łęgajnach (gm. Barczewo) przez firmę wywozową. Eksploatacja składowiska w miejscowości Podleśna została zakończona w maju 2005 r. Koszty poniesione na rekultywację składowiska wynosiły od czerwca do grudnia 2005 r. – 34 031 zł, od stycznia do czerwca 2006 r. – 34 031 zł. Rekultywację biologiczną składowiska należy prowadzić bardzo konsekwentnie z obserwacją zachodzących

procesów osiadania i zmiany mikrorzeźby terenu.

Gmina Dobre Miasto docelowo będzie wozić odpady zmieszane na składowisko w Rudnie k/Ostródy, które to składowisko stanowi element Regionu Gospodarki Odpadami (zgodnie z założeniami WPGO).

W poniższej tabeli przedstawiono ilości odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania w kolejnych latach.

TABELA NR 18 Planowana ilość odpadów komunalnych do składowania na terenie **GMINY DOBRE MIASTO** [Mg/rok]

WYSZCZEGÓLNIENIE:	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
OGÓŁEM do składowania	1 778,1	1 880,9	1 985,6	2 103,3	2 232,2	2 359,4	2 494,9	2 639,6	2 793,5	2 803,1

Zródło: Obliczenia własne

Likwidacja „dzikich” wysypisk

Zgodnie z danymi z UM w **gminie Dobre Miasto** istnieją miejsca systematycznego nielegalnego składowania odpadów. Koszty poniesione na rekultywację „dzikich” składowisk na terenie gminy wyniosły:

- w roku 2003 – 2000 zł,
- w roku 2004 – 6000 zł,
- w roku 2005 – 2500 zł,
- do czerwca 2006 r. – 500 zł.

Miejsca nielegalnego składowania odpadów mają negatywny wpływ na środowisko, tym bardziej, że mogą się na nich znajdować niebezpieczne odpady budowlane (np. płyty azbestowe, resztki farb i lakierów, oleje), odpady z rzemiosła (np. oleje) i opakowania po pestycydach. Istotne jest, aby nie dopuszczać do powstawania nowych punktów nielegalnego składowania odpadów. Wysypiska te należy zrehabilitować w systemie otwartym, uprzednio wybrać i przetransportować do unieszkodliwienia lub zagospodarowania ww. odpady.

HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ I INSTYTUCJE ODPOWIEDZIALNE ZA ICH REALIZACJĘ

Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2006–2010 oraz instytucje odpowiedzialne za ich realizację - zamieszczono w **TABELI NR 19**.

Harmonogramy szczegółowe realizacji przedsięwzięć w sektorze komunalnym na lata 2006 – 2010 i 2011 – 2015 wraz z podaniem kosztów zadań w poszczególnych latach, jednostek odpowiedzialnych za realizację i źródeł finansowania zadań – podano w **rozdziale 8** niniejszego opracowania.

TABELA NR 19 Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2006 – 2010 - **GMINA DOBRE MIASTO**

Zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Lata	Źródła finansowania	Rodzaj zadania
Zbiórka odpadów				
Opracowanie pakietów edukacyjnych	UM Organiz. Pozarząd.	2006 - 2010	środki własne, środki pomocowe, fundusze ochrony środowiska	A
Wyposażenie w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów 100 % mieszkańców. Wyposażenie domów jednorodzin. w kompostowniki.	UM właściciele posesji	2006 - 2010	środki własne, środki pomocowe, fundusze ochrony środowiska	A
Wyposażenie w pojemniki do odpadów zmieszanych 100% mieszkańców	UM	2006	środki własne, środki pomocowe, fundusze ochrony środowiska	A
Organizowanie systemu zbiórki odpadów komunalnych: - wielkogabarytowych – poziom odzysku na 2007r. – 32 % - budowlanych – poziom odzysku na 2007r. – 25% ilości ww. odpadów wytwarzanych	UM	2006 - 2010	środki własne, fundusze pomocowe, fundusze ochrony środowiska	A
Utworzenie systemu zbiórki odpadów komunalnych niebezpiecznych				
Utworzenie 1 GPZON. Organizowanie zbiórki odpadów komunalnych niebezpiecznych – na poziomie w 2007r. – 29 % ilości odpadów powstających.	UM	2006 - 2010	środki pomocowe, fundusze ochrony środowiska, środki własne	A
Składowanie odpadów				
Rekultywacja składowiska odpadów w m. Podleśna	UM	2006 - 2010	środki własne, środki pomocowe, fundusze ochrony środowiska	A
Wdrażanie systemu recyklingu odpadów w tym opakowań i odpadów biodegradowalnych				
Organizowanie systemu zbiórki odpadów komunalnych: - opakowaniowych – odzysk i recykling poszczególnych strumieni tych odpadów w latach 2006 – 2010 wg poziomów z rozporządzenia MŚ* - biodegradowalnych – odzysk i recykling – na poziomie – w 2007r. – 36 % z ilości wytworzonych w 2007r., a maksymalna ilość do składowania biodegradowalnych - w 2007r. (82 % ilości wytworzonej w 1995r.)	UM Organizacje Odzysku Firmy Komercyjne	2006 - 2010	środki własne, środki pomocowe, fundusze ochrony środowiska	A
Opracowanie i aktualizacja Gminnego Planu Gospodarki Odpadami				
Opracowanie i aktualizacja, konsultacje, opiniowanie i uchwalenie Gminnego Planu Gospodarki Odpadami na kolejny okres (2008-2011)	UM	2007- 2008	środki własne, fundusze ochrony środowiska	A

- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z 29 maja 2003r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych (Dz.U. 2003r., Nr 104, poz. 982)
- UM – Urząd Miejski, SP – Starostwo Powiatowe

PRZYPISY:

A: Zadania własne: przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków budżetowych i pozabudżetowych, będących w dyspozycji **gminy**.

B: Zadania koordynowane: pozostałe przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska i racjonalnym użytkowaniem zasobów naturalnych, które będą finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla centralnego, bądź instytucji działających na terenie **gminy**, ale podległych bezpośrednio organom centralnym.

C: Zadania finansowane ze środków przedsiębiorstw.

KOSZTY REALIZACJI PLANU GOSPODARKI ODPADAMI – SPOSOBY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADAŃ

Szacunkowe koszty eksploatacyjne planowanego systemu gospodarki odpadami

Wycenę kosztów eksploatacji planowanego systemu gospodarki odpadami komunalnymi oparto na wskaźnikach kosztorysowych zawartych w KPGO (Monitor Polski 2003r., Nr 11, poz. 159). Wspomniane wskaźniki odnoszą się do jednostkowych mas powstających odpadów [zł / Mg].

Koszt funkcjonowania planowanego systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla analizowanej **gminy** na lata 2004-2007 i 2015r. zamieszczono w **TABELI NR 20**.

TABELA NR 20 Szacunkowy koszt funkcjonowania planowanego dla **GMINY DOBRE MIASTO** systemu gospodarki odpadami obejmujący okres 4 lat 2006 – 2010r. i 2015r. (w tys. zł).

Wyszczególnienie		lata:	2006	2007	2008	2009	2015
Odpady biodegradowalne	zbiórka, wywóz, odzysk i unieszkodliwianie		121,26	130,47	148,24	169,09	326,74
Odpady wielkogabarytowe	zbiórka, wywóz, odzysk i unieszkodliwianie		27,64	34,16	40,74	47,28	76,94
Odpady budowlane	zbiórka, wywóz, odzysk i unieszkodliwianie		35,99	47,84	61,05	75,82	181,11
Odpady niebezpieczne	zbiórka, wywóz, odzysk i unieszkodliwianie		8,68	11,49	14,32	17,15	32,62
Składowanie	zbiórka, wywóz i składowanie		668,72	654,57	645,64	633,79	527,25
RAZEM (tys. zł)			862,29	878,53	909,99	942,94	1 144,66

Źródło: obliczenia własne wg wskaźników kosztorysowych zawartych w KPGO

- przedstawione w tabeli koszty zbierania obejmują: koszty związane z postawieniem pojemników (nabycie/dzierżawa), konserwacją oraz ich regularnym opróżnianiem
- koszty unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych wyselekcjonowanych z komunalnych, zebranych od mieszkańców i ze szkół powinny być pokrywane z funduszy gminnych

Koszt funkcjonowania planowanego systemu gospodarki odpadami komunalnymi z uwzględnieniem wskaźników na jednego mieszkańca i na Mg odpadów dla analizowanej **gminy** w poszczególnych latach okresu 2006 – 2015r. przedstawiono w **TABELI NR 21**.

TABELA NR 21. Szacunkowy koszt funkcjonowania planowanego dla **GMINY DOBRE MIASTO** systemu gospodarki odpadami komunalnymi na lata 2006 – 2015r.

Rok	Koszty ogółem [tys. zł]	na 1 mieszkańca [zł / M]	na 1 Mg odpadów [zł / Mg]
2006	862,29	51,78	121,37
2007	878,53	52,54	120,37
2008	909,99	54,21	121,33
2009	942,94	56,04	122,31
2010	979,89	57,91	123,17
2011	1 018,12	59,97	124,64
2012	1 058,31	62,14	126,04
2013	1 101,82	64,48	127,50
2014	1 140,64	66,53	128,11
2015	1 144,66	66,55	128,13

Źródło: obliczenia własne wg wskaźników kosztorysowych zawartych w KPGO

Szacunkowe koszty inwestycyjne planowanego systemu gospodarki odpadami

Wycenę nakładów inwestycyjnych planowanego systemu gospodarki odpadami komunalnymi oparto na wskaźnikach kosztorysowych (wskaźniki jednostkowe na 1 Mg poszczególnych rodzajów odpadów) zawartych w KPGO (Monitor Polski 2003r., Nr 11, poz. 159).

Szacunkowe koszty inwestycyjne dla realizacji planowanego systemu zagospodarowania odpadów komunalnych analizowanej **gminy** do roku 2015 przedstawiono w **TABELI NR 22**.

TABELA NR 22 Sumaryczne koszty inwestycyjne systemów zagospodarowania poszczególnych strumieni odpadów komunalnych – **GMINA DOBRE MIASTO**, 2006 – 2015r. (tys. zł).

Wyszczególnienie	Sumaryczny koszt [tys. zł]
Odpady biodegradowalne	1 203,78
Odpady wielkogabarytowe	160,30
Odpady budowlane	958,80
Odpady niebezpieczne z grupy komunalnych	142,69
Składowanie odpadów	608,37
RAZEM:	3 073,94
RAZEM w przeliczeniu na jednego mieszkańca [zł / M]	178,72
RAZEM w przeliczeniu na Mg odpadów wytworzonych [zł / Mg]	344,09

Źródło: obliczenia własne wg wskaźników kosztorysowych zawartych w KPGO

Harmonogram uruchamiania środków finansowych i ich źródła

Szacunkowy koszt inwestycyjny zadań w gospodarce odpadami komunalnymi oraz koszt działań nieinwestycyjnych w **sektorze komunalnym** w latach: 2006 – 2010r. i 2011 – 2015r. - zawarto w **TABELI NR 23**.

TABELA NR 23. Szacunkowy koszt inwestycyjny zadań w gospodarce odpadami komunalnymi oraz koszt działań nieinwestycyjnych w **sektorze komunalnym – GMINA DOBRE MIASTO 2006 – 2015r.**

Lp.	Zadania	do 2010 [PLN]	do 2015 [PLN]	Źródła finansowania	Partnerzy
DZIAŁANIA INWESTYCYJNE					
PRIORYTET I.					
Systemowe rozwiązania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi opakowaniowymi, biodegradowalnymi, niebezpiecznymi, zmieszanyymi, budowlanymi, wielkogabarytowymi, zużyтым sprzętem AGD					
1.	Lokalizacja i wyposażenie Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON)	70 000,00	-	Środki własne Gmin uczestniczących w systemie, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZUO, Urząd Marszałkowski
2.	Doposażenie gospodarstw domowych (zabudowa jednorodzinna) w zasobniki do gromadzenia odpadów zmieszanych	24 890,00	-	Środki własne Gminy, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZUO, Urząd Marszałkowski
3.	Doposażenie zabudowy wielorodzinnej w zasobniki do gromadzenia odpadów zmieszanych	115 072,00	-	Środki własne Gminy, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZUO, Urząd Marszałkowski
4.	Doposażenie gospodarstw domowych (zabudowa jednorodzinna) pojemniki do gromadzenia odpadów opakowaniowych	85 312,00	-	Środki własne Gminy, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZUO, Urząd Marszałkowski
5.	Doposażenie zabudowy wielorodzinnej w pojemniki do gromadzenia odpadów segregowanych				
6.	Wyposażenie w pojemniki do segregacji odpadów opakowaniowych obiektów użyteczności publicznej	67 456,00	-	Środki własne Gminy, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZUO, Urząd Marszałkowski
7.	Rekultywacja składowiska w m. Podleśna	610 000,00	-	Środki własne Gminy, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski
RAZEM PRIORYTET I		972 730,00	-		
PRIORYTET II.					
Wdrożenie programu eliminacji azbestu					
9.	Inwentaryzacja odpadów azbestowych i zawierających azbest (do 2006 roku) wraz z opracowaniem Gminnego Planu Likwidacji Azbestu	5 000,00	-	Środki własne Gminy, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZUO, Urząd Marszałkowski
RAZEM PRIORYTET II		5 000,00	-		
KOSZTY INWESTYCYJNE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI NA TERENIE GMINY DOBRE MIASTO					
RAZEM		977 730,0	-		

DZIAŁANIA INWESTYCYJNE					
1.	Edukacja na rzecz ograniczania ilości wytwarzanych odpadów oraz ich segregacji	8 000,00	8 000,00	Środki własne Gminy, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Szkoły, NGO, mieszkańcy gminy, Starostwo Powiatowe, ZUO, Urząd Marszałkowski
2.	Propagowanie indywidualnego kompostowania odpadów organicznych powstających w gospodarstwach domowych i rolniczych	5 000,00	6000,00	Środki własne Gminy, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Szkoły, NGO, mieszkańcy gminy, Starostwo Powiatowe, ZUO, Urząd Marszałkowski

Sposoby finansowania, instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów

Koszty inwestycyjne

Zakres przewidywanych inwestycji obejmujących obiekty infrastruktury, maszyny i urządzenia stanowiące środki trwałe (samochody specjalistyczne, maszyny i urządzenia, pojemniki) powinien być przedmiotem studium wykonalności. Celem studium jest określenie realności wykonania zamierzonych przedsięwzięć zarówno pod kątem ich sfinansowania, jak i konsekwencji finansowych wdrożenia, a więc poziomu niezbędnych do pokrycia kosztów eksploatacji. Koszty inwestycji mogą być pokrywane z następujących źródeł:

- opłaty odbiorców usług - stanowią dość pewne źródło środków finansowych pod warunkiem, że ich poziom pozwala na pokrycie całości kosztów eksploatacyjnych i inwestycyjnych w skali roku;
- środki własne budżetów gmin - jest to najtańszy, bo bezzwrotny, dotacyjny środek finansowy; konieczne jest uwzględnienie tego typu wydatków w budżetach gmin, co powoduje konieczność wcześniejszego planowania (jesienią na kolejny rok);
- dotacje ze źródeł zewnętrznych - krajowych, głównie z narodowego i wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska; zagranicznych - mają znaczenie marginalne;
- pożyczki z funduszy celowych i kredyty preferencyjne - są podstawowym źródłem środków na inwestycje w dziedzinie ochrony środowiska w warunkach polskich. Pożyczek udziela Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz na zbliżonych zasadach fundusze wojewódzkie. Przedsięwzięcia finansowane przez NFOŚiGW muszą spełniać następujące kryteria:
 - zgodności z polityką ekologiczną państwa,
 - efektywności ekologicznej,
 - efektywności ekonomicznej,
 - uwarunkowań technicznych i jakościowych,
 - zasięgu oddziaływania,

- wymogów formalnych.

Samorządy mogą uzyskiwać pożyczki na pokrycie 70% kosztów zadania. Znaczna część pożyczki może zostać umorzona po zrealizowaniu inwestycji w planowanym terminie. Najniższe możliwe do uzyskania oprocentowanie wynosi 0,2 kredytu refinansowego.

Preferencyjne kredyty, bez możliwości umorzeń, oferuje np. Bank Ochrony Środowiska S.A. Pożyczki i preferencyjne kredyty są zazwyczaj udzielane na krótkie okresy - do kilku lat. Powoduje to znaczne skumulowanie kosztów finansowych obsługi zadłużenia, skutkujące podwyżką cen usług (jeżeli koszty finansowe są ich elementem) lub znacznymi wydatkami z budżetu gmin.

- Komercyjne kredyty bankowe - ze względu na duże koszty finansowe związane z oprocentowaniem, kredyty komercyjne nie powinny być brane pod uwagę jako podstawowe źródła finansowania inwestycji, lecz jako uzupełnienie środków z pożyczek preferencyjnych. Samorządy są obecnie postrzegane przez banki jako interesujący i wiarygodni klienci, stąd dostęp do kredytów jest coraz łatwiejszy.
- Emisja obligacji komunalnych - obligacje mogą być emitowane w przypadku, jeżeli dają szansę pozyskania środków taniej niż kredyty bankowe, a pożyczki preferencyjne nie są możliwe do pozyskania.
- Udział kapitałowy lub akcyjny - polega na objęciu udziałów finansowych w przedsięwzięciu inwestycyjnym przez podmioty prywatne lub publicznych inwestorów instytucjonalnych (fundusze inwestycyjne).
- Fundusze inwestycyjne - wejście ekologicznych funduszy inwestycyjnych (green equity funds) na rynek finansowy ochrony środowiska, może okazać się przełomowe dla usprawnienia podejmowania decyzji inwestycyjnych oraz integracji ochrony środowiska z przedsięwzięciami o charakterze gospodarczym. Doświadczenie z łączeniem wymagań ochrony środowiska i rozwoju produkcji może być przydatne do niedopuszczenia do zwiększenia obciążeń środowiska w warunkach wzrostu gospodarczego.

Koszty eksploatacyjne

Podstawowym źródłem przychodów są opłaty za wywóz odpadów i opłaty za ich przyjęcie do składowania bądź unieszkodliwienia. Uzupełniającymi źródłami przychodów są wpływy z tytułu sprzedaży:

- surowców wtórnych,
- kompostu,
- energii ze spalania odpadów,
- biogazu ze składowiska.

Coraz częściej za przychody uważa się również brak kosztów transportu, składowania lub przerobu odpadów w efekcie działań związanych z minimalizacją i unikaniem powstawania odpadów (akcje edukacyjne).

Prawidłowo przyjęta i stosowana cena usuwania i składowania odpadów powinna uwzględniać:

- pokrycie całości kosztów związanych z bieżącą, technologiczną i organizacyjną eksploatacją elementów gospodarki odpadami,
- pokrycie kosztów finansowych inwestycji jako zwrot zobowiązań zaciągniętych przy realizacji inwestycji (spłata odsetek, rat kapitałowych, wykup obligacji),
- rozsądny zysk przedsiębiorstw realizujących usługi,

- ponadto, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. o *odpadach* (Dz. U. Nr 62, poz. 628, z póź. zm.), cena przyjęcia odpadów na składowisko powinna uwzględniać w szczególności koszty budowy, eksploatacji, zamknięcia, rekultywacji, monitorowania i nadzorowania składowiska odpadów (art. 61); należy również uwzględnić opłaty za korzystanie ze środowiska polegające na umieszczeniu odpadów na składowisku.

SYSTEM MONITORINGU I OCENY WDRAŻANIA PLANU

System monitoringu

Przebieg realizacji Gminnego Planu Gospodarki Odpadami musi być systematycznie kontrolowany (monitorowany). Monitoring ten ma istotne znaczenie informacyjne. Jego głównym celem jest usprawnienie procesów zarządzania ww. Planem.

Zarządzanie to dotyczy zarówno działań bieżących, jak i okresowo dokonywanych ocen i aktualizacji celów i priorytetów.

System monitoringu realizacji „Planu...” składa się z trzech elementów:

1. monitoring środowiska,
2. monitoring Gminnego Planu Gospodarki Odpadami i gospodarki odpadami,
3. monitoring społeczny (odczucia i skutki).

Monitoring środowiska

Monitoring ten na terenie województwa (w tym analizowanej gminy) realizowany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przy współudziale jednostek organizacyjnych i naukowo – badawczych, takich jak, m.in. RZGW, RDLP.

Monitoring ten realizowany jest pod nadzorem WIOŚ.

- Mierniki efektów ekologicznych to wielkości uzyskane podczas pomiarów lub szacunków.
- Wyniki monitoringu porównywane są z normatywami jakości środowiska. Normatywy te są już podstawą odniesienia oceny, ale przede wszystkim określają cele ekologiczne (jakość środowiska nie może być gorsza od wartości normatywnej). W takim ujęciu monitoring środowiska jest także narzędziem monitoringu efektów realizacji „Planu...” (w rozumieniu osiągnięcia celów).
- Kryteria normatywne stanu środowiska oraz systemy ocen i pomiarów ulegają obecnie ewolucji w związku z unifikowaniem systemu krajowego z systemem monitoringu Unii Europejskiej.
- Planowane zmiany systemu monitoringu środowiska będą wymagały istotnego wzmocnienia osobowego oraz technicznego.
- Planowane zmiany systemu wskaźników i normatywów będą wymagały aktualizacji oceny stanu środowiska na analizowanym obszarze (w świetle nowych wartości normatywnych oraz zwiększenia ilości punktów pomiarowych) i rozszerzenia zasięgu merytorycznego pomiarów.

Monitoring Gminnego Planu Gospodarki Odpadami i gospodarki odpadami

Realizacja tej części zadań składa się z oceny:

- osiągnięcia celów ekologicznych,
- stopnia realizacji zadań,
- oceny podstaw poszczególnych realizatorów.

Wyniki oceny są podstawą zarządzania **Gminnym** Planem Gospodarki Odpadami w aspekcie weryfikacji (aktualizacji) celów, modyfikacji mechanizmów niezbędnych do realizacji poszczególnych zadań oraz do egzekwowania zakresu realizacji od wykonawców (od urzędów, instytucji i podmiotów gospodarczych).

Monitoring osiągnięcia celów ekologicznych

Wykorzystuje się tu wyniki monitoringu środowiska, a także oceny poznawcze skali osiągnięć z osiągnięciami planowanymi. W związku z tym głównymi miernikami realizacji celów „**Gminnego Planu ...**” są:

- **odsetek (%) redukcji zagrożeń lub skali korzystania ze środowiska** (np. % redukcji zużycia zasobów naturalnych), a także % wzrostu korzyści (np. wzrostu odzysku, wzrostu zasobów, wzrostu stopnia oczyszczenia, wzrost powierzchni zrekultywowanych); wartości te porównywane są z planowanymi odsetkami redukcji zagrożeń lub wzrostu korzyści,
- **wskaźniki jednostkowe** (np. ilość odpadów wytwarzanych przez 1 mieszkańca [Mg / M rok]) oraz wartości liczbowe (np. liczba miejscowości czy gmin stosujących zalecane rozwiązania, ilość odpadów odzyskanych, unieszkodliwionych [Mg / rok], ilość składowisk ogółem i posiadających stosowne zezwolenia i zabezpieczenia),
- liczba jednostek organizacyjnych przeprowadzających działania lub liczba działań (np. liczba jednostek, które wykonały obowiązujące plany, programy lub przeglądy, liczba działań kontraktowych).

Monitoring realizacji celów i zadań

Monitoring realizacji celów i zadań dotyczy oceny realizacji corocznego planu działań w aspekcie:

- ilości i jakości zakresu oraz kosztów zadań zrealizowanych,
- przyczyn częściowego wykonania zadań zaplanowanych lub przyczyn zaniechania realizacji zadania,
- ustalenia narzędzi optymalizujących realizację zadań na rok następny,
- określenia zakresu merytorycznego zadań na rok następny wraz z oceną ich przygotowania organizacyjnego i finansowego.

W **TABELI NR 24** zaproponowano istotne wskaźniki przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie modyfikowana.

TABELA NR 24 Wskaźniki monitorowania **Gminnego Planu Gospodarki Odpadami**

Lp.	Wskaźnik	Wartość planowana
SEKTOR KOMUNALNY		
1.	Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych / 1 mieszkańca x rok	Mg/M/rok
2.	Mieszkańcy objęci zorganizowaną zbiórką odpadów	100% w 2007r
3.	Odzysk i unieszkodliwienie (poza składowaniem) % odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	25% (w stosunku do ilości z 1995r) 2010r 50% (w stosunku do ilości z 1995r) 2013r
4.	Udział odpadów z sektora komunalnego składowanych na składowisku	77,0% w 2007r 54,4% w 2015r
5.	Odzysk i recykling odpadów opakowaniowych	39,4% w 2007r 39,6% w 2015r
6.	Odpady wielkogabarytowe wydzielone przez selektywną zbiórkę ze strumienia odpadów komunalnych	32% w 2007r 70% w 2015r
7.	Odpady budowlane wydzielone przez selektywną zbiórkę ze strumienia odpadów komunalnych	25% w 2007r 60% w 2015r
8.	Odpady niebezpieczne wydzielone przez selektywną zbiórkę ze strumienia odpadów komunalnych	29% w 2007r 80% w 2015r
9.	Ilość osadów ściekowych deponowana na składowisku	do 20%

Określenie powyższych wskaźników wymaga posiadania odpowiednich informacji pochodzących z monitoringu środowiska. Informacje te powinny być opracowane przez odpowiednie służby. W oparciu o analizę wskaźników grupy będzie możliwa ocena efektywności realizacji „Planu gospodarki odpadami” a w oparciu o tą ocenę – aktualizować plan.

Stopień realizacji zadań jest w pewnej części również oceną (samooceną) władz samorządowych w zakresie zarządzania Gminnym Planem Gospodarki Odpadami.

TABELA NR 25 Wybrane wskaźniki do monitorowania **Gminnego Planu Gospodarki Odpadami** dla gminy Dobre Miasto

Lp.	Wskaźnik	Wartości bazowe	Wielkości docelowe	Termin realizacji
1.	Zorganizowany system zbiórki odpadów zmieszanych	100 % mieszkańców miasta objętych zbiórką 50 % mieszkańców gminy objętych zbiórką	100%	2007 r.
2.	Zorganizowany system zbiórki odpadów segregowanych	20 % mieszkańców gminy objętych zbiórką	100%	2007r.
3.	Instalacje do unieszkodliwiania odpadów spełniające wymogi przepisów ochrony środowiska	0 szt.	1 szt.	2015 r.

Monitoring postaw realizatorów

Efekty realizacji **Gminnego Planu** ... w ogromnej, jeśli nie największej, mierze zależą od stopnia zaangażowania i dotyczą jego wykonawców, czyli Władz Gminy oraz kierownictwa podmiotów gospodarczych.

Monitoring społeczny

Podstawą właściwej oceny realizacji Planu jest dobry system sprawozdawczości, oparty na wskaźnikach (miernikach – odczucia i skutki) stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej. Poniżej w (TABELI NR 26) zaproponowano istotne wskaźniki przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie modyfikowana.

TABELA NR 26. Wskaźniki monitorowania społecznego Planu gospodarki odpadami

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy
1	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy gospodarki odpadami wg oceny jakościowej	%
2	Ilość i jakość interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców (np. dzikie wysypiska)	liczba / opis
3	Liczba, jakość i skuteczność kampanii edukacyjno - informacyjnych	liczba / opis

Określenie powyższych wskaźników wymaga posiadania odpowiednich informacji pochodzących z badań społecznych np. raz na 4 lata, które powinny być prowadzone przez wyspecjalizowane jednostki.

Mierniki społecznych efektów Planu są wielkościami wolnozmiennymi, wynikającymi z badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska.

W oparciu o analizę wskaźników będzie możliwa ocena efektywności realizacji „Planu gospodarki odpadami” a w oparciu o tą ocenę – aktualizować plan.

Wdrażanie i ocena realizacji zamierzonych celów Gminnego Planu Gospodarki Odpadami

Procedura wdrażania

Wdrażanie **Gminnego** Planu ... będzie prowadzone przez następujące podmioty:

- Zarząd Województwa, /zadania na szczeblu ponadgminnym/
- Starostwo Powiatowe, /zadania na szczeblu ponadgminnym/
- **Gmina, (Związek Gmin), /zadania na szczeblu gminnym/**
- **Gminne / Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami,**
- Przedsiębiorstwa komercyjne.

Wdrażanie będzie się odbywało przy udziale następujących instytucji:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Organizacje pozarządowe.

Do finansowania gospodarki odpadami w **gminie** mogą być wykorzystywane, m.in. środki Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Na dochód GFOŚiGW składa się:

1. Całość wpływów z opłat za usuwanie drzew i krzewów.
2. 50% wpływów z opłat za składowanie odpadów na terenie gminy.

3. 10% wpływów z opłat i kar z terenu gminy za pozostałe rodzaje gospodarczego korzystania ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian oraz szczególne korzystanie z wód i urządzeń wodnych.

Dochody te mogą być wykorzystane na, m.in.:

1. Dotowanie i udzielanie kredytów na działania modernizacyjne i inwestycyjne służące ochronie środowiska.
2. Realizację przedsięwzięć związanych z gospodarczym wykorzystaniem odpadów.
3. Wspieranie działań zapobiegających powstawaniu odpadów.

Burmistrz Miasta / Wójt Gminy jest zobowiązany do corocznego przedstawiania odpowiednio - **radzie miasta / radzie gminy** oraz zestawienia przychodów i wydatków tego funduszu.

Wdrażanie Planu wiąże się z przeprowadzeniem kampanii informacyjnej. Niezbędne jest również sporządzenie budżetów przyszłych inwestycji i systemu zbiórki, uwzględniając wyniki przetargów i inne koszty.

Ocena i procedury oceniania

Zgodnie z ustawą o odpadach projekty planów podlegają zaopiniowaniu:

- 1) projekt planu wojewódzkiego — przez ministra właściwego do spraw środowiska oraz organy wykonawcze powiatów i gmin z terenu województwa;
- 2) projekt planu powiatowego — przez zarząd województwa oraz przez organy wykonawcze gmin z terenu powiatu;
- 3) projekt planu gminnego — przez zarząd województwa, zarząd powiatu oraz dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej.**

Mechanizm ten powoduje, że każdy plan będzie mieć charakter ponadlokalny.

Plan Gospodarki Odpadami wymagać będzie aktualizacji w cyklu czteroletnim. Aktualizacja PGO powinna obejmować ocenę istniejących systemów zbiórki odpadów i ilości produkowanych odpadów, względem założonych celów i wymogów prawnych. Wyniki oceny stanowiąc będą podstawę do opracowania nowych celów i podjęcia działań z nich wynikających.

Sprawozdawczość

Sprawozdawczość z realizacji Gminnego Planu ... powinna obejmować:

- wykonanie zadań organizacyjnych i techniczno- technologicznych,
- zgodność wykonanych zadań z harmonogramem prac,
- realizację harmonogramu finansowania założonych przedsięwzięć.

Aktualizacja planu gospodarki odpadami powinna być dokonana nie później niż po czterech latach, ze szczególnym uwzględnieniem następujących elementów:

- Czy systemy zbiórki odpadów są skuteczne i właściwie wdrażane, np. czy sortowanie odpadów przebiega prawidłowo i jak zmienia się produkcja odpadów ?
- Czy pozostałe frakcje odpadów są segregowane i odbierane właściwie ?
- Czy istnieją odpady sprawiające trudności, które powinny podlegać osobnemu systemowi zbiórki ?

- Czy taryfikator jest przejrzysty i odpowiedni do kosztów i czy realizuje zasadę “producent odpadów płaci” ?
- W jaki sposób zmienia się produkcja odpadów i jaki ma to wpływ na działalność zakładu zagospodarowania odpadów ?
- Czy cele strategii gospodarki odpadami są osiągnięte ?
- Jakie powinny być przyszłe cele gospodarki odpadami ?

Ustawa o odpadach wymaga, aby co **dwa lata sporządzany był raport** o postępach we wdrażaniu **Gminnego Planu...** przez **Burmistrza Miasta / Wójta Gminy** i przedkładany odpowiednio – **Radzie Miasta / Radzie Gminy**.

Raport powinien skupiać się na analizie dochodzenia do celów, ze szczególnym uwzględnieniem elementów planu krótkoterminowego.

Raport powinien omawiać aktualne i/lub prognozowane zmiany w założeniach i pozycjach budżetowych, a także możliwości podjęcia nowych inicjatyw na rzecz poprawy planu.

STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejszy Plan Gospodarki Odpadami sporządzono dla **Gminy Dobre Miasto**. Celem Planu jest wybór i wskazanie optymalnej drogi postępowania w zakresie gospodarki odpadami, w szczególności odpadami innymi niż niebezpieczne, komunalnymi, powstającymi na terenie Gminy. Przedstawione cele i działania są zgodne z obowiązującym ustawodawstwem oraz kierunkami działań i celami określonymi w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami, Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego i Planie Gospodarki Odpadami dla Powiatu Olsztyńskiego.

W niniejszym Planie Gminnym w oparciu o wyniki analiz stanu istniejącego i prognozowanych zmian opracowano plan działań i wytyczono cele oraz zadania strategiczne (z podaniem harmonogramów realizacji i określeniem kosztów eksploatacyjnych systemu oraz kosztów inwestycyjnych zadań). Realizacja tych działań, celów i zadań umożliwi spełnienie obowiązujących i przewidywanych wymogów prawnych, uporządkowanie i scentralizowanie gospodarki odpadami, zmniejszenie ilości odpadów kierowanych do deponowania, zwiększenie odzysku surowców wtórnych oraz poprawę jakości środowiska na analizowanym terenie.

Gmina Dobre Miasto położona jest w środkowej części województwa warmińsko-mazurskiego, w odległości ok. 26 km od stolicy regionu i sąsiaduje z gminami: Lubomino, Świątki, Dywity, Jeziorany oraz Lidzbark Warmiński.

Gmina zajmuje powierzchnię 259 km².

Zbiorcze zestawienie ilości odpadów wytworzonych na terenie analizowanej **Gminy** – stan aktualny – zamieszczono w **TABELI NR 27**.

TABELA NR 27 Bilans odpadów komunalnych dla **GMINY DOBRE MIASTO** 2005r. w podziale na odpady: biodegradowalne, opakowaniowe, wielkogabarytowe, budowlane, niebezpieczne, do składowania

Lp.	Wyszczególnienie	Obszar miejsko – wiejski [Mg]
1	Odpady biodegradowalne	2 501,3
2	Odpady opakowaniowe	1 681,6
3	Odpady wielkogabarytowe	441,1
4	Odpady budowlane	995,3
5	Odpady niebezpieczne z grupy odpadów komunalnych	49,1
6	Pozostałe do składowania	1 253,5
RAZEM:		6 921,9

Źródło: obliczenia własne

Na terenie analizowanego obszaru obsługą w zakresie zorganizowanego wywozu odpadów zmieszanych objętych jest około 100% mieszkańców miasta i 50% mieszkańców gminy. Selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest w oparciu o 40 zestawów .

System gospodarki odpadami w analizowanej gminie obejmuje:

- gromadzenie odpadów zmieszanych w pojemnikach: 110l, 1100l,
- gromadzenie odpadów segregowanych w pojemnikach 1100l,

- wywóz odpadów od mieszkańców przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp.z o.o. w Dobrym Mieście,
- transport odpadów samochodami specjalistycznymi,
- deponowanie odpadów komunalnych na składowisku gminnym w m. Łęgajny (gmina Barczewo).

TABELA NR 28 Ilość i rodzaj pojemników na odpady zmieszane w poszczególnych typach zabudowy na terenie gminy

Obszar	Typ zabudowy	Ilość budynków	Liczba mieszkańców	Rodzaj i typ pojemników	Ilość pojemników
Wiejski	Wielorodzinna	181	7 410	1 100	85
	Jednorodzinna	669	3 519	110/30	1 260/60
Miejski	Wielorodzinna	41	997	1100	21
	Jednorodzinna	144	1 130	110	150
	Zagrodowa	832	3 396		

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego

Na obszarze gminy Dobre Miasto do maja 2005 r. funkcjonowała instalacja z zakresu odzysku/unieszkodliwiania odpadów. Było to składowisko odpadów w Podleśnej. Obecnie składowisko jest rekultywowane na podstawie projektu budowlanego rekultywacji składowiska z 2000r. i Decyzji Starosty Powiatu Olsztyńskiego Nr Dbm/18/00 z dnia 02.10.2000r.

W **TABELI NR 29** zamieszczono dane dotyczące prognozowanej masy odpadów komunalnych do roku 2015.

TABELA NR 29 Prognozowana ilość odpadów komunalnych w **GMINIE DOBRE MIASTO** w latach 2006 – 2015 [Mg]

Rok	Ilość odpadów [Mg]
2006	7 104,6
2007	7 298,6
2008	7 500,0
2009	7 709,1
2010	7 955,9
2011	8 168,5
2012	8 396,5
2013	8 641,5
2014	8 903,5
2015	8 933,6

Źródło: prognoza emisji odpadów komunalnych do 2015r. - w oparciu o wskaźniki generowania strumieni odpadów komunalnych wg KPGO, z uwzględnieniem prognozy zmian tych wskaźników wg KPGO (Mon. Pol. z 2003r. Nr 11, poz. 159)

Dla Gminy Dobre Miasto określono następujące cele i zadania:

Cel ogólny do roku 2015:

Zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów w sektorze komunalnym oraz wdrożenie nowoczesnych systemów ich odzysku i unieszkodliwiania.

Ochrona środowiska przed odpadami powinna być traktowana jako priorytetowe zadanie, ponieważ odpady stanowią źródło zanieczyszczeń wszystkich elementów środowiska. Podany powyżej cel ekologiczny do 2015 roku jest zgodny z celem nadrzędnym polityki ekologicznej państwa w odniesieniu do gospodarki odpadami (zapobieganie powstawaniu odpadów, odzysk surowców i ponowne wykorzystanie odpadów, bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów niewykorzystanych). Cel ten oraz podane niżej cele na lata 2006 – 2010 i 2010 – 2015 są zgodne z planami wyższego szczebla: PPGO, WPGO, KPGO i obowiązującymi przepisami.

Cele na lata 2006 – 2010:

1. *Objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców Gminy w 2006 roku.*
2. *Skierowanie w roku 2010 na składowiska do 75% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995).*
3. *Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych nie mniej niż 50% do roku 2010.*
4. *Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów wielkogabarytowych nie mniej niż 50% do roku 2010.*
5. *Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów budowlanych nie mniej niż 40% do roku 2010.*
6. *Osiągnięcie w poszczególnych latach zakładanych limitów recyklingu poszczególnych odpadów opakowaniowych:*

Cele na lata 2010 – 2015:

1. *Skierowanie w roku 2013 na składowiska nie więcej niż 50% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995).*
2. *Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych nie mniej niż 80% do roku 2015.*
3. *Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów wielkogabarytowych nie mniej niż 70% do roku 2015.*
4. *Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów budowlanych nie mniej niż 65% do roku 2015.*
5. *Osiągnięcie w poszczególnych latach zakładanych limitów recyklingu poszczególnych odpadów opakowaniowych:*

Osiągnięcie ww. założonych celów dla **Gminy Dobre Miasto** wymaga podjęcia następujących **kierunków działań** w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi na analizowanym obszarze:

- Podnoszenie świadomości ekologicznej obywateli, w szczególności w zakresie minimalizacji wytwarzania odpadów.
- Wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

- Podniesienie skuteczności selektywnej zbiórki odpadów ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.
- Wdrażanie selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych.
- Redukcja w odpadach kierowanych na składowiska zawartości składników biodegradowalnych.
- Intensyfikacja działań w zakresie zamykania, rekultywacji lub modernizacji nieefektywnych lokalnych składowisk odpadów komunalnych (wg wyznaczonego w niniejszym opracowaniu - zgodnie z WPGO - planu zamykania składowisk).
- Zintensyfikowanie działań skierowanych na zapobieganie zanieczyszczeniu odpadami lasów, terenów przy trasach przelotowych i terenów przylegających do cieków wodnych.

W niniejszym Planie założono poziomy odzysku odpadów zgodnie z Krajowym, Wojewódzkim i Powiatowym Planem Gospodarki Odpadami. Realizacja powyższych założeń weryfikowana będzie w trakcie prowadzonych badań morfologii i właściwości odpadów kierowanych na składowiska zgodnie z odpowiednimi wytycznymi.

Realizacja zadań w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów biodegradowalnych w pierwszym okresie, czyli w latach 2006 – 2010 polegać będzie przede wszystkim na:

- Popularyzacji kompostowania odpadów organicznych przez mieszkańców we własnym zakresie. Zakłada się, że ok. 10% tej grupy odpadów zostanie w ten sposób zagospodarowana.

Do roku 2010 kontynuowane będzie kompostowanie odpadów organicznych przez mieszkańców.

Zapotrzebowanie mocy przerobowych dla odzysku i unieszkodliwienia planowanych do pozyskania odpadów ulegających biodegradacji oraz dla instalacji segregacji odpadów (opakowaniowych) w **gminie** w latach 2006 – 2015 zamieszczono w **TABELI NR 30**.

TABELA NR 30 Niezbędna zdolność przerobowa instalacji do zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji i instalacji do segregacji odpadów **GMINA DOBRE MIASTO 2006 – 2015 [Mg]**

Rok	Niezbędna zdolność przerobowa instalacji do:		
	zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji		segregacji odpadów
	odpady zielone [Mg]	dodatkowy recykling [Mg]	opakowania [Mg]
2006	52,6	585,6	636,2
2007	60,1	626,6	742,6
2008	66,3	714,0	784,3
2009	74,2	815,8	831,3
2010	82,8	910,0	882,7
2011	93,9	1 093,7	933,6
2012	105,4	1 279,6	987,7
2013	117,2	1 486,8	1 045,6
2014	129,2	1 581,5	1 107,1
2015	129,6	1 590,1	1 110,9

Źródło: obliczenia własne

Na podstawie przeprowadzonych bilansów określono ilość odpadów, które należy unieszkodliwić przez składowanie.

Przeprowadzona analiza pokazuje, że przy zrealizowaniu postawionych zadań, możliwe jest w **latach 2006 – 2015 w gminie:**

- **poddanie odzyskowi** coraz większej ilości odpadów (**od ok. 27,6% do 54,6%** masy całkowitej, tj. **od 1 960,7 Mg do 4 877,8 Mg**),
- skierowanie coraz mniejszej ilości odpadów **do unieszkodliwienia poprzez składowanie** (**od 72,4% do 45,4%**, tj. **od 5 144,0 Mg do 4 055,8 Mg**).

Zgodnie z zapisami KPGO, WPGO i PPGO należy dążyć do ograniczenia ilości nieefektywnych składowisk lokalnych i zapewnienia funkcjonowania składowiska ponadgminnego dla Regionu Olsztyńskiego. Będzie to możliwe poprzez:

- Wyczerpywanie pojemności istniejących składowisk.
- Zamykanie składowisk niewłaściwie zlokalizowanych i/lub zbudowanych.
- Zamykanie składowisk nieefektywnych ekonomicznie.

Koszty wdrażania Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Dobrze Miasto w latach 2006-2015 wyniosą odpowiednio:

- koszt inwestycyjny zadań w gospodarce odpadami komunalnymi 2006 – 2015r.:

Koszt łącznie: ok. 1,0 mln zł.

ZAŁĄCZNIKI

Prewencja i minimalizacja powstawania odpadów

Minimalizacja ilości i zapobieganie powstawaniu odpadów jest jednym z największych wyzwań. Z punktu widzenia potrzeby ochrony środowiska, wzrastająca ilość odpadów stanowi poważny problem, z którym musimy sobie poradzić. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów, tak jak wszystkie problemy środowiskowe, jest również kwestią zmiany sposobu działania w codziennym życiu. Nie wystarczy przyjęcie zaawansowanych planów gospodarki odpadami, ważnym jest aby zacząć proces od zmiany sposobu kupowania, konsumowania i wyrzucania rzeczy. Wymaga to nauki i ważnym jest aby wyjść poza sztywne, autorytatywne przepisy w kierunku dialogu z obywatelami i przemysłowcami na temat sposobów zmniejszania ilości odpadów i zapobiegania ich powstawaniu.

EKOZNAKOWANIE

Konsumpcyjny styl życia spowodował powstanie wielu programów prewencji powstawania odpadów. Zaliczyć tu należy tzw. eko-etykietowanie lub ekoznakowanie produktów.

Ekoznakowanie to oznaczanie produktów ekologicznymi znakami towarowymi, jest sposobem wywierania wpływu na rynek. Ekoznaki, wskazując produkty, które spełniają wymagania ochrony środowiska, pomagają w wyborze podczas zakupów w sklepie. Dają klientom broń do ręki - ukierunkowują strumień ich pieniędzy na proekologiczne inwestycje. Klient świadomie wybierając ekoznakowane produkty, kształtuje popyt (a więc wpływa na podaż) i zaczyna mieć wpływ na poprawę stanu środowiska. Producent widząc, że przyjazne dla środowiska towary sprzedają się lepiej, w dalszym ciągu doskonali technologię produkcji, aby sprzedać więcej swoich produktów i być lepszym od konkurencji, od czego zależy jego być albo nie być. Ale sygnał idzie od dołu - podobnie jak publiczność koncertów muzycznych głośnie oklaskami, klient głośnie zakupami. Pieniądże działają jak głos wyborczy, kto zostanie wybrany - wygrywa, przegrani giną w konkurencji rynkowej i bankrutują. Tak jak w wyborach - sztuka w tym, aby wybrać mądrze, bo od tego zależy nasze otoczenie, kraj, miasto, w którym żyjemy. W ten sposób zwykli ludzie wywierają wpływ na stan środowiska naturalnego. Okazuje się, że normalnie żyjąc, robiąc zakupy, podejmując zwykłe codzienne decyzje, kształtujemy świat wokół nas. To na nas spoczywa odpowiedzialność za kształt świata, w którym żyjemy i w którym będą żyły nasze dzieci. Jest to podstawowe założenie zrównoważonego rozwoju (ekorozwoju) mające również odzwierciedlenie w Konstytucji RP.

Sokół (Falkon) – Szwecja

Od 1992 roku istnieje znak "Dobry Ekologiczny Wybór" (Good Environmental Choice) - "Falkon", reprezentujący kryteria pozarządowej organizacji ekologicznej - Szwedzkiego Towarzystwa Ochrony Przyrody. Przy atestacji brane są pod uwagę wyłącznie ekologiczne cechy towaru. Obecnie funkcjonuje na rynku około 200 produktów oznaczonych znakiem "Falkon", są to m.in. mydła, szampony, środki czyszczące, baterie, papier toaletowy, pieluszki i inne.

Krav – Szwecja

Ekologiczny znak "Krav", istniejący od 1985 roku, przyznawany jest przez Związek Plantatorów Upraw Ekologicznych. Oznaczone nim artykuły żywnościowe zostały wytworzone bez stosowania nawozów sztucznych oraz chemicznych środków ochrony roślin. Znak "Krav-import" gwarantuje, że importowana żywność pochodzi z gospodarstw ekologicznych.

Framtiden skapas nu.

Łabędź (Svanen) - kraje skandynawskie

Od 1989 roku funkcjonuje najbardziej znany, wspólny dla krajów skandynawskich ekologiczny znak towarowy "Svanen" (Łabędź). Produkty oznaczone tym znakiem charakteryzują się mniejszym negatywnym oddziaływaniem na ludzi i środowisko naturalne niż inne towary z tej samej grupy o takim samym przeznaczeniu. Znakowi graficznemu towarzyszy napis "ekooznakowany" oraz krótki opis wyjaśniający proekologiczny charakter produktu. Przyznanie znaku "Svanen" jest poprzedzone

dokładną analizą wybranych cech produktu i procesu produkcyjnego, przeprowadzoną przez akredytowany niezależny instytut badawczy. Wymagania ekologiczne są stopniowo podnoszone, w miarę postępu technicznego i naukowego. Przestrzeganie wymogów certyfikacyjnych jest systematycznie kontrolowane w ciągu trwania okresu licencyjnego. System "Svanen" jest oceniany jako jeden z najlepszych, najbardziej kompleksowych i obiektywnych sposobów ekoetykietowania na świecie. Spełnia on w dużym stopniu wszystkie modelowe funkcje ekooznaków: ekologiczną, informacyjną, edukacyjną, marketingową oraz stymulacyjną, przyczyniając się do rozwoju czystych technologii, ochrony konsumenta i środowiska naturalnego. Wszechstronne badania oraz uwzględnianie globalnych i lokalnych uwarunkowań otoczenia powoduje, że system "Svanen" może być bardzo dobrym przykładem do naśladowania przez inne kraje.

Błękitny Anioł (Der Blaue Engel) – Niemcy

Często spotykanym w Polsce ekooznakiem jest niemiecki "Niebieski Anioł", nazwany tak z powodu znaku graficznego przedstawiającego niebieską postać. Wprowadzony został w 1977 roku z inicjatywy niemieckiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i jest najstarszą tego typu inicjatywą europejską.

Zasady przyznawania tego znaku:

- oznaczane są produkty o zdecydowanie lepszej charakterystyce środowiskowej od innych artykułów z tej samej grupy towarów, zaspokajające te same potrzeby;
- podstawę środowiskowej oceny stanowi uproszczona analiza cyklu życia produktu, obejmująca produkcję, użytkowanie produktu i zagospodarowanie odpadów;
- w ocenie, oprócz zanieczyszczenia trzech podstawowych składników środowiska przyrodniczego (powietrza, wody, gleby), bierze się pod uwagę także hałas oraz możliwość powstawania substancji szczególnie niebezpiecznych;
- bezpieczeństwo użytkowania oraz wygoda i estetyka wykonania stanowią kryteria pomocnicze;
- znakowi graficznemu towarzyszy krótkie wyjaśnienie proekologicznego charakteru oznaczonego produktu;
- czas trwania licencji certyfikacyjnej wynosi maksymalnie 3 lata.

Obecnie certyfikacja znakiem "Der Blaue Engel" obejmuje 75 grup produktów i dotyczy około 4000 różnorodnych wyrobów, do których należą między innymi: opony, butelki zwrotne, dezodoranty, lodówki, materiały budowlane, produkty wykonane na bazie tworzyw sztucznych podlegających recyklingowi, chemia gospodarcza, wyroby papierowe.

- 53% mieszkańców Niemiec korzysta ze znaku "Niebieski Anioł" jako podpowiedzi podczas zakupów
- 51% zauważa pozytywny wpływ znaku na rozwój "proekologicznych" technologii
- 44% dostrzega marketingowy wpływ znaku na konkurencyjny rynek produktów przemysłowych
- 56% ocenia zakupy robione z uwzględnieniem ekologicznych znaków towarowych jako formę ochrony środowiska w życiu codziennym

"Margerytka" (UE)

Stylizowana "Margerytka" z dwunastoma gwiazdkami ma być alternatywą dla państwowych ekologicznych znaków towarowych krajów zrzeszonych, gwarantującą określoną jakość także poza politycznymi granicami państw członkowskich. "Margerytka" jest przyznawana na podstawie skróconej analizy cyklu życia produktu. Badania atestacyjne skupiają się na stopniu obciążenia środowiska na etapie:

- pozyskiwania surowców pierwotnych,
- produkcji,
- pakowania i transportu,
- użytkowania produktu,
- utylizacji.

Na każdym z tych etapów oceniane są aspekty:

- produkcja odpadów,
- zanieczyszczenia gleby, wody i powietrza,
- hałas,
- zużycie zasobów naturalnych i energii,
- wpływ na ekosystemy.

Kryteria atestacyjne są odpowiednio ustalane dla każdej z grup badanych produktów. Dotychczas ustalono kryteria przyznawania "Margerytki" dla 19 grup produktów, m.in. pralek, zmywarek do naczyń, papieru toaletowego, papieru kuchennego oraz środków użyźniających glebę. Do oznaczenia tym znakiem zgłoszono do tej pory około 300 produktów z całego kontynentu. Jednak słychać wiele krytycznych głosów twierdzących, że to za mało jak na znak tej rangi. Powolny proces implementacji ogólnoeuropejskiego systemu ekoznakowania wynika przede wszystkim z rozbieżności priorytetów państwowych oraz preferowanych kryteriów atestacyjnych poszczególnych krajów członkowskich. Jest to przyczyną małej popularności tego znaku, nadal mało widocznego w sklepach. Cały czas trwają prace nad metodyką certyfikacji oraz ustaleniem wspólnych kryteriów dla innych grup produktów, w formie satysfakcjonującej wszystkie państwa Unii Europejskiej. Tym niemniej, na tym etapie europejska "Margerytka" jest krytykowana przez organizacje ekologiczne za zbyt łagodne i niepełne kryteria.

Produkcja ekologiczna (UE)

Początkowo produkty ekologiczne w krajach UE oznaczane były przy pomocy symboli organizacji producenckich i jednostek certyfikujących. Do dziś najbardziej znane z nich są używane i akceptowane na rynku. Podjęto też próby wprowadzenia znaków krajowych. Jednolite dla całej UE logo produkcji ekologicznej zostało wprowadzone w marcu 2000 r. na mocy rozporządzenia Komisji nr 331/2000. Celem było podniesienie wiarygodności żywności produkowanej metodami ekologicznymi oraz identyfikacja na

rynku. Etykiety, materiały reklamowe oraz dokumenty komercyjne związane z produkcją ekologiczną mogą być opatrywane tym logo i mogą zawierać informację, że produkt został wytworzony w zgodzie z metodami opisanymi w Rozporządzeniu 2092/91.

Logo nie jest obowiązkowe, ale producenci mogą go użyć, jeżeli ich produkty odpowiadają następującym kryteriom:

- co najmniej 95% składników zostało wyprodukowanych metodami ekologicznymi;
- produkty były nadzorowane podczas procesu produkcji i przygotowania tak, jak to zapisano w rozporządzeniu;
- produkty są sprzedawane bezpośrednio przez producenta lub w zamkniętych, zabezpieczonych i oznakowanych opakowaniach;
- na produktach widoczne jest nazwisko lub nazwa handlowa producenta, przetwórcy i sprzedawcy, a dodatkowo nazwa i kod jednostki certyfikującej.

Uczciwy Handel (Fair Trade)

Oprócz znaków bazujących na kryteriach środowiskowych, pojawiły się systemy certyfikacji wykraczające poza aspekty ekologiczne, oceniające podłoże społeczne i etyczne produkcji. Dotyczy to przede wszystkim produktów importowanych z krajów ubogich, gdzie oprócz środowiska trzeba chronić ludzi - robotników pracujących dla

międzynarodowych koncernów. Niestety, praktyki stosowane przez azjatyckie czy latynoamerykańskie filie międzynarodowych firm, znacznie odbiegają od standardu pracy w cywilizowanych, bogatych krajach. Nagminne łamanie praw człowieka w krajach Trzeciego Świata nie uszło uwagi konsumentów w krajach europejskich i już w 1988 roku w Holandii pojawił się znak "uczciwego handlu" - "Max Havelaar", którym oznaczano kawę pochodzącą z plantacji, gdzie gwarantowano robotnikom godziwe wynagrodzenie i warunki pracy. Następnym był niemiecki "Transfair" (1993) i brytyjski znak "Fairtrade" (1994), obejmujący oprócz kawy herbatę, sok pomarańczowy, kakao, miód, banany i czekoladę.

Kryteria oceny produktów na znaki "uczciwego handlu" obejmują:

- korzyści bezpośrednich producentów (np. plantatorów),
- gwarantowane minimalne ceny, płatności z góry,
- stabilność i ciągłość kontraktów handlowych,
- poziom płac,
- równe płace dla kobiet,
- ekologiczne standardy produkcji,
- ochrona zdrowia i bezpieczeństwo w pracy,
- podstawowe standardy zakwaterowania (gdy robotnicy pracują w polu).

Ekoznak (Polska)

Polskie Centrum Badań i Certyfikacji opracowało zasady przyznawania krajowego ekoznaku w 1998 roku. Założenia ogólne stanowią, że polski "Eko-znak" mogą otrzymywać wyroby krajowe i zagraniczne niepowodujące (w odniesieniu do wcześniej ustalonego akceptowalnego poziomu) negatywnych skutków dla środowiska oraz spełniające ustalone kryteria dotyczące ochrony zdrowia, środowiska i ekonomicznego wykorzystania zasobów naturalnych w trakcie całego cyklu życia wyrobu. Zaznaczono

również, że polski system certyfikacji będzie dostosowany do systemu ekoznakowania Wspólnoty Europejskiej. Podstawą certyfikacji na "Eko-znak" są wymagania dotyczące aspektów ekologicznych i zdrowotnych ustanawiane przez Komitet ds. "Eko-znaku", składający się z osób reprezentujących urzędy centralne, jednostki pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska, producentów, konsumentów oraz banki.

Ocena produktu obejmuje etapy:

- przed produkcją,
- produkcja,
- dystrybucja (w tym pakowanie),
- użytkowanie,
- recykling, utylizacja, odpady.

W czasie każdego z tych etapów oceniane są aspekty:

- jakość powietrza, wody, gleby,
- ograniczenie ilości odpadów,
- oszczędność energii,
- gospodarka zasobami naturalnymi,
- zapobieganie globalnemu ociepleniu,
- ochrona warstwy ozonowej,
- bezpieczeństwo środowiska,
- hałas,
- ochrona ekosystemu.

Dotychczas polski "Eko-znak" przyznano kilkudziesięciu wyrobom, głównie nawozom sztucznym i organicznym oraz materiałom włókienniczym. Polski "Eko-znak" jest praktycznie niewidoczny w sklepach, a z powodu słabej promocji i utrudnionego dostępu do informacji trudno jest stwierdzić jego wiarygodność. Rosnąca rola konsumentów na pewno z czasem zmieni tę sytuację. Do tej pory klient polskich sklepów musi jednak polegać na częściej spotykanych ekoznakach zagranicznych.

Ekoland (Polska) W Polsce funkcjonuje kilka systemów znakowania produkcji rolnej prowadzonej metodami ekologicznymi. Żywność ekologiczna produkowana jest tylko w gospodarstwach posiadających zgodny z prawem certyfikat i tylko o takich gospodarstwach możemy mówić, że są ekologiczne. Najbardziej znanym i rozpoznawalnym na rynku krajowym znakiem, kojarzonym z żywnością ekologiczną, jest logo Stowarzyszenia Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi "Ekoland". Prawo do używania tego znaku na swych wyrobach mają producenci, przetwórcy i handlowcy

spełniający wymagania ustawy o rolnictwie ekologicznym, posiadający certyfikat nadany przez uprawnioną jednostkę i jednocześnie będący członkami "Ekolanda". Certyfikat przyznawany jest na podstawie oceny warunków prowadzenia produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego metodami ekologicznymi oraz obrotu tymi produktami wg zasad określonych w ustawie o rolnictwie ekologicznym z dnia 16 marca 2001 r. (Dz.U. Nr 38, poz. 452). Rolą samorządu lokalnego w zakresie prewencji powstawania odpadów powinno być rozpowszechnienie informacji na temat ekoznakowania poprzez druk ulotek informacyjnych, ich dystrybucję poprzez szkoły, jednostki handlu itp.

KOMPOSTOWANIE PRZYDOMOWE

Bardzo dużą część naszych codziennych odpadów stanowią resztki pożywienia, skoszona trawa, gałęzie drzew itp. W większości przypadków, odpady te składowane są na wysypisku, gdzie ulegają procesom rozkładu. Rozkładające się odpady biologiczne wchodzą w reakcję z odpadami niebezpiecznymi, powodując skażenie gleby, powietrza i wody.

Kompostowanie jest najprostszą, najtańszą i zgodną z naturalnymi procesami metodą zmniejszenia ilości odpadów biologicznych!

Co możemy kompostować?

Kompostujemy wszystkie substancje organiczne które nie zawierają składników toksycznych a przede wszystkim:

- resztki roślinne,
- chwasty,
- odpadki zwierzęce (krew, skóra)
- odpady kuchenne,
- popiół drzewny (wprowadza potas),
- torf,
- gnojówka, obornik, krowieniec,
- skorupki jaj,
- włosy, sierść,
- papier (niezadrukowany),
- zmiotki,
- fusy,
- darń, osady denne z sadzawki,
- liście i skoszona trawa (tylko w cienkich warstwach i podwinięta),
- kora drzew, trociny, drobne lub rozdrobnione gałęzie.

Czego NIE kompostujemy:

- roślin porażonych chorobami grzybowymi, bakteryjnymi i wirusowymi,
- związków wapnia (przyspiesza to wprawdzie rozkład substancji organicznych lecz jednocześnie usuwa azot i blokuje rozpuszczalne w wodzie fosforany),
- materiału niedostatecznie rozdrobnionego,
- materiałów skażonych metalami ciężkimi, pozyskiwanych np. z okolic dróg o dużym nasileniu ruchu,
- materiałów wcześniej konserwowanych chemicznie np.: skórki pomarańczy, bananów i innych cytrusów

Miejsce przeznaczone pod kompostowanie powinno być nieco wzniesione, by zabezpieczyć powstający kompost przed zalewaniem wodą opadową. Ważnym jest także ocienienie przyzmy przez drzewa lub krzewy i osłonięcie od wiatru. Niezwykle użytecznym krzewem jest Bez czarny, który pochłania zapachy powstające podczas procesu rozkładu substancji organicznych.

Proces kompostowania może przebiegać w przyzmach, w kompostownikach wykonanych własnoręcznie, w termokompostownikach. W każdym przypadku, w ogrodzie, należy przewidzieć miejsce składowania materiałów przeznaczonych do kompostowania, miejsce właściwego kompostowania oraz miejsce składowania gotowego kompostu.

PRZEBIEG KOMPOSTOWANIA

Na dnie układamy 20 cm warstwę połamanych gałęzi o grubości 1-5 cm, najgrubsze układając na spodzie. Następnie nasypujemy warstwę materiału którego zadaniem będzie pochłaniać wodę wymywającą z górnych warstw substancje mineralne. Może to być torf, ziemia ogrodowa, słoma lub częściowo rozłożony kompost. Powyżej układamy warstwy materiału, przekładane ziemią ogrodową, drobno rozkruszoną gliną lub iłem w ilości 5% objętości przyzmy. Dobrze jest dodawać też nieco gotowego kompostu z wcześniejszej przyzmy. Po osiągnięciu wysokości 120 cm (przy dobrym dostępie powietrza), przyzmy okrywamy ziemią lub innym materiałem, profilując ją tak aby woda opadowa ściekała do wnętrza przyzmy. Niektórzy proponują polewać tak przygotowaną przyzmy, gnojówką roślinną z pokrzywy, rumianku i krwawnika. Na zimę, przyzmy okrywamy materiałem izolacyjnym, co umożliwi dalszy rozkład materiału.

WYKORZYSTANIE KOMPOSTU

Właściwie dojrzały kompost, poza brunatną barwą, wydziela przyjemny zapach, zbliżony do zapachu próchnicy leśnej. Jego cząstki nie muszą być całkowicie rozłożone. Jedynie, stosując go do kwiatów doniczkowych lub jako komponent do wysiewu nasion, doprowadzamy do pełniejszego rozkładu a następnie przesiewamy na sicie. Do tych zastosowań możemy wymieszać go z piaskiem i gliną w równych ilościach. W ogrodzie, kompost rozprowadzamy na powierzchni gleby w ilości 10 litrów kompostu na 2 m² a następnie mieszamy go z jej górną, ok. 10cm warstwą. Podczas sadzenia drzew i krzewów, "zaprawiamy" dołki, wsypując kompost na dno. Ziemię, którą zasypujemy bryłą korzeniową, mieszamy z kompostem w stosunku 1:1.

Rolą samorządu lokalnego w zakresie promocji kompostowania przydomowego odpadów biologicznych powinno być rozpowszechnienie informacji na temat kompostowania poprzez druk ulotek informacyjnych, ich dystrybucję poprzez szkoły, jednostki handlu itp.

ZAŁĄCZNIK NR 2

METODYKA ZBIÓRKI SELEKTYWNEJ ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH NA TERENIE GMINY DOBRE MIASTO

CEL – Osiągnięcie przedstawionych w Planie Gospodarki Odpadami rocznych limitów odzysku odpadów opakowaniowych na terenie Gminy Dobrze Miasto.

STANDARDY ZBIÓRKI SUROWCÓW ODPADOWYCH

Dokument ten przedstawia wymogi techniczne, jakim powinny odpowiadać systemy zbiórki selektywnej odpadów na terenie Gminy jak i wymogi wobec materiałów przekazywanych do ostatecznego recyklingu.

Zasady ogólne

- Zbiórka papieru i kartonu, szkła i tworzyw sztucznych jest prowadzona przy pomocy różnokolorowych pojemników typu „igloo” lub innych przystosowanych do rozładunku samochodem odkrytym burtowym lub kontenerowym wyposażonym w dźwig HDS. Zbiórka stali i aluminium jest prowadzona przy pomocy oddzielnego pojemnika.
- Zbiórka może być także prowadzona za pomocą kolorowych worków z tworzywa sztucznego LD-PE lub HD-PE – zwłaszcza na terenach o zabudowie niskiej – indywidualne gospodarstwa i gdy istnieje możliwość odbioru.
- Pojemniki/worki w ramach systemu powinny być tego samego typu, oznaczone logo operatora systemu, z adresami i kontaktem telefonicznym operatora.
- Pojemniki/worki muszą posiadać widoczne oznakowanie mówiące o rodzaju materiału zbieranego w pojemniku jak i informacje, jakich materiałów nie wolno wrzucać do pojemnika/worka.
- Worki w ramach systemu powinny być oddzielne na papier i karton, szkło i tworzywa sztuczne. Zbiórka stali i aluminium może być prowadzona przy pomocy jednego worka razem z tworzywami sztucznymi. Lub w oddzielny worek w zależności od możliwości operatora.

Pojemniki do zbiórki papieru i kartonu, szkła i tworzyw sztucznych powinny być ustawiane w miejscach tzw. „gniazdach” spełniających następujące kryteria:

- Gniazdo musi być zlokalizowane w miejscu o łatwym dojeździe dla pojazdu opróżniającego pojemniki,
- Gniazdo powinno być tak zlokalizowane, aby pojazd opróżniający pojemniki nie hamował ruchu drogowego,
- W przypadku osiedli o budownictwie wysokim gniazda powinny być umiejscowione w pobliżu altanek śmieciowych,

- W przypadku osiedli o zabudowie jednorodzinnej gniazda powinny być zlokalizowane w miejscach o dużym natężeniu ludności – główne przejścia, np. dojście do przystanku autobusowego, koło sklepów itp.
- Zbiórka stali i aluminium powinna być prowadzona przy pomocy jednego pojemnika ustawionego w miejscach strzeżonych tak, aby nie dopuścić do opróżniania pojemników przez niepowołane osoby.
- Nie wolno dopuścić do przepełnienia pojemnika.
- Worki powinny być odbierane regularnie sprzed posesji.
- O terminach odbioru worków należy informować uczestników zbiórki – rozdając kalendarze, harmonogramy odbioru surowców.
- Miejsce składowania surowców pochodzących ze zbiórki selektywnej powinno znajdować się na terenie ogrodzonym i strzeżonym.
- Optymalnym jest wyposażenie takiej bazy w wagę samochodową umożliwiającą kontrolę wagi materiałów zbieranych jak i ekspediowanych do dalszego przetwórstwa.
- Baza powinna być wyposażona w boksy na jedne surowce i wiatę na inne. Szczegółowy opis poniżej.
- Boksy powinny być oddzielone przegrodami uniemożliwiającymi mieszanie się surowców.
- Dojazd do miejsc składowania możliwy dla samochodów ciężarowych z przyczepą lub naczepą.

Standardy danego surowca

PAPIER I TEKSTURA

- Zbiórka jest prowadzona przy pomocy jednego oznakowanego pojemnika/worka koloru niebieskiego.
- Pojemnik/worek służy do zbiórki papieru, kartonu i kartonów do płynnej żywności
- Pojemnik jest wyposażony w płaski lub owalny szeroki otwór umożliwiający wrzucanie zgniecionych pudełek lub innych opakowań, gazet...
- Bardzo istotnym elementem decydującym o jakości papieru i kartonu przesortowanego, przygotowanego do przekazania do recyklingu jest wilgotność.
- Materiał ten powinien być składowany w miejscu zadaszonym i osłoniętym z boku tak, aby go chronić przed wpływem czynników atmosferycznych. Optymalnym jest składowanie w wiacie lub hali.
- Dodatkowo podłoże powinno być utwardzone i ukształtowane tak, aby uniemożliwić podsiąkanie wody.
- Ze względu na charakter rozdrobniony tego surowca wskazane jest składowanie w formie zbelowanej
- Papier i tekstura jest surowcem wymagającym przesortowania przed przekazaniem do recyklera.

Papier i tektura powinny być przykładowo sortowane na następujące frakcje:

- papier gazetowy
- tektura
- kartony do płynnej żywności
- pozostałość

Obecnie na rynku nie ma jednolitych standardów makulatury. Podział ten w zależności od odbiorcy może być różny i powinien być uzgadniany bezpośrednio z odbiorcami.

- W poszczególnych frakcjach nie powinny znajdować się makulatury wodoodporne - bitumizowane, parafinowane itp.
- W makulaturze dodatkowo nie dopuszcza się takich zanieczyszczeń jak:
 - mechanicznych (szkła, metali, tekstyliów, sznurka, materiałów budowlanych, tworzyw sztucznych, folii, piasku, kamieni, styropianu)
 - chemicznych (klejów, farb, substancji impregnujących, pozostałości po pakowanych w papier substancjach chemicznych)
 - mikrobiologicznych (bakterii, pleśni, grzybów)
- Makulatura powinna być przygotowana do wysyłki w belach o rozmiarach 120x80x80 i wadze, co najmniej 200 do 400 kg
- Wilgotność nie może przekraczać 10 - 12%.

Kartony do płynnej żywności

- Zbiórka jest prowadzona wraz z papierem i kartonem czyli przy pomocy pojemnika/worka czerwonego lub niebieskiego.
- Standardy składowania tego surowca są takie same jak dla papieru i tektury.

OPAKOWANIA SZKLANE

- Zbiórka jest prowadzona przy pomocy dwóch oznakowanych pojemników:
 - w kolorze białym – na szkło bezbarwne
 - w kolorze zielonym – na szkło kolorowe
- Istnieje możliwość zbiórki szkła w podziale na kolory przy pomocy jednego dwukomorowego pojemnika. Pojemnik taki musi być wyposażony w dwa otwory wrzutowe po jednym na każdej stronie i pomalowany na dwa kolory – biały i zielony z odpowiednim opisem każdej strony
- Pojemniki służą do zbiórki wyłącznie szkła opakowaniowego typu słoje i butelki
- Pojemniki jest wyposażony w okrągłe otwory wrzutowe.
- Zbiórka może być prowadzona systemem workowym jednak zaleca się grubsze worki bardziej wytrzymałe na uszkodzenia.

TWORZYWA SZTUCZNE I METALE

- Zbiórka jest prowadzona przy pomocy jednego oznakowanego pojemnika/worka w kolorze żółtym.
- Pojemniki/worki służą do zbiórki butelek PET, innych butelek np. po szamponach, płynach, kubków po jogurtach, margarynach, folii i torebek z tw. sztucznych, i innych surowców z tw. sztucznych oraz do zbiórki opakowań stalowych i aluminiowych (puszki, pudełka, pojemniki po aerozolah, folie itp.)
- Składowanie tworzyw sztucznych powinno się odbywać w miejscu osłoniętym przeciw wiatrowi lub wyposażonym w siatki.
- Powierzchnia do składowania powinna być utwardzona.

Tworzywa sztuczne są surowcem wymagającym przesortowania przed przekazaniem do recyklingu. Powinny być podzielone na następujące frakcje:

- PET (butelki po napojach); optymalny jest podział według koloru:
 - Bezbarwny
 - Niebieski
 - Zielony
 - Pozostałe kolory
- HDPE i PP, PS (butelki po chemii gospodarczej, kubki po margarynach, jogurtach)
- PE (folia)

Wymagania dodatkowe:

- Odkręcanie nakrętek nie jest konieczne, ale wskazane
- Mycie surowców nie jest wymagane
- Surowce powinny być przygotowane do transportu w formie beli o wymiarach max 150x120x80 najlepiej wiązane taśmą z PP lub PET. Pożądana gęstość beli 200 kg/m³
- Preferowana min. ilość do wysyłki 80-120 m³

(i)

(ii) STANDARDY SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO OPAKOWAŃ SZKLANYCH

Z użyciem stłuczki ze zbiórki odpadów komunalnych wiążą się pewne kłopoty wynikające z bardzo ostrych wymagań jakościowych stawianych współczesnym opakowaniom szklanym. Największe zagrożenia to metale, ceramika, szkło innego rodzaju, o innym składzie chemicznym) np. szkło ołowiowe (tzw. kryształ).

Huty szkła wymagają stłuczki:

- (a) czystej- bez zanieczyszczeń metalami, ceramiką, kamieniami, odpadami organicznymi;
- (b) posegregowanej - na białą i kolorową;
- (c) uzdatnionej - przygotowanej do zastosowania w hucie szkła;
- (d) stale dostępnej.

Czystość surowca zapewniają wyspecjalizowane instalacje (stacje uzdatniania), zaś jego stałą dostępność zapewnić musi skuteczny system zbiórki selektywnej prowadzonej w miastach i gminach. Tylko stała dostępność stłuczki może zapewnić stabilność parametrów procesu wytopu szkła.

Zdaniem producentów opakowań szklanych najlepszym sposobem pozyskania stłuczki jest prawidłowo prowadzona selektywna zbiórka odpadów.

Jakość materiału przed uzdatnieniem:

Wymagania ogólne

Opakowania szklane w pojemniku do zbiórki selektywnej nie powinny być stłuczone. Dopuszcza się stłuczenie części opakowań w pojemniku pod warunkiem, że gęstość stłuczki nie przekracza 400 kg/1 m^3 . Dobrze prowadzona zbiórka do pojemników pozwala uzyskać ok. 300 kg/1m^3 .

Segregacja na kolory

Zaleca się, aby stłuczka z opakowań szklanych była rozdzielona pod względem kolorów na co najmniej dwie frakcje:

- Bezbarwna
- Kolorowa

Obserwuje się na rynku zróżnicowanie cen skupu stłuczki; najwyższa cena jest oferowana za stłuczkę bezbarwną.

Zanieczyszczenia

Dopuszcza się następujące zanieczyszczenia stłuczki nie uzdatnionej:

- Pozostałość produktów w nich opakowanych
- Płyny wylane do końca (bez mycia opakowania)
- Produkty stałe wybrane „łyżeczką” (bez mycia opakowania)
- Etykiety, pozostałości trwale umocowanych zamknięć, uchwytów itp.
- Minimalne zanieczyszczenia w postaci zbiorczych opakowań papierowych, z tworzyw sztucznych itp.

Następujące rodzaje zanieczyszczeń **nie są dopuszczalne** i nie mogą znajdować się w pojemnikach do zbiórki selektywnej:

- Zanieczyszczenia ceramiczne, porcelana, gruz, ziemia, kamień, metale;
- Zanieczyszczenia szkłem płaskim, szklanymi izolatorami energetycznymi, szklanymi blockami budowlanymi, szkłem pochodzącym z lamp kineskopowych itp.

SKŁADOWANIE

Wymagania ogólne

Składowanie wg standardów ma na celu zapewnić:

- Brak możliwości mieszania rodzajów szkła
- Brak możliwości zanieczyszczenia szkła podczas składowania

- Możliwość łatwego załadunku i wyładunku bez uszczerbku na jakości surowca

Szkło przed przekazaniem do końcowego uzdatnienia winno być składowane w boksach o podłożu utwardzonym nie kruszącym się, w miejscu dającym możliwość swobodnego dojazdu środków transportu (auto ciężarowe z przyczepą lub naczepą)

- Ściany składowiska powinny być ze stali, drewna ewentualnie betonu
- Podłoga składowiska powinna być ze stali, drewna ewentualnie betonu wyłożonego stalowymi listwami
- Pojemność pojedynczej komory musi być min. 20 m³ – 8-9 ton.

Załącznik nr 3

Inwentaryzacja pokryć dachowych w gminie dobre miasto (stan na grudzień 2005 r.)

Lp.	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest	Jednostka miary	ilość	uwagi	
Dobre Miasto						
1.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Olsztyńska 2	m ²	700	Budynek mieszkalny	
2.		ul. Olsztyńska 17		250	Budynek mieszkalny	
3.		ul. Olsztyńska 17		32	Budynek gospodarczy	
4.		ul. Górna 2		250	Budynek mieszkalny	
5.		ul. Górna 2		30	Budynek gospodarczy	
6.		ul. Górna 20		250	Budynek mieszkalny	
7.		ul. Grunwaldzka 12		250	Budynek mieszkalny	
8.		ul. Grunwaldzka 12		40	Budynek gospodarczy	
9.		ul. Grunwaldzka 13		30	Budynek gospodarczy	
10.		ul. Grunwaldzka 17		250	Budynek mieszkalny	
11.		ul. Grunwaldzka 17		40	Budynek gospodarczy	
12.		ul. Grunwaldzka 21		40	Budynek gospodarczy	
13.		ul. Grunwaldzka 23		40	Budynek gospodarczy	
14.		ul. Orła Białego 13		200	Budynek mieszkalny	
15.		ul. Sowińskiego		100	Budynek gospodarczy	
16.		ul. Zwycięstwa 1		400	Budynek mieszkalny	
17.		ul. Zwycięstwa 2		350	Budynek mieszkalny	
18.		ul. Zwycięstwa 22		50	Budynek gospodarczy	
19.		ul. Warszawska 11		40	Budynek gospodarczy	
20.		ul. Łużycka 33		60	Budynek gospodarczy	
21.		ul. Łużycka 57		60	Budynek gospodarczy	
22.		ul. Fabryczna 5		250	Budynek mieszkalny	
23.		ul. Fabryczna 2		200	Budynek mieszkalny	
24.		ul. Wojska Polskiego 17		200	Budynek mieszkalny	
25.		ul. Wojska Polskiego 19		450	Budynek mieszkalny	
Kunik						
26.	Płyty faliste azbestowo-cementowe		m ²	200	Budynek gospodarczy	
27.				6	Budynek gospodarczy	
28.				450	Budynek gospodarczy	
29.				450	Budynek gospodarczy	
30.				3000	Budynek gospodarczy	
31.				350	Budynek gospodarczy	
32.				450	Budynek gospodarczy	
33.				40	Budynek gospodarczy	
34.				400	Budynek gospodarczy	
35.				Budynek mieszkalny nr 1	280	
36.				Budynek mieszkalny nr 3	80	
37.				Budynek mieszkalny nr 4	80	
38.				Budynek mieszkalny nr 5	140	
39.					70	Budynek gospodarczy
40.					24	Budynek gospodarczy
41.					24	Budynek gospodarczy
42.					40	Budynek gospodarczy
43.					40	Budynek gospodarczy
44.					9	Budynek gospodarczy
45.					22	Budynek gospodarczy
46.					8	Budynek gospodarczy
47.					12	Budynek gospodarczy
48.					12	Budynek gospodarczy
49.					30	Budynek gospodarczy
50.					20	Budynek gospodarczy

51.				15	Budynek gospodarczy
52.				18	Budynek gospodarczy
53.				9	Budynek gospodarczy
54.				25	Budynek gospodarczy
55.				20	Budynek gospodarczy
56.				20	Budynek gospodarczy
57.				15	Budynek gospodarczy
58.				15	Budynek gospodarczy
59.				40	Budynek gospodarczy
60.				8	Budynek gospodarczy
61.				25	Budynek gospodarczy
62.				9	Budynek gospodarczy
Urbanowo					
63.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Budynek mieszkalny nr 11	m ²	250+35	Budynek gospodarczy
64.		gospodarstwo		40	Budynek gospodarczy
65.		Budynek mieszkalny nr 8		250	
66.		Budynek mieszkalny nr 7		200	
67.		Budynek mieszkalny nr 4		250	
68.		Budynek mieszkalny nr 5	220		
Nowa Wieś Mała					
69.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Budynek nr 37	m ²	140	wiata
70.		Budynek nr 36		320	Budynek gospodarczy
71.		Budynek nr 35		168	Budynek mieszkalny
72.		Budynek gospodarczy		84	
73.		Budynek nr 1 a		300	Budynek gospodarczy
74.		Budynek nr 27		168	Budynek mieszkalny
75.		Budynek nr 7		48	Budynek gospodarczy
76.		Budynek nr 11		360	Budynek gospodarczy
77.		Budynek nr 16		71	Budynek gospodarczy
78.		Budynek nr 19		140	Budynek gospodarczy
79.				Budynek nr 19	60
Orzechowo					
80.	Płyty faliste azbestowo-cementowe		m ²	260	Budynek gospodarczy
81.				200	Budynek mieszkalny
82.				60	Budynek gospodarczy
83.				60	Budynek gospodarczy
84.				400	Budynek gospodarczy
85.				40	Przystanek
86.				80	Budynek gospodarczy
Kabikiejmy					
87.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo 18	m ²	414	Budynek gospodarczy
88.		Gospodarstwo 22		60	Budynek gospodarczy
89.		Gospodarstwo 8		80	Budynek gospodarczy
90.		Gospodarstwo 5		462	Budynek gospodarczy
91.				Gospodarstwo 4	160
Kabikiejmy Dolne					
92.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 13	m ²	662	Budynki gospodarcze
93.				400	Budynek mieszkalny
94.				576	Budynek gospodarczy
95.		Gospodarstwo nr 14		220	Budynek gospodarczy
96.		Gospodarstwo nr 3		120	Budynek gospodarczy
97.		Gospodarstwo nr 4		80	Budynek gospodarczy
98.				Gospodarstwo nr 5	230
Smolajny					
99.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Budynek nr 1A	m ²	132	Budynek gospodarczy
100.		Budynek nr 1B		132	Budynek gospodarczy
101.		Budynek nr 1 C		132	Budynek gospodarczy
102.		Budynek nr 1D		132	Budynek gospodarczy
103.		Budynek nr 1E		132	Budynek gospodarczy
104.		Budynek nr 1F		132	Budynek gospodarczy
105.				Budynek nr 1G	132

106.		Budynek nr 1 H		132	Budynek gospodarczy
107.		Budynek nr 1		264	Budynek mieszkalny
108.		Budynek nr 2		324	Budynek gospodarczy
109.		Budynek nr 8		500	Budynek gospodarczy
110.		Budynek nr 12		160	Budynek gospodarczy
111.		Budynek nr 14		42	Budynek gospodarczy
112.		Budynek nr 15		45	Budynek mieszkalny
113.		Budynek nr 16		130	Budynek mieszkalny
114.		Budynek nr 16		60	Budynek mieszkalny
115.		Budynek nr 22		65	Budynek gospodarczy
116.		Budynek nr 24		120	Budynek gospodarczy
117.		Budynek nr 24		80	Budynek mieszkalny
118.		Budynek nr 26		25	Budynek gospodarczy
119.		Budynek nr 27		170	Budynek gospodarczy
120.		Budynek nr 3		305	Budynek mieszkalny
121.		Budynek nr 3		144	Budynek gospodarczy
122.		Budynek nr 30		60	Budynek gospodarczy
123.		Budynek nr 32		132	Budynek mieszkalny
124.		Budynek nr 32		126	Budynek gospodarczy
125.		Budynek nr 34		135	Budynek mieszkalny
126.		Budynek nr 34A		75	Budynek mieszkalny
127.		Budynek nr 37		130	Budynek mieszkalny
128.		Budynek nr 37		176	Budynek gospodarczy
129.		Budynek nr 47		470	Budynek mieszkalny
130.		Budynek nr 47		140	Budynek gospodarczy
131.		Budynek nr 50		50	Budynek gospodarczy
132.		Budynek nr 59		145	Budynek gospodarczy
133.		Budynek nr 63		1015	Budynek gospodarczy
134.		Budynek nr 65		50	Budynek gospodarczy
135.		Budynek nr 68		35	Budynek gospodarczy
136.		Budynek nr 69		220	Budynek gospodarczy
137.		Budynek nr 70		15	Budynek mieszkalny
138.		Budynek nr 70		270	Budynek gospodarczy
139.		Budynek nr 74		240	Budynek mieszkalny
140.		Budynek nr 74		450	Budynek gospodarczy
141.		Budynek nr 75		60	Budynek gospodarczy
142.		Budynek nr 76		35	Budynek gospodarczy
143.		Przystanek		20	
144.		Szkoła Rolnicza		75	Budynek gospodarczy
Kosyń					
145.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Budynek nr 1	m ²	72	Budynek gospodarczy
146.		Budynek nr 1/2		18	Budynek gospodarczy
147.		Budynek nr 2/2		65	Budynek gospodarczy
148.		Budynek nr 2/3		24	Budynek gospodarczy
149.		Budynek nr 2/4		18	Budynek gospodarczy
150.		Budynek nr 3/1		30	Budynek gospodarczy
151.		Budynek nr 3/2		18	Budynek gospodarczy
152.		Budynek nr 3/3		18	Budynek gospodarczy
153.		Budynek nr 3/4		18	Budynek gospodarczy
154.		Budynek nr 5		40	Budynek gospodarczy
155.		Budynek nr 6/1		84	Budynek mieszkalny
156.		Budynek nr 6/1		16	Budynek gospodarczy
157.		Budynek nr 6/2		84	Budynek mieszkalny
158.		Budynek nr 6/2		16	Budynek gospodarczy
159.		Budynek nr 7/1		84	Budynek mieszkalny
160.		Budynek nr 7/1		16	Budynek gospodarczy
161.		Budynek nr 7/2		84	Budynek mieszkalny
162.		Budynek nr 7/2		16	Budynek gospodarczy
163.		Warsztat		550	Budynek gospodarczy
164.		Budynek nr 8		25	Budynek gospodarczy
165.	przystanek	10			

Stary Dwór					
166.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Budynek nr 12	m ²	15	b. gosp., stan dobry
167.		Budynek nr 12		16	b. gosp., stan dobry
168.		Budynek nr 27		28	b. gosp., stan dobry
169.		Budynek nr 9		20	b. gosp., stan dobry
170.		Budynek nr 9		168	b. mieszk., stan dobry
171.		Budynek nr 28		448	b. gosp., stan dobry
Swobodna					
172.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Osiedle nad jeziorem	m ²	500	5szt. domki jednorodzinne
173.		Gospodarstwo nr 4		300	Budynek gospodarczy
174.				300	Budynek gospodarczy
175.				120	Budynek gospodarczy
176.				70	Budynek mieszkalny
177.		Gospodarstwo nr 11		100	Budynek mieszkalny
Łęgno					
178.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 33/1	m ²	45	Budynek mieszkalny
179.		Gospodarstwo nr 33/2		45	Budynek mieszkalny
180.		Gospodarstwo nr 34/1		45	Budynek mieszkalny
181.		Gospodarstwo nr 34/2		45	Budynek mieszkalny
182.		Gospodarstwo nr 36/1		40	Budynek mieszkalny
183.		Gospodarstwo nr 36/2		40	Budynek mieszkalny
184.		Gospodarstwo nr 7		150	Budynek mieszkalny
185.		Gospodarstwo nr 4		280	Budynek gospodarczy
186.		Gospodarstwo nr 11		200	Budynek gospodarczy
187.		Gospodarstwo nr 10		50	Budynek gospodarczy
188.		Gospodarstwo nr 13		5	Budynek gospodarczy
189.		Gospodarstwo nr 14		150	Budynek gospodarczy
190.		Gospodarstwo nr 16		75	Budynek gospodarczy
191.		Gospodarstwo nr 15		30	Wiata
192.		Gospodarstwo nr 20		140	Budynek mieszkalny
193.		Gospodarstwo nr 26		70	Budynek gospodarczy
194.		Gospodarstwo nr 23		280	Budynek gospodarczy
195.		Gospodarstwo nr 25		20	Garaż
196.		Gospodarstwo nr 12		300	Budynek gospodarczy
Głotowo					
197.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	gospodarstwo nr 24	m ²	220	b. mieszk. – stan dobry
198.		gospodarstwo nr 25 b		160	b. mieszk. – stan dobry
199.		gospodarstwo nr 23		140	b. mieszk. – stan dobry
200.		gospodarstwo nr 22		300	b. mieszk. i gosp.-stan db
201.		gospodarstwo nr 19		60	b. gosp.-stan dobry
202.		gospodarstwo nr 46		400	b. mieszk. i gosp.-stan db
203.		gospodarstwo nr 44		180	b. mieszk. – stan dobry
204.		gospodarstwo nr 51		60	b. gosp.-stan dobry
205.		gospodarstwo nr 37		200	b. mieszk. i gosp.-stan db
206.		gospodarstwo nr 35		200	b. gosp.-stan dobry
207.		gospodarstwo nr 33		100	b. gosp.-stan dobry
208.		gospodarstwo nr 31		200	b. gosp.-stan dobry
209.		gospodarstwo nr 31		80	b. mieszk.-stan dobry
210.		gospodarstwo nr 32		120	b. gosp.-stan dobry
211.		gospodarstwo nr 1		40	b. gosp.-stan dobry
212.		gospodarstwo nr 3		200	2 szt.b. gosp.-stan dobry
213.		gospodarstwo nr 3		250	2 szt.b. gosp.-stan dobry
214.		gospodarstwo nr 4		30	b. gosp.-stan dobry
215.		gospodarstwo nr 82		70	2 szt.b. gosp.-stan dobry
216.		gospodarstwo nr 83		50	b. gosp.-stan dobry
217.		gospodarstwo nr 87		120	2 szt.b. gosp.-stan dobry
218.		gospodarstwo nr 8		200	b. gosp.-stan dobry
219.	gospodarstwo nr 7	140	b. gosp.-stan dobry		
220.	gospodarstwo nr 11	160	2 szt.b. gosp.-stan dobry		
221.	gospodarstwo nr 10	70	b. gosp.-stan dobry		
222.	gospodarstwo nr 52	200	b. gosp.-stan dobry		

223.		gospodarstwo nr 11 a		70	b. gosp.-stan dobry
224.		gospodarstwo nr 56		70	b. mieszk. – stan dobry
225.		gospodarstwo nr 12		100	b. gosp.-stan dobry
226.		gospodarstwo nr 50a		140	b. mieszk. – stan dobry
227.		gospodarstwo nr 30		380	b. mieszk. i gosp.-stan db
228.		gospodarstwo nr 26		60	2 szt.b. gosp.-stan dobry
229.		gospodarstwo nr 54		650	4 szt.b. gosp.-stan dobry
Międzylesie					
230.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 13	m ²	26	Stan dobry
231.		Gospodarstwo nr 19		50	Stan dobry
232.		Gospodarstwo nr 36		12,5	Stan dobry
233.		Gospodarstwo nr 30		60	Stan dobry
234.		Gospodarstwo nr 31		15	Stan dobry
235.		Gospodarstwo nr 37		200	Stan dobry
236.		Gospodarstwo nr 28		14	Stan dobry
237.		Gospodarstwo nr 32		21	Stan dobry
238.		Gospodarstwo nr 8		50	Stan dobry
239.		Gospodarstwo nr 49		40	Stan dobry
Prasłity					
240.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 22	m ²	240	2 budynki gospodarcze
241.		Gospodarstwo nr 38		40	Garaż
242.		Gospodarstwo nr 31		150	Budynek gospodarczy
243.		Gospodarstwo nr 13		40	Budynek gospodarczy
244.		Gospodarstwo nr 52		100	Budynek mieszkalny
245.		Gospodarstwo nr 9		370	3 budynki gospodarcze
246.		Gospodarstwo nr 49		150	Budynek mieszkalny
247.		Gospodarstwo nr 49		80	Budynek gospodarczy
248.		Gospodarstwo nr 23		100	Budynek gospodarczy
249.		Gospodarstwo nr 23		60	Budynek mieszkalny
250.		Gospodarstwo nr 3a		840	3 budynki gospodarcze
251.		Gospodarstwo nr 3a		100	Budynek mieszkalny
252.		Gospodarstwo nr 3		560	2 budynki gospodarcze
253.		Gospodarstwo nr 28		730	3 budynki gospodarcze
254.		Gospodarstwo nr 33		200	Budynek gospodarczy
255.		Gospodarstwo nr 50		200	Budynek mieszkalny
256.		Gospodarstwo nr 50		100	Budynek gospodarczy
257.		Gospodarstwo nr 45		140	Budynek mieszkalny
258.		Gospodarstwo nr 45		120	3 budynki gospodarcze
259.		Gospodarstwo nr 15		100	Budynek mieszkalny
260.		Gospodarstwo nr 48		380	3 budynki gospodarcze
261.		Gospodarstwo nr 12		200	Budynek gospodarczy
262.		Gospodarstwo nr 7		200	Budynek gospodarczy
263.		Gospodarstwo nr 24		200	Budynek mieszkalny
264.		Gospodarstwo nr 24		450	2 budynki gospodarcze
265.		Gospodarstwo nr 18		500	Budynek gospodarczy
266.		Gospodarstwo nr 32		700	2 budynki gospodarcze
267.		Gospodarstwo nr 32		400	Budynek mieszkalny
268.		Gospodarstwo nr 11		150	Budynek mieszkalny
269.		Gospodarstwo nr 11		300	2 budynki gospodarcze
270.	Gospodarstwo nr 51	300	Budynek gospodarczy		
Barcikowo					
271.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Budynki gospodarcze po byłym PGR	m ²	2180	
272.		Gospodarstwo nr 2		250	Budynek mieszkalny
Cerkiewnik					
273.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 1	m ²	400	
274.		Gospodarstwo nr 7		252	
275.		Gospodarstwo nr 18		224	
276.		Gospodarstwo nr 23a		216	
277.		Gospodarstwo nr 30		320	
278.		Gospodarstwo nr 2		432	

279.		Gospodarstwo nr 27		168	
280.		Szkoła		64	Budynek gospodarczy
281.		Kolonia		426	
282.		Gospodarstwo nr 13		242	
283.		Gospodarstwo nr 13a		216	
Jesionowo					
284.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 35	m ²	200	Budynek gospodarczy
285.		Gospodarstwo nr 18		600	Budynek mieszkalny i gospodarczy
286.		gospodarstwo		200	Budynek mieszkalny
287.		remiza		150	
288.		INDYKPOL		5000	Budynek gospodarczy
289.		Gospodarstwo nr 17		400	Budynek mieszkalny
290.		przystanek		15	
Bzowie					
291.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 38	m ²	60	2 budynki gospodarcze
292.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 12		150	Budynek mieszkalny
Knopin					
293.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 9	m ²	48	Garaż
294.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 4		3*544	Budynek mieszkalny i 3 budynki gospodarcze
295.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 7		240	3 budynki gospodarcze
296.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 5		145	Budynek mieszkalny
297.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 2		45	Garaż
298.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 3		75	Wiata
299.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 1		29	Budynek gospodarczy
300.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 14		60	Budynki gospodarcze i weranda
301.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	budynki byłego tartaku		3000	
Mawry					
302.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 4	m ²	150	Budynek gospodarczy
303.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 4		30	Garaż
304.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 4		80	budynek mieszkalny
305.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 6		120	garaż
306.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	przystanek		20	
307.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 9		50	budynek gospodarczy
308.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 2		100	budynek gospodarczy
309.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 3		30	garaż
310.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 6		10	waga
311.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 6		30	garaż
Podleśna					
312.	Płyty faliste azbestowo-cementowe		m ²	530	budynek gospodarczy
313.	Płyty faliste azbestowo-cementowe			600	3 budynki gospodarcze i budynek mieszkalny
314.	Płyty faliste azbestowo-cementowe			100	budynek mieszkalny
315.	Płyty faliste azbestowo-cementowe			90	budynek gospodarczy
316.	Płyty faliste azbestowo-cementowe			180	budynek mieszkalny
317.	Płyty faliste azbestowo-cementowe			210	budynek gospodarczy
Piotraszewo					
318.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 6	m ²	175	B. mieszk., b. gosp.
319.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 15		100	b. mieszkalny
320.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 18		200	b. gosp.
321.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 23		180	b. gosp.
322.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 24		180	b. mieszk.
323.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 20		150	b. mieszk.
324.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 34		800	b. gosp.
325.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 35		200	b. mieszk. i b. gosp.
326.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 36		170	b. gosp. i b. mieszk.
327.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 39		100	b. gosp.
328.	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Gospodarstwo nr 32		200	b. gosp.

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego – 2006 r.